

Nurmeksen kaupunki

TILINPÄÄTÖS 2023

Kaupunginhallitus 27.3.2023
Tarkastuslautakunta
Kaupunginvaltuusto

Sisällysluettelo

1	Toimintakertomus	4
1.1	Toiminnan ja talouden kokonaistarkastelu	4
1.1.1	Kaupunginjohtajan katsaus.....	4
1.2	Kaupungin hallinnon järjestäminen.....	6
1.2.1	Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus ja tilivelvolliset	6
1.2.2	Henkilöstö	9
1.3	Yleinen taloudellinen kehitys	10
1.3.1	Verotus.....	15
1.3.2	Väestön ja työllisyyden kehitys	17
1.3.3	Muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	21
1.3.4	Yhteenveto valtuustoon nähden sitovien talousarviotavoitteiden toteutumisesta	24
1.3.5	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä	27
1.3.6	Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät.....	30
1.3.7	Selvitys kaupungin ympäristöasioiden hoidosta	33
1.3.8	Selvitys muista ei-taloudellisista seikoista	34
1.3.9	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	34
1.4	Kokonaistalouden tarkastelu (ulkoinen).....	36
1.5	Konsernitarkastelu	41
1.5.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä	41
1.5.2	Kuntakonsernin tilinpäätös ja sen tunnusluvut	41
1.5.3	Konsernitoiminnan ohjaus, oleelliset tapahtumat ja arvio tulevasta kehityksestä	46
1.5.4	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	49
1.6	Tuloksen käsittely	49
2	Toimialojen ja tytäryhtiöiden valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet	50
2.1	Kaupunginhallituksen toimiala	51
2.1.1	Hallintopalvelut.....	53
2.1.2	Ruokahuoltopalvelut	58
2.2	Kaupunkirakennepalvelujen toimiala	60
2.2.1	Maankäyttö- ja rakennusvalvontapalvelut	63
2.2.2	Tilapalvelut.....	65
2.2.3	Kuntatekniikan palvelut.....	66
2.3	Hyvinvointipalvelut	67
2.3.1	Kulttuuripalvelut	72
2.3.2	Opetus- ja koulutuspalvelut	76
2.3.3	Vapaa-aikapalvelut	78
2.3.4	Varhaiskasvatuspalvelut	79
2.4	Nurmeksens Lämpö Oy	81
2.5	Kiinteistö Oy Nurmeksens vuokratilat	82
2.6	Hyvärilä Oy	83
2.7	Pikes Oy.....	89
2.8	Nurmeksens Yrityspalvelut Oy	91

2.9	Nurmeksen Vesi Oy	92
2.10	Tuloslaskelmaosan toteutuminen (ulkoinen ja sisäinen)	93
2.11	Investointiosan toteutuminen	94
2.12	Rahoitusosan toteutuminen	98
2.13	Yhteenveto valtuuston hyväksymien tulo- ja menomäärärahojen sekä käyttötalouden toteutumisesta	99
3	Tilinpäätöslaskelmat	101
3.1	Tuloslaskelma	101
3.2	Rahoituslaskelma	102
3.3	Tase	103
4	Konsernitilinpäätös	105
4.1	Konsernituloslaskelma	105
4.2	Konsernitase	106
4.3	Konsernin rahoituslaskelma.....	108
5	Tilinpäätöksen liitetiedot	109
5.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	109
5.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	109
5.3	Tuloslaskelmaa koskevat erittelyt	111
5.4	Tasetta koskevat erittelyt	116
5.5	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	124
5.6	Muut liitetiedot.....	126
6	Erikseen raportoitavat tulosyksiköt.....	128
6.1	Periaatteet.....	128
6.2	Erikseen raportoitavat tulosyksiköt (sisältyvät kaupungin tulokseen)	129
6.2.1	Ruokahuolto	129
6.2.2	Tilapalvelut.....	130
7	Allekirjoitukset ja merkinnät	131
7.1	Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	131
7.2	Tilinpäätösmerkintä.....	131
8	Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista	132
9	Liite: Tunnusluvut, tunnuslukumääritelmät ja tulorahoituksen riittävyyden määrittely	134
9.1	Emon ja konsernin tunnusluvut	134
9.2	Tytäryhtiöiden tunnusluvut.....	135
9.3	Tunnuslukujen laskentakaavat	136

1 Toimintakertomus

1.1 Toiminnan ja talouden kokonaistarkastelu

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2023 oli monella tapaa muutosten vuosi.

Sote-palvelujen järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023, jolloin sote-menot jäivät pois kaupungin vastuulta, mutta vastaavasti verotulot pienenivät lähes puolella ja valtionosuudet noin kahdella kolmasosalla. Maatalouslomituspalvelut siirtyivät Tohmajärven kunnalle vuoden 2023 alusta, mutta muutos oli kaupungille kustannusneutraali. Siun Sotelle tuotetut ruokahuolto- ja puhtaanapitopalvelut taas siirtyivät Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy:lle jo 1.11.2022.

Kaupungin johtoryhmän kokoonpano muuttui, kun uusi kaupunginjohtaja aloitti työnsä huhtikuussa ja uusi tekninen johtaja syyskuussa 2023.

Maakunnassa pitkällisten neuvotteluiden jälkeen päästiin kuntien kesken yhteisymmärrykseen maakunnallisen matkailuyhtiö Visit Karelia Oy:n alasajosta ja toimintojen siirtämisestä Business Joensuun alaisuuteen. Myös TE-uudistuksen maakunnallinen ratkaisu saatiin neuvoteltua vuoden 2023 aikana.

Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainaan muutti oleellisesti toimintaympäristöä myös Nurmeksessa. Rajojen sulkeutumisen myötä matkailu joutui suuntaamaan markkinointiaan toisaalle korvaamaan Venäjän matkailijavirrat. PKO Oy:n Bomban hotellilaaajennuksen rakentamisen aloittaminen osoitti, että ainakin osa matkailuyrittäjistä pystyi reagoimaan muutokseen.

Puun tuonnin loppuminen Venäjältä nosti raaka-ainehintoja kotimaassa ja heikensi yritysten kannattavuutta. Elinkeinoelämän heikentynyt tilanne alkoi näkyä meillä erityisesti puuteollisuuden tunnusluvuissa. Nurmeksen monipuolinen elinkeinorakenne toi kuitenkin talousnäkyymiin vakautta ja piti elinkeinoelämän liikevaihdon niukasti positiivisena vielä vuoden ensimmäisellä puoliskolla.

Kotimaassa rakentamisen haasteet alkoivat realisoitua syksyllä, eikä valtion talousarviokaan tuonut Pohjois-Karjalaan merkittäviä investointeja. Fingridin tulevaisuuden sähköverkkosuunnitelmat kiersivät Pohjois-Karjalan kaukaa, eikä nykyinen 100 kV verkko ole enää riittävä isoja vihreän teollisuuden hankkeita ajatellen. Niinpä myös merkittävät vihreän energian hankkeet sijoituivat pääosin rannikkoseudulle, jossa on käytössä riittävä sähkön kantaverkko ja mahdollisuus rakentaa tuulivoimapuistoja. Nurmeksessa puolustusvoimat estivät vuonna 2023 kahden tuulivoimahankkeen toteuttamisen tutkahäiriöiden vuoksi.

Venäjän liikenteen loputtua tavaraliikenne lisääntyi erityisesti Savon ja Karjalan radoilla. Huoltovarmuuden ja pohjoiseen suunniteltujen vihreän siirtymän investointien vuoksi myös Joensuu-Kontiomäki-rataosuus nousi 2023 uuteen tarkasteluun, joka luo uskoa ratayhteyden kehittämisestä Nurmeksesta pohjoiseen.

Maailmantilanne näyttäytyi kuntatyössä vuonna 2023 entistäkin tiiviimpänä varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimisena ja viranomaistahojen yhteistyössä toteutettujen valmiusharjoittelujen lisääntymisenä. Suomen odotettu NATO-jäsenyys lisäsi turvallisuudentunnetta, mutta aiheutti vastareaktion Venäjän hybridivaikuttamistoimenpiteitä, joita nähtiin meillä Nurmeksessakin.

Talousarvion 2023 budjetoituvaiheessa maailmantilanne nosti voimakkaasti energian hintaa, mikä näkyi näiden menoerien voimakkaana kasvuna talousarviossa 2023. Onnistuneiden sähkön hintakiinnitysten ansiosta sähköenergiakustannukset toteutuivat kuitenkin merkittävästi budjetoitua alhaisempina, jonka lisäksi tuloja kertyi budjetoitua enemmän onnistuneiden kiinteistökauppojen seurauksena. Vuodelle 2023 kirjautuneet verohännät vuodelta 2022 olivat myös merkittävä tulonlisäys.

Vuoden 2023 aikana puukuivurin toimintakokeita ei useista yrityksistä ja puukuivuriin tehdyistä muutoksista huolimatta saatu vietyä onnistuneesti läpi toimintahäiriöiden vuoksi. Nurmeksen kaupunki teki puukuivurin keskeneräisestä investoinnista noin 1,04 miljoonan euron alaskirjauksen 2023 tilinpäätökseen.

Nurmeksen kaupunki on eräs hyvinvointialueiden perustamisen yhteydessä tehdyn valtionosuusuudistuksen häviäjäkunnista, minkä takia taloustyöryhmä aloitti 2023 talouden suunnittelun jo varhaisessa vaiheessa suunnitelmavuosien osalta. Haasteelliset talousnäkyvät vaikuttivat toimialojen talouskuriin jo toimintavuonna, sillä Nurmeksen kaupunki selvisi vuodesta 2023 selvästi ennakoitua ja talousarviota

paremmin. Tilikauden tulos oli 856 207,95 euroa ja tilikauden ylijäämä 510 793,31 euroa. Vuosikate oli 6 751 861,61 euroa, joka kattoi poistot 115-prosenttisesti. Konsernin ylijäämä oli 1 006 084,22 euroa. Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin olivat nettomääräisesti 3,5 miljoonaa euroa. Investoinneista odotettu Kauppalantalon valmistuminen otettiin ilolla vastaan, tutustumaan tiloihin päästiin uudenvuoden aattona Nurmeksen 50-vuotisjuhlien aloituksessa.

Tytäryhtiöiden investoinneista Nurmeksen Lämpö Oy:n lämpölaitoshanke lykkääntyi asemakaavasta tehdyn valituksen vuoksi, Nurmeksen Vesi Oy:n jätevedenpuhdistamon peruskorjaustyöt sen sijaan saatiin liikkeelle 2023.

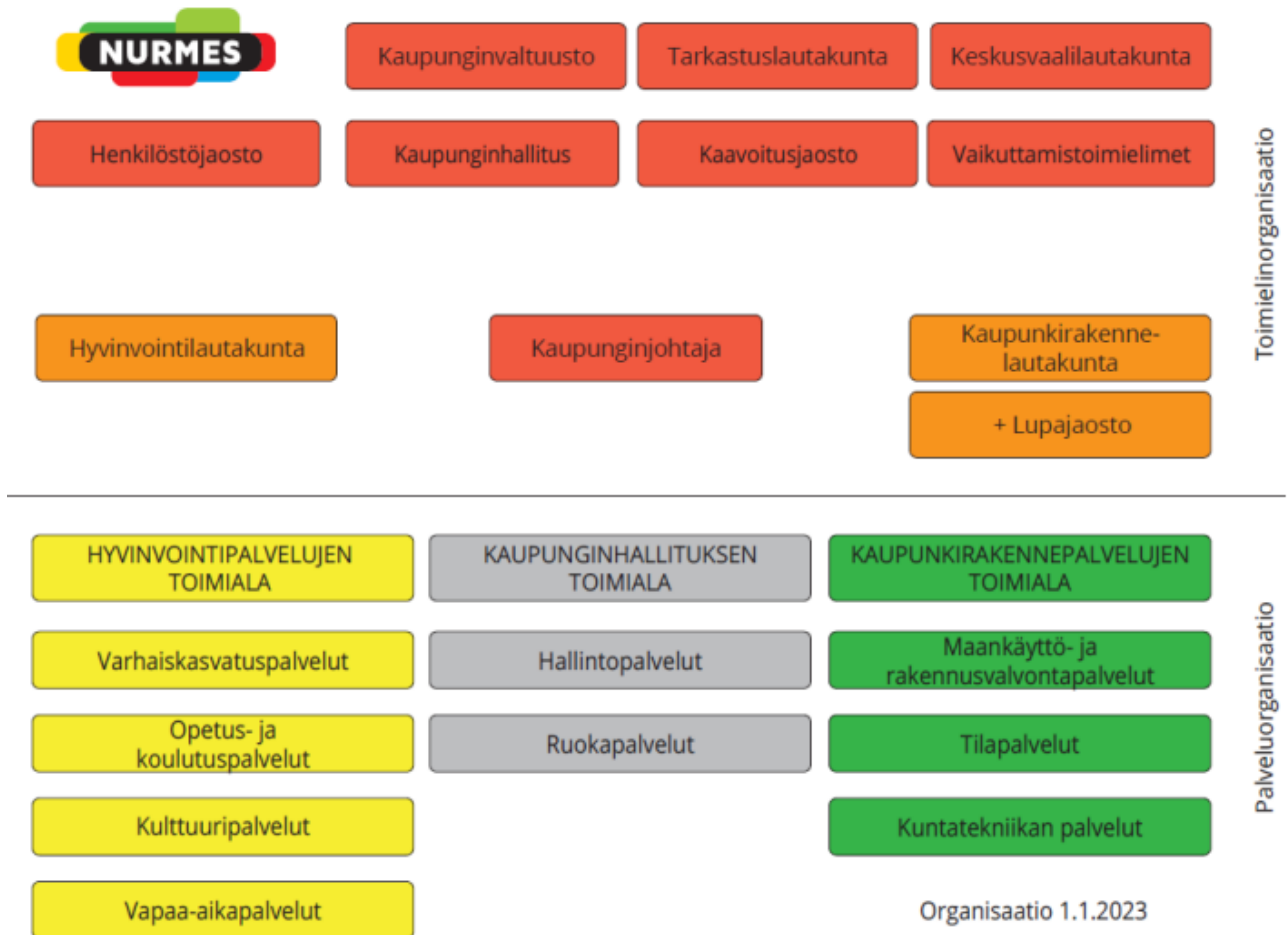
Vuosi 2023 oli kiireinen ja henkilöstölle kuormittava kaikkine haasteineen. Kuntien rooli on muuttunut ja on edelleen muuttumassa, minkä lisäksi taloudelliset näkymät näyttävät tulevaisuudessakin haasteellisina. Kaupungin taseessa on vuoden 2023 jälkeen kertynyttä ylijäämää 15,7 miljoonaa euroa, joka kuitenkin kulutetaan nopeasti ilman talouden tiukkaa ohjausta.

Muutoksesta on tullut jo kauan aikaa sitten pysyvää, mutta jatkossa muutosten vauhti vain kiihtyy. Meidän täytyykin pitää hyvää huolta tärkeimmästä resurssistamme, henkilöstöstä.

Kiitän koko henkilöstöä, luottamushenkilöitä ja kaupungin sidosryhmiä kuluneesta vuodesta ja hyvästä yhteistyöstä!

Pasi Parkkinen
kaupunginjohtaja

1.2 Kaupungin hallinnon järjestäminen

1.2.1 Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus ja tilivelvolliset

Kaupunginvaltuustossa oli vuonna 2023 35 valtuutettua.

Valtuuston poliittiset voimasuhteet jakautuivat seuraavasti:

Suomen Keskusta	14 valtuutettua
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	9 valtuutettua
Perussuomalaiset	5 valtuutettua
Suomen Kristillisdemokraatit	2 valtuutettua
Vapauden liitto	2 valtuutettua
Vasemmistoliitto	2 valtuutettua
Kansallinen Kokoomus	1 valtuutettua

Valtuuston puheenjohtajisto:

puheenjohtaja Kämäräinen Matti	KESK
I varapuheenjohtaja Rautiainen Marko	SDP
II varapuheenjohtaja Ruutinen Kari	Perussuomalaiset

Valtuuston muut jäsenet puolueittain:

Suomen Keskusta
 Alhoniemi Ilona
 Haverinen Kyösti
 Härkin Anne
 Härkin Päivi
 Hölttä Anna
 Korhonen Pasi
 Kämäräinen Matti
 Mikkilä Hannu
 Nykänen Anniina
 Piironen Kari
 Reinikka Erik
 Rönkkö Reeta
 Siira Arto
 Timonen Paula

Kansallinen Kokoomus
 Meriläinen Mikko

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
 Hiltunen Jouni
 Oinonen Elina
 Piirainen Jari
 Pääkkönen Hannu
 Rautiainen Marko
 Ruokolainen Jari
 Savolainen Anni
 Savolainen Maija
 Smura Antti

Suomen Kristillisdemokraattinen puolue
 Jaaranen Merja
 Tolvanen Joosua

Perussuomalaiset
 Meriläinen Jaana
 Määttä Henry
 Ruutinen Kari
 Saaristo Susanna
 Sutinen Ville

Vapauden liitto
 Ahponen Jorma
 Jänönen Mikko

Vasemmistoliitto
 Hermaja Jussi
 Karppinen Veijo

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksessa oli vuonna 2022 9 jäsentä.

Kaupunginhallituksen poliittiset voimasuhteet olivat seuraavat:

Suomen Keskusta	4 jäsentä
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	3 jäsentä
Perussuomalaiset	2 jäsentä

Kaupunginhallituksen puheenjohtajisto:

puheenjohtaja Pääkkönen Hannu	SDP
I varapuheenjohtaja Rönkkö Reeta	KESK
II varapuheenjohtaja Määttä Henry	Perussuomalaiset

Kaupunginhallituksen muut jäsenet:

Suomen Keskusta
Nykänen Anniina
Reinikka Erik
Siira Arto

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
Ruokolainen Jari
Savolainen Anni

Perussuomalaiset
Meriläinen Jaana

Kaupunginjohtajan avoimen viran hoitajana ja esittelijänä toimi 1.1. 2023 – 2.4.2023 välisen ajan Kyösti Korhonen.

Kaupunginhallituksen esittelijänä toimi kaupunginjohtaja Pasi Parkkinen ajalla 3.4.2023 – 31.12.2023.

Edellisten estyneinä ollessa esittelijänä toimivat seuraavassa järjestyksessä:

Hallintojohtaja Leena Timonen
Talousjohtaja Salla Ovaskainen
Konsernijohtaja, Kyösti Korhonen
Hyvinvointijohtaja Petri Moilanen
Tekninen johtaja Pasi Parkkinen 2.4.2023 asti
Vs tekninen johtaja Olli Kakkinen 3.4.2023-24.10.2023 ja tekninen johtaja 25.10.2023 alkaen

Vuonna 2023 noudatettiin Nurmeksen kaupungin hallintosääntöä, joka tuli voimaan 1.1.2023.

Tilivelvolliset

Valtuuston hyväksymät tilivelvolliset vuoden 2023 talousarviossa ovat tulosalueittain:

Kaupunginhallituksen toimiala: Kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, talousjohtaja
- Hallintopalvelut: Hallintojohtaja
- Ruokapalvelut: Ruokapalvelupäällikkö
- Maaseutupalvelut: Hallintojohtaja

Kaupunkirakennepalvelujen toimiala: Kaupunkirakennelautakunta, Tekninen johtaja

- Kuntatekniikan palvelut: Kuntatekniikan päällikkö
- Maankäyttö- ja lupapalvelut: Tekninen johtaja
- Tilapalvelut: Tilapalvelupäällikkö

Hyvinvointipalvelujen toimiala: Hyvinvointilautakunta, Hyvinvointijohtaja

- Kulttuuripalvelut: Kulttuuripalvelujen tulosaluepäällikkö
- Opetus- ja koulutuspalvelut: Hyvinvointijohtaja
- Vapaa-aikapalvelut: Vapaa-aikapalvelujen tulosaluepäällikkö
- Varhaiskasvatuspalvelut: Varhaiskasvatuksen tulosaluepäällikkö

1.2.2 Henkilöstö

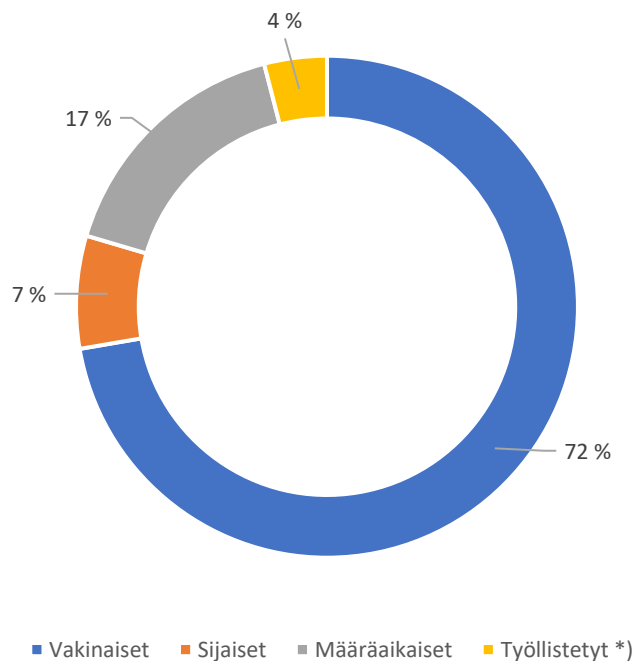
Kaupungin henkilöstön kokonaismäärä vuoden 2023 lopussa oli 372, josta vakinaisia oli 269, määräaikaista 61, sijaisia 27 ja työllistettyjä 10. Lisäksi oppisopimussuhteisia oli 5. Vakinaisen henkilöstön osuus koko henkilöstöstä oli 72 % (ed. vuosi 70 %). Edelliseen vuoteen verrattuna kaupungin henkilöstön määrä pieneni 54 henkilöllä. Vakinaisten palvelussuhteiden määrä väheni 31:llä ja määräaikaisten palvelussuhteiden määrä väheni 19 henkilöllä.

Palkkoja ja palkkioita maksettiin yhteensä 14,378 miljoonaa euroa (vuonna 2022 henkilöstökulut olivat 15,462 miljoonaa euroa). Verrattuna vuonna 2022 maksettuihin palkkoihin, palkkakustannukset alenivat 1 084 396 euroa eli 7 prosenttia. Henkilöstöön liittyviä tietoja käsitellään laajemmin erillisessä henkilöstökertomuksessa.

Henkilöstöjakauma palvelussuhteen mukaan

	TP 2023	TP 2022	Muutos
Palvelussuhde			
Vakinaiset	269	300	-31
Sijaiset	27	25	2
Määräaikaiset	61	80	-19
Työllistetyt *)	15	21	-6
Yhteensä	372	426	-54
*) sis. Oppisopimussuhteiset	5	5	0

Henkilöstön jakautuminen palvelussuhteen mukaan 31.12.2023

Yhteenlaskettu henkilötyövuosien määrä vuonna 2023 oli 381.

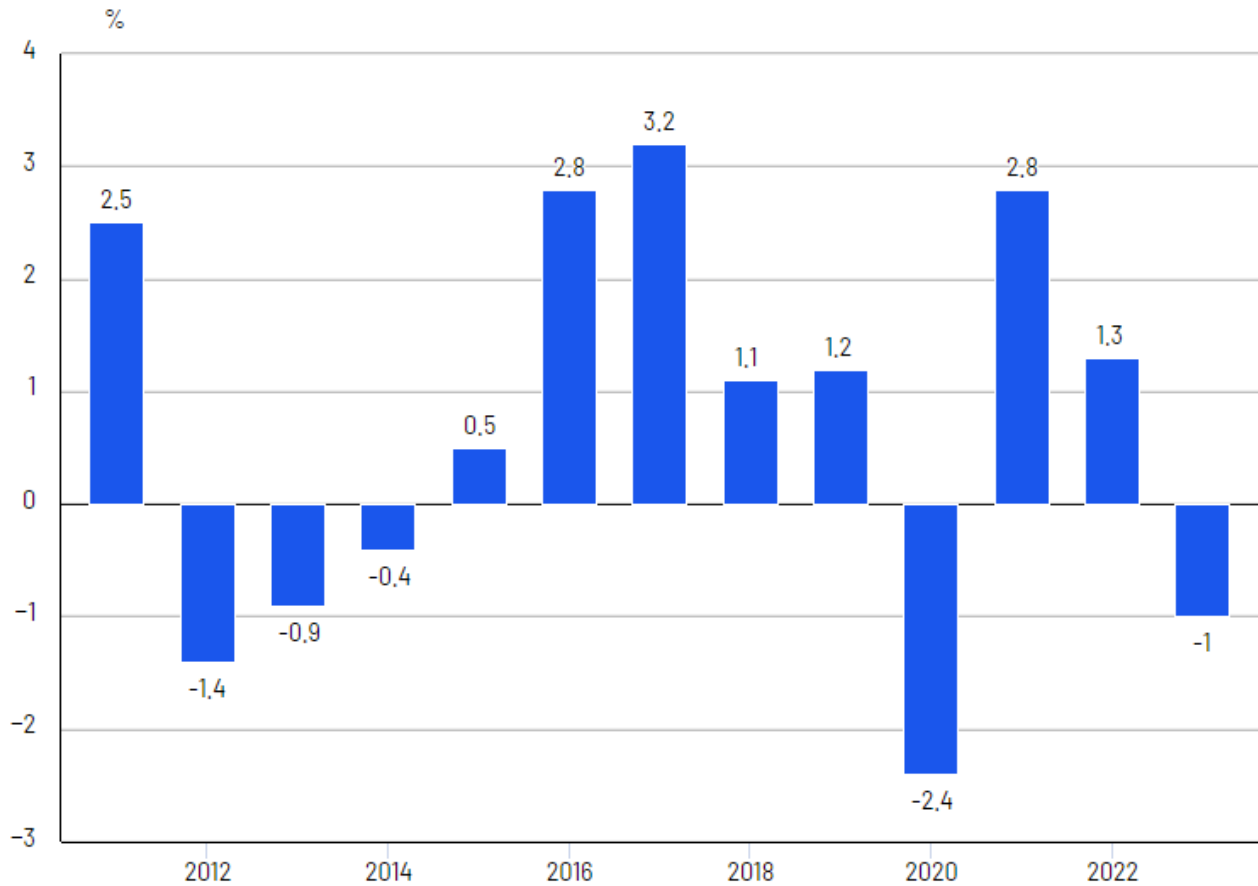

1.3 Yleinen taloudellinen kehitys

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan bruttokansantuotteen volyymi laski 1,0 % vuonna 2023. Bruttokansantuote asukasta kohden laski jälleen finanssikriisin aikaisen, vuoden 2008 tason, alapuolelle. Julkisyhteisöjen alijäämä kasvoi yli seitsemään miljardiin euroon vuonna 2023

Vaihtotase oli 4 miljardia alijäämäinen euroa vuonna 2023 (-6,5 miljardia euroa vuonna 2022). Palveluiden nettovienti heikkeni edellisvuodesta. Laskua selitti erityisesti televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalveluiden heikko kehitys sekä matkailutuonniksi kirjattava suomalaisten lisääntynyt ulkomaanmatkailu. Kauppatase koeheni mm. energian tuonnin arvon laskettua. Kauppataseen ylijäämä kasvoi palveluiden nettoviennin laskua enemmän ja siten vaihtotaseen alijäämä supistui edellisvuoden ennätyslukemista. Vaihtotasetta kuitenkin rasitti ulkomaille maksettujen omaisuusmenojen omaisuustuloja voimakkaampi, korkomenoista johtuva, kasvu.

BKT, volyymin muutokset markkinahintaan 2011–2023*

Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito 2023 15.3.2024

Kuntatalous

Vaikka kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvotiedot vuodelta 2023 jäivät hieman odotuksista, kokonaisuutena kuntatalouden tunnuslukuja voidaan pitää vahvoina. Kuntatalous saavutti viiden vuoden tauon jälkeen tasapainon, kun investoinnit huomioiva rahoitusjäämä nousi 200 miljoonan euron ylijäämään. Sitä aikaisemmin kuntatalous oli tasapainossa vuonna 2006. Myös tilikauden tulos nousi poikkeuksellisen vahvalle tasolle: 1,8 miljardiin euroon. Tiedot käyvät ilmi kuntatalouden tilaa arvioivasta Kuntaliiton tilinpäätösanalyysistä vuodelta 2023.

Kuntien vahva tilikauden tulos ohjautuu siis nopeasti kasvaneiden investointien rahoittamiseen. Kunnat käyttivät ylijäämäänsä myös lainakannan vähentämiseen alustavan arvion mukaan yhteensä 300 miljoonalla eurolla. Kuntien lainakanta on pienentynyt jo toista vuotta peräkkäin. Kuntatalouden vahvat tunnusluvut saavutettiin sote-uudistukseen liittyneiden kertaluonteisten poikkeuserien avulla. Ilman niitä kuntien ja kuntayhtymien talous olisi ollut viime vuonna 1,9 miljardia euroa heikompi. Poikkeuserien taustalla vaikuttivat muun muassa vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyneet 1,4 miljardin euron suuruisiksi arvioidut verotilitykset eli niin sanottu sote-uudistuksen verohäntä.

Kuntien hyviä tuloksia kuitenkin varjostaa tieto, että ilman poikkeuserien tuntuvaa apua kuntatalouden tila olisi ollut raskaasti alijäämäinen ja lähennellyt kuntatalouden vaikeimpia vuosia kiky-sopimuksen loppupuolella vuonna 2018. Kuntatalouden näkymät synkkenevät dramaattisesti lähitulevaisuudessa, kun sote-uudistuksen poikkeuserät poistuvat.

Kuntien talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu, niitä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta siirtyivät hyvinvointialueille.

Kuntaliiton arvion mukaan verohäntä yltää jopa 1,4 miljardiin euroon vuonna 2023. Kunnille maksettiin ennakkollisen sote-siirtolaskelman mukaan myös noin 500 miljoonaa euroa liikaa valtionosuuksia, jotka ovat määrä periä takaisin valtiolle lähivuosina.

Euromääräisesti suurin poikkeuserä oli vuodelle 2023 kertyneet vanhempien verovuosien kunnallis- ja yhteisöverotulot, jotka maksuunpantiin korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja yhteisöveron jako-osuuksilla. Nämä verotulot jäävät kertaluonteiseksi. Valtionosuuksien takaisinperintään ei ole perusteita kuntatalouden kokonaistilanne ja näkymät huomioiden.

Soten taloudelliset vaikutukset alkavat selkeytyä vasta vähitellen, mutta tilinpäätösarviot kertovat kuntakentän taloudellisen eriytymisen jatkumisesta viime vuonna.

Tilikauden tulos oli paras yli 100 000 asukkaan ja 20 000–100 000 asukkaan kunnissa, kun taas pienemmissä kunnissa tulos oli selkeästi heikompi. Aivan pienimmissä, alle 5 000 asukkaan, kunnissa tilikauden tulos jopa heikkeni vuodesta 2022. Näin tapahtui vuoteen 2023 kohdistuneesta poikkeuksellisen suuresta verohännästä huolimatta.

Lähde: Kuntaliitto, tiedote 6.2.2024

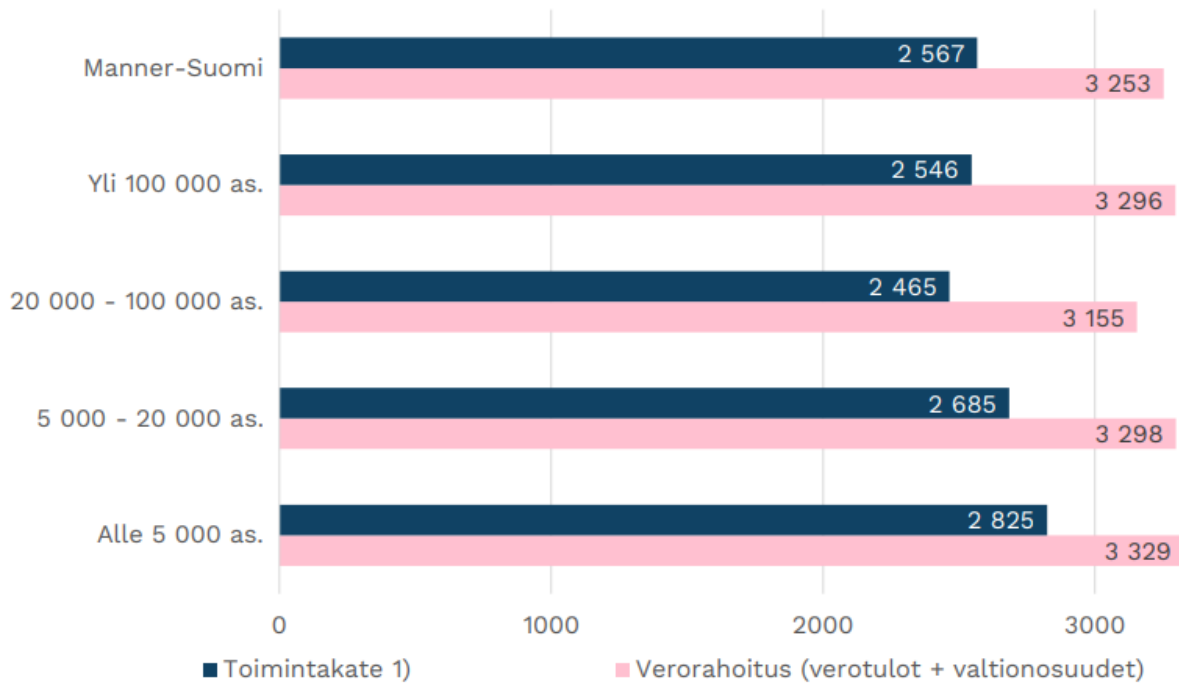
Sote-uudistuksen vuoksi kunnilta siirrettiin verotulojen lisäksi merkittävä osa valtionosuuksista. Valtionosuudet vähenivät kaikkiaan 7,1 mrd. euroa eli noin 66 prosenttia. Valtionosuuksien kokonaismäärä supistui 3,63 mrd. euroon, kun vuonna 2022 määrä oli 10,74 mrd. euroa. Sote-uudistuksen tulojen siirron takia sekä verotulojen että valtionosuuksien reaalista muutosta on vaikea todentaa pelkästään tilinpäätöstietoja vertaamalla. Myös toimintakatteen osatekijöiden eli toimintatuottojen ja –kulujen muutosten tarkastelu aiempiin vuosiin on sote-uudistuksen takia hankalaa. Toimintatuotot vähenivät 2,1 mrd. eurolla 6 mrd. euroon, kun taas toimintakulut vähenivät peräti 22,2 mrd. euroa 20,3 mrd. euroon. Toimintakulut siis puoliintuivat vuodesta 2022. Suurinta vähennys oli palvelujen ostoissa, yhteensä yli 17 mrd. euroa. Henkilöstökulut vähenivät reilun 4 mrd. euroa. Tässäkin suhteessa tapahtui merkittävä muutos siten, että aiemmin palvelujen ostot ovat muodostaneet pääosan toimintakuluista, mutta vuonna 2023 henkilöstökulut olivat lähes kaksinkertaiset verrattuna palvelujen ostoihin. Toimintakate supistui reilulla 20 mrd. eurolla noin -14,3 mrd. euroon.

Kuntien talouden muutos vuosina 2019–2023 (v. 2023 arvio), mrd. euroa

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TPA 2023	Muutos mrd. € 2022-2023a	Muutos % 2022-2023a
Toimintatuotot, ml. valm. omaan käyt.	7,55	7,21	8,35	8,10	6,00	-2,10	-26,0
Toimintakulut	37,90	38,43	40,63	42,49	20,25	-22,24	-52,3
Toimintakate	-30,36	-31,22	-32,28	-34,39	-14,26	20,13	58,5
Verotulot	22,91	23,83	25,42	26,77	14,45	-12,32	-46,0
Kunnallisverot	19,14	20,12	20,60	21,64	10,22	-11,42	-52,8
Yhteisöverot	1,90	1,96	2,85	3,03	2,05	-0,98	-32,3
Kiinteistöverot	1,87	1,74	1,97	2,09	2,18	0,09	4,3
Käyttötal. valtionosuudet	8,64	11,01	10,08	10,74	3,63	-7,11	-66,2
Verorahoitus yht.	31,55	34,83	35,50	37,51	18,08	-19,42	-51,8
Rahoituserät, netto	0,55	0,46	0,57	0,33	0,42	0,08	24,7
Vuosikate	1,75	4,07	3,79	3,45	4,24	0,79	23,0
Poistot ja arvonalentumiset	2,31	2,40	2,41	2,45	2,43	-0,03	-1,0
Vuosikate - poistot	-0,56	1,68	1,38	1,00	1,81	0,82	82,0
Tilikauden tulos	-0,16	1,76	1,49	1,16	1,80	0,64	54,9
Nettoinvestoinnit	-2,73	-3,32	-2,87	-2,09	-3,73	-1,64	78,7
Investointimenot, brutto	-4,05	-4,31	-3,97	-4,23	-4,38	-0,14	3,4
Vuosikate - nettoinvestoinnit	-0,99	0,75	0,92	1,36	0,51	-0,85	-62,8
Toiminnan ja inv. rahavirta	-1,43	0,38	0,27	0,64	0,24	-0,40	-63,0
Lainakanta	18,42	19,03	19,12	18,69	18,45	-0,243	-1,3
Rahavarat	5,06	6,45	6,50	6,97	5,98	-0,99	-14,2
Taseen kertynyt ali-/ylijäämä	11,09	12,58	13,86	14,92	16,81	1,89	12,7
Veroprosentti, painotettu	19,90	19,96	20,02	20,01	7,37		-12,64 %-yks.

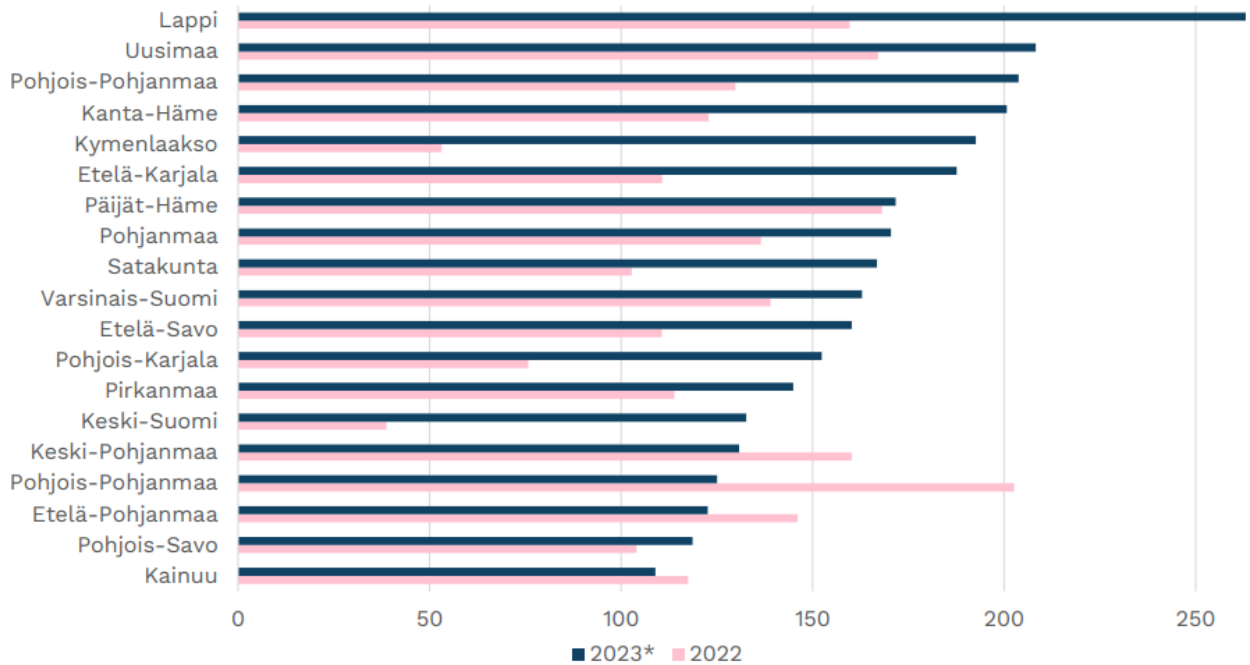
Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2023 (4.3.2024)

Toimintakate ja verorahoitus Manner-Suomen kunnissa kuntakoon mukaan, €/asukas v.2023

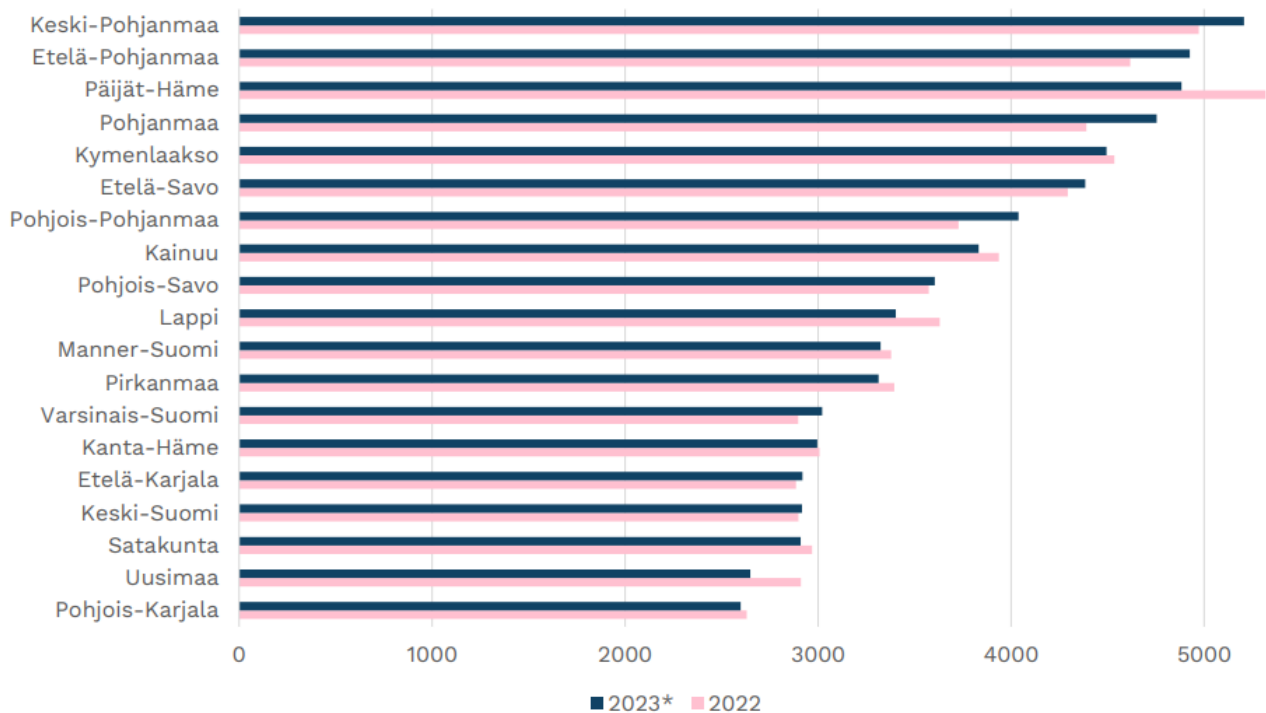
Lähde: [Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2023 \(kuntaliitto.fi\)](https://kuntaliitto.fi)

Kuntien vuosikate %:a poistoista maakunnittain vuosina 2022 ja 2023

Lähde: [Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2023 \(kuntaliitto.fi\)](https://kuntaliitto.fi)

Kuntien lainakanta maakunnittain vuoden 2022 ja 2023 lopussa, €/asukas

Lähde: [Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvot 2023 \(kuntaliitto.fi\)](https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/kuntien-ja-kuntayhtymien-tilinpäätösarvot-2023)

Julkisyhteisöt

Julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli 7,0 miljardia euroa alijäämäinen vuonna 2023. Edellisenä vuonna alijäämä oli 1,4 miljardia euroa. Alijäämän kasvuun vaikuttivat muun muassa arvonlisäveron ja muiden tuoteverojen alentuneet kertymät, maksettujen palkkojen kasvu sekä hyvinvointialueisiin liittyvät menot.

Valtionhallinnon alijäämä oli 8,2 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 4,2 miljardia euroa. Tähän vaikuttivat mm. verokertymän aleneminen, maksettujen palkkojen nousu ja tulonsiirrot hyvinvointialueille.

Valtionhallinnon maksetut korot kasvoivat nopeammin kuin saadut korot. Edelliseen vuoteen nähden korkotulojen ja –menojen erotus eli nettokorkomenot kasvoivat 0,3 miljardia euroa.

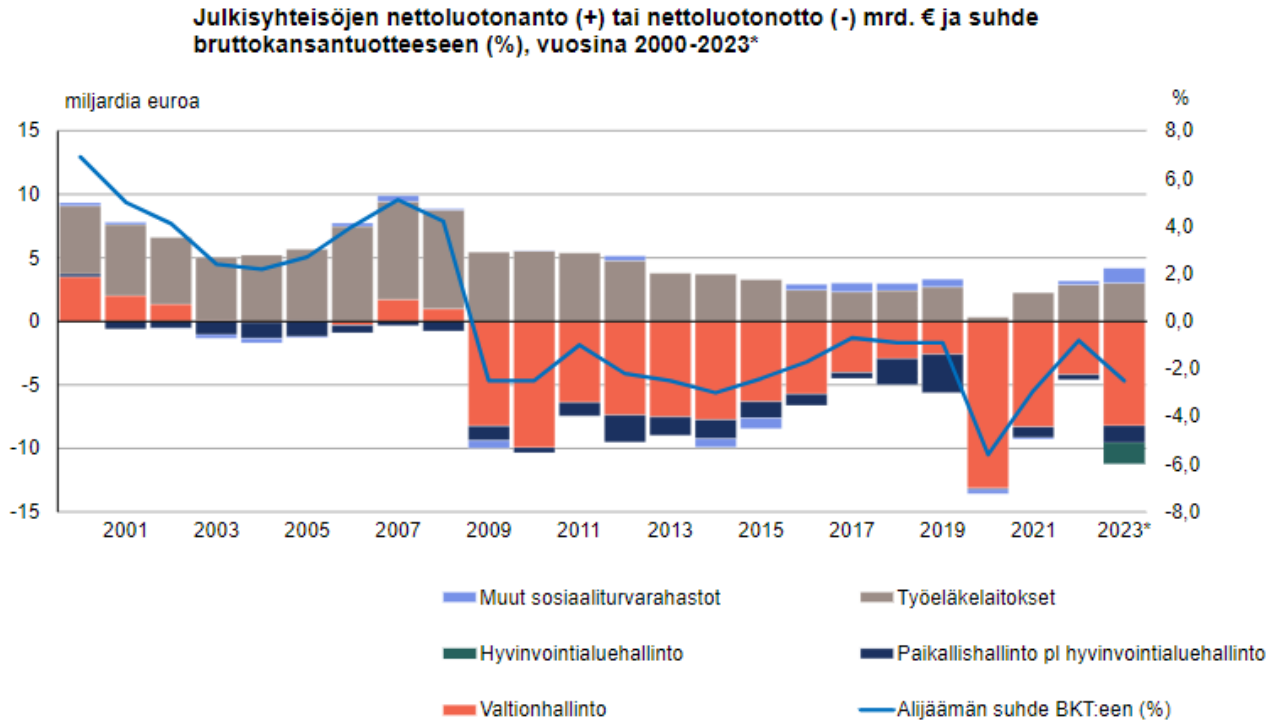
Kansantalouden tilinpidossa valtionvelan korkojen swap-järjestelyistä seuraavia maksuvirtoja ei kirjata korkoihin. Valtionvelan korkomenot ennen swappeja kasvoivat loivemmin kuin swappien jälkeen. Kokonaisuudessaan julkisyhteisöjen saadut korot kasvoivat hieman maksettuja enemmän, mikä johtuu työeläkelaitosten saamien korkojen kasvusta.

Paikallishallinnon, pois lukien hyvinvointialueet, alijäämä kasvoi edellisvuodesta, ollen 1,3 miljardia euroa. Ensimmäistä kertaa kansantalouden vuositilinpidossa mukana olleiden hyvinvointialueiden alijäämä oli 1,6 miljardia euroa. Hyvinvointialueille tammikuussa 2024 maksettu, vuoden 2023 rahoitusta korjaava puolen miljardin euron suuruinen kertakorvaus kirjattiin hyvinvointialueiden tuloksi ja valtionhallinnon menoksi tilastovuodelle 2023.

Arvonlisäveron kertymän alenemiseen vaikuttivat viime vuonna voimassa olleet sähkön määräaikaiset arvonlisäveron alennukset. Muiden tuoteverot laskua selitti erityisesti varainsiirtoverojen kertymän lasku. Tähän vaikutti mm. asuntokaupan lasku. Muiden tuoteverojen joukko koostuu useammasta verosta. Myös autoveron kertymät alenivat.

Työeläkelaitosten rahoitusasema parani vuodentakaiseen verrattuna, ollen 3,0 miljardia euroa ylijäämäinen. Ylijäämään ei lasketa mukaan sijoitusten arvonmuutoksia.

Muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema parani, ollen runsaat 1,1 miljardia euroa ylijäämäinen. Tähän vaikutti ennen kaikkea kasvu saaduissa sosiaaliturvamaksuissa. Palkansaajakorvauksista perittyjen sairausvakuutusmaksujen osuutta nostettiin edellisvuodesta. Kasvuun vaikutti myös palkansaajakorvausten kasvu.

Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito 2023 15.3.2024

Kotitaloudet

Kotitalouksien maksamat todelliset korot kasvoivat 3,7 miljardia euroa vuodesta 2022. Kotitalouksien saamat todelliset korot kasvoivat miljardin euron verran edellisestä vuodesta.

Sähkön ALV-alennus ja sähkötuki vaikuttivat positiivisesti kotitalouksien säästöön, vaikka kokonaisuutena kotitalouksien säästö oli hieman negatiivinen.

Kotitalouksien säästämisaste oli -0,4 %. Vuonna 2022 kotitalouksien säästämisaste oli -1,2 %. Kotitalouksien säästämisaste lasketaan säästön ja käytettävissä olevan tulon suhteena.

Kotitalouksien tuloja kasvatti palkkojen 5 %:n kasvu ja eläkkeiden 8 %:n kasvu edellisvuodesta.

Ennakkotietojen mukaan yksityiset kulutusmenot kasvoivat 5 % vuonna 2023. Myös yksityisten kulutusmenojen volyyymi kasvoi hieman.

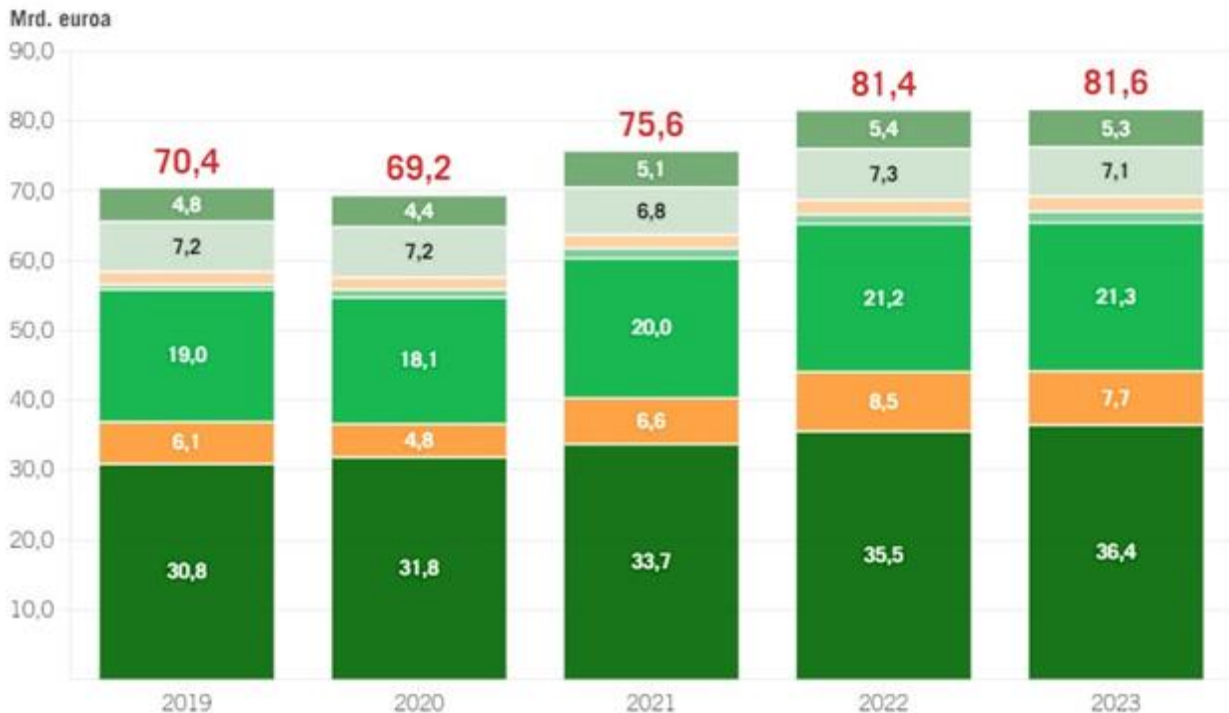
Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden vuositilinpito 31.12.2023

1.3.1 Verotus

Verohallinnon vuonna 2023 keräämien verojen nettokertymät olivat yhteensä 81,56 miljardia euroa, joka oli 0,1 miljardia euroa (+0,1 %) enemmän kuin vuonna 2022. Henkilöasiakkaiden tuloverokertymä nousi 0,9 miljardia euroa (+2,6 %). Arvonlisäverokertymä kasvoi vain niukasti (+ 0,4 %) vuodesta 2022. Yhteisöverokertymä laski vuonna 2023 selkeästi (-9,4 %), mutta on hyvä muistaa, että yhteisöveron kohdalla kalenterivuosi-kohtaisessa verokertymässä on paljon veronmaksun ajoittumiseen liittyviä sekä muita satunnaismuuttujia, joten vertailukelpoisuuden saamiseksi yhteisöveroa kannattaa tarkastella aina verovuosi-kohtaisesti.

Eri verolajien määrällinen osuus kokonaiskertymästä vuosina 2019–2023 (Mrd. €):

■ HENKILÖASIAKKAIDEN TULOVERO ■ YHTEISÖJEN TULOVERO ■ ARVONLISÄVERO
■ TYÖNANTAJAN SAIRAUSVAKUUTUSMAKSU ■ KIINTEISTÖVERO ■ VALMISTEVERO ■ MUUT VEROT

Verohallinnon keräämien verojen nettokertymät yhteensä kalenterivuosina 2019–2023, luvut mrd. €. Verohallinnon kertymissä ei ole huomioitu muiden viranomaisten keräämiä veroja. Merkittävin muiden viranomaisten keräämistä veroista on Traficomien keräämä ajoneuvovero. Verohallinnon kertymissä ei ole mukana myöskään veronluonteisia maksuja kuten työttömyys- ja eläkevakuutusmaksuja.

Lähde: <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tilastot/verotulojen-kehitys/>

Vuonna 2023 kerätyistä veroista 75,9 prosenttia tilitettiin valtiolle ja 17,9 prosenttia kunnille. Muita veronsaajia ovat lisäksi seurakunnat 1,3 prosentin ja Kela 4,9 prosentin osuuksilla. Vuonna 2023 valtion ja kuntien jako-osuudet muuttuivat oleellisesti, kun sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämismäärä ja kustannukset siirrettiin kunnilta hyvinvointialueille. Hyvinvointialueiden toimintaa rahoittaa valtio ja sote-kustannusten siirtyessä kunnilta valtiolle, myös rahoitusta siirrettiin vastaavasti.

Kunnille tilitetyt verot:

Verolajeittain	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos-%
Yhteensä	26 321 023 546 €	11 815 339 187 €	-55 %
Kunnallisvero	21 578 379 288 €	8 336 645 052 €	-61 %
Yhteisövero	2 695 146 879 €	1 375 902 419 €	-49 %
Kiinteistövero	2 047 497 380 €	2 102 791 716 €	3 %

Lähde: <https://veronsaajat.vero.fi/fi-FI/Home/PBI?tab=Kunnat-Kausitilitys>

1.3.2 Väestön ja työllisyyden kehitys

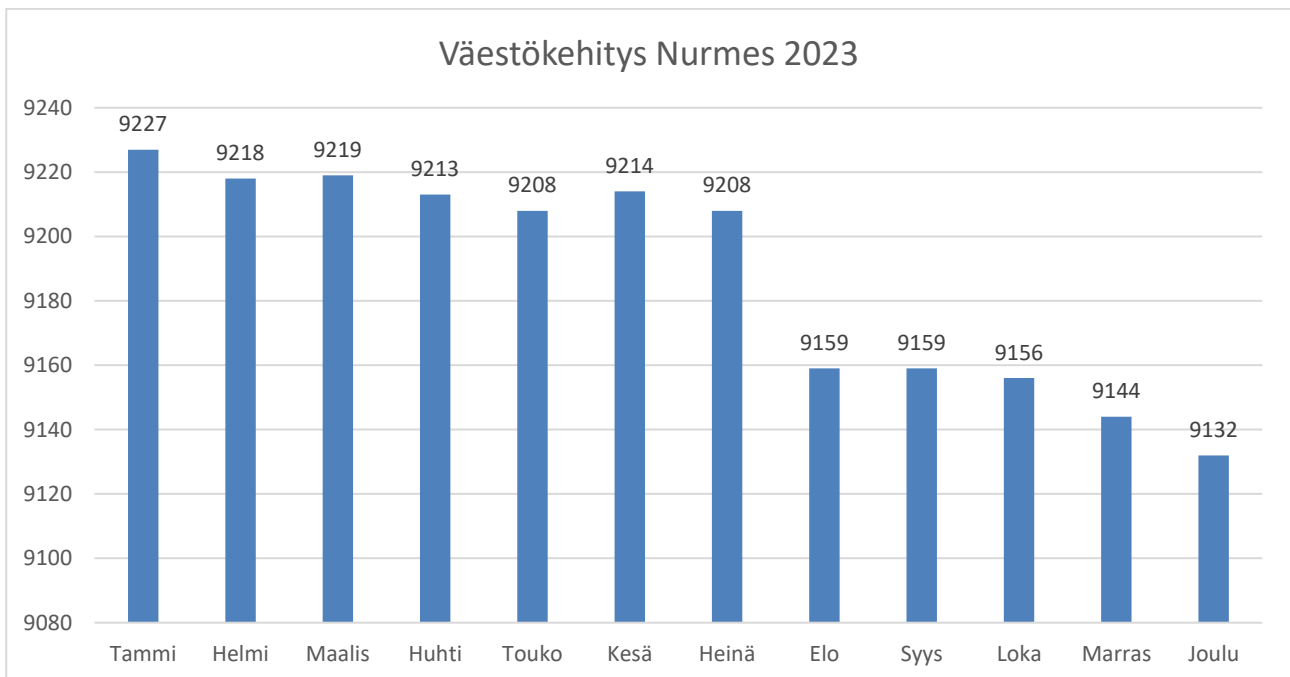
Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli joulukuun lopussa 5 604 558. Maamme väkiluku kasvoi vuoden 2023 aikana 40 588 hengellä. Syy väestönlisäykseen oli muuttovoitto ulkomailta: maahanmuuttoa oli 58 496 enemmän kuin maastamuuttoa. Syntyneitä oli 17 786 vähemmän kuin kuolleita.

Kuntien välisiä muuttoja kertyi vuoden 2023 aikana ennakkotietojen mukaan 285 994. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 6982 muuttoja vuoden 2023 kuntajaon mukaan.

Maakunnittaisten ennakkotietojen mukaan väkiluku kasvoi vuonna 2023 Uudellamaalla, Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Keski-Suomessa, Pohjois-Savossa, Lapissa, Ahvenanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä. Määrällisesti suurin muuttotappio maakuntien välisessä muutossa kirjattiin Kymenlaaksossa 763 henkeä. Pohjois-Karjalassa maakuntien välinen nettomuutto oli -181 henkeä. Myös Satakunta, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Kainuu olivat muuttotappio maakuntia.

Tilastokeskuksen väestönmuutoksen ennakkotietojen mukaan Pohjois-Karjalan väkiluku oli vuoden 2023 lopussa 162 312. Maakunnan väkiluku pieneni vuoden aikana kaikkiaan 181 hengellä. Väestömäärän väheneminen on vain neljäsosa edellisvuoden muutoksen verrattuna. Pohjois-Karjalan kunnista väkiluku kasvoi vuoden 2023 aikana ainoastaan Joensuussa 547 ja Liperissä 2 henkeä. Eniten väkiluku laski Lieksassa -143 ja Nurmeksessa 111.

Nurmeksessa väkiluku pieneni 111 hengellä (-1,2 %) ja kokonaisväestömäärä oli vuoden lopussa 9 132 henkeä. Kokonaisnettomuutto oli -6 henkeä. Syntyvyys oli 49 henkeä ja kuolleisuus 152 eli luonnollista väestönvähennystä tuli -103 henkeä. Väestömäärä väheni heinäkuun loppuun mennessä 35 henkilöllä. Heinäkuusta elokuuhun väestömäärä väheni 49 henkilöllä ja elokuusta joulukuuhun 27 henkilöllä.

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastot

Väestömuutosten ennakkotieto tammi-joulukuu 2023 (Pohjois-Karjala)

Alue	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen tulomuutto	Kuntien välinen lähtömuutto	Kuntien välinen nettomuutto	Maahanmuutto Suomeen	Maastamuutto Suomesta	Nettomaahanmuutto	Kokonaisnetto muutto	Kokonaismuutos	Väkiluku ennakkotieto kk lopussa
Pohjois-Karjala	1001	2 218	-1 217	7 945	8 700	-755	1 907	171	1 736	981	-228	162 312
Sk Joensuu	858	1 578	-720	6 870	7 233	-363	1 436	142	1 294	931	217	127 295
Sk Keski-Karjala	64	289	-225	522	719	-197	249	19	230	33	-191	15 656
Sk Pielisen Karjala	79	351	-272	553	748	-195	222	10	212	17	-254	19 361
Heinävesi	9	60	-51	137	179	-42	37	2	35	-7	-58	3 003
Ilomantsi	9	108	-99	168	171	-3	18	2	16	13	-86	4 406
Joensuu	502	886	-384	4 369	4 503	-134	1 161	100	1 061	927	547	78 060
Juuka	19	91	-72	152	198	-46	36	11	25	-21	-94	4 258
Kitee	36	162	-126	286	393	-107	205	13	192	85	-41	9 686
Kontiolahti	168	128	40	880	958	-78	29	13	16	-62	-22	15 135
Lieksa	30	199	-169	313	398	-85	115	7	108	23	-143	10 229
Liperi	105	131	-26	656	659	-3	38	10	28	25	2	11 964
Nurmes	49	152	-103	240	350	-110	107	3	104	-6	-111	9 132
Outokumpu	21	111	-90	328	395	-67	110	4	106	39	-51	6 406
Polvijärvi	25	63	-38	180	170	10	7	0	7	17	-21	4 063
Rääkkylä	3	47	-44	93	123	-30	16	0	16	-14	-57	1 903
Tohmajärvi	25	80	-55	143	203	-60	28	6	22	-38	-93	4 067

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilasto

Työllisyys

Työ- ja elinkeinotoimistoissa ja kuntakokeiluissa oli tammikuun lopussa yhteensä 291 100 työtöntä työnhakijaa. Se on 33 100 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Edelliskuusta työttömien työnhakijoiden määrä väheni 6 500:lla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 10,9 prosenttia, eli 1,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten. (Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto)

Pohjois-Karjalan ELY- keskusalueella oli joulukuun lopussa 10 673 työtöntä työnhakijaa, josta 1 437 oli lomautettuna. Vuoden takaiseen verrattuna työttömien määrä oli 1 099 henkilöä (12 %) suurempi. Lomautettujen määrä kasvoi 587 henkilöllä (69 %).

Vuoden takaiseen nähden työttömien määrä oli lisääntynyt 1 099 henkilöllä. Tästä 53 % aiheutui lomautuksista. Lomautettujen määrä oli kasvanut vuodessa 587 henkilöllä (69 %). Joulukuun lopussa oli 10 673 työtöntä työnhakijaa, joista lomautettuna oli 1 437 henkilöä.

Ulkomaisten kansalaisia oli työttömänä joulukuun lopussa 921 henkilöä. Vuoden takaiseen verrattuna lisäystä oli 166 henkilöä (22 %). Ulkomaalaisten työnhakijoiden määrä (2 311 henkilöä) on kasvanut vuoden aikana 301 henkilöllä (15 %). Ulkomaalaisista työnhakijoista 38 % oli koulutuksessa tai työllistymistä edistävässä palvelussa, 20 % työssä ja 40 % työttömänä tai lomautettuna.

Joulukuun lopussa yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli 3 282. Vuoden takaiseen verrattuna heitä oli 45 henkilöä (1 %) enemmän. Yli kaksi vuotta työttömänä olleiden osuus oli 1 680 henkilöä eli 51 % kaikista pitkäaikaistyöttömistä. Määrä oli vähentynyt vuodessa 131 henkilöä (7 %).

Pohjois-Karjalassa oli 10 673 työtöntä työnhakijaa, mikä on 15 % työvoimasta. Työttömiä oli 1099 henkilöä eli 12 % enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Lomautettujen määrä kasvoi 587 henkilöä eli 69 % verrattuna joulukuuhun 2022. Pitkäaikaistyöttömänä oli 3 282 henkilöä, jossa on lisäystä 13,9 % vuodessa. Aktiivointiaste eli palveluissa olevien osuus laajasta työttömyydestä oli 24,5 %. Avoimia uusia työpaikkoja oli 1 028 kappaletta, mikä on 823 paikkaa ja 44,5 % vähemmän kuin edellisen vuoden joulukuussa.

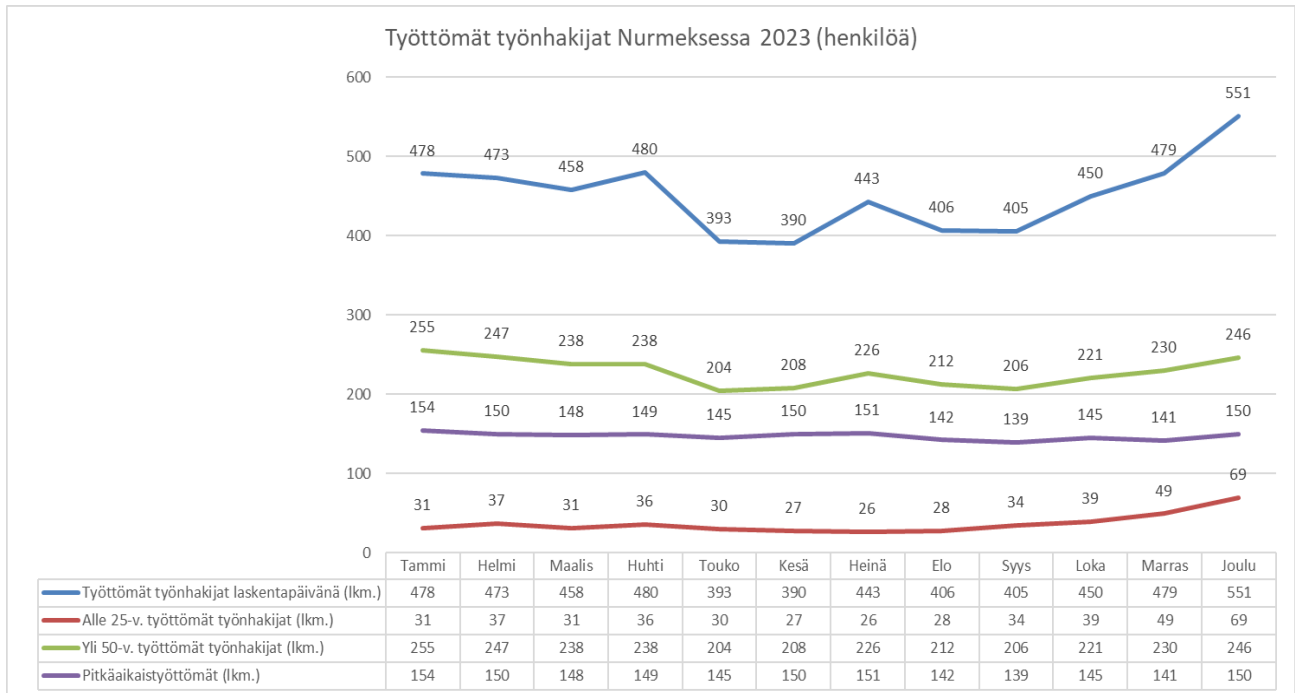
Nurmeksessa työttömien määrä vuoden 2023 lopussa oli yhteensä 551 eli 74 henkilöä (+15,5 %) enemmän kuin edellisen vuoden lopussa ja 105 vähemmän kuin kaksi vuotta sitten. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuussa 14,7 prosenttia (12,4 % ed. vuosi), mikä on edellisvuoden tapaan Pohjois-Karjalan kuntien viidenneksi alhaisin Kontiolahtien, Liperin, Polyjärven ja Heinäveden jälkeen. Myös pitkäaikaistyöttömien määrä väheni jonkin verran. Avoimia työpaikkoja oli 88 (38 ed. vuosi).

Nurmeksen työllistämishankkeita vuonna 2023 olivat Pikesin toteuttama Taidolla töihin-hanke ja Näre ry:n Työurapolku -hanke. Lisäksi kaupungilla oli työllistämistä edistävän palvelun sopimus Honkalampi-säätiön Kaski-toiminnan kanssa.

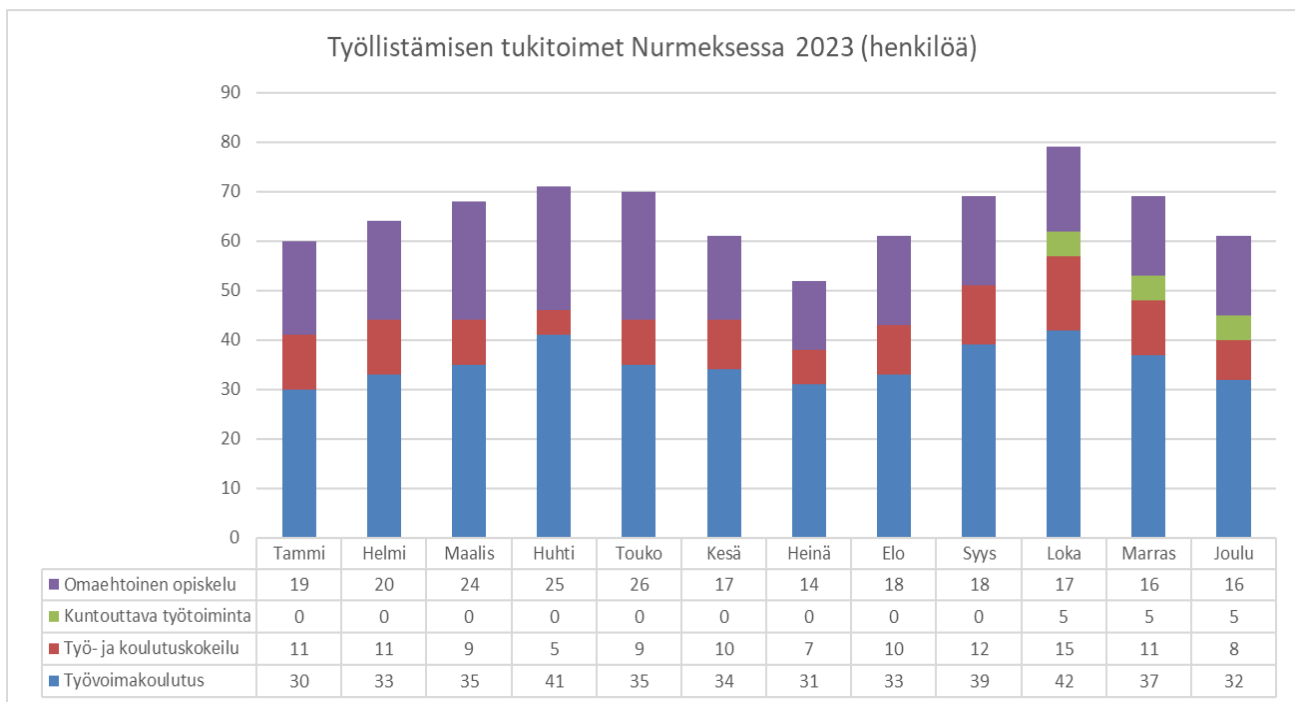
TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT JA AVOIMET TYÖPAIKAT KUNNITTAIN 2023 JOULUKUUN LOPUSSA
ELY-KESKUS: POHJOIS-KARJALA

Kunta	Työvoima	Työttömät työnhakijat						Vamm. ja		Avoimet työpaikat	
		Osuus-% työvoimasta	Yhteensä	Miehet	Naiset	Alle 20-vuotiaat	Alle 25-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat	Pitkäaik. työttömät		pitkäaik. sairaat
Heinävesi	1 191	13,2	157	112	45	...	8	87	51	35	18
Iloantsi	1 688	15,2	256	160	96	...	10	140	68	39	27
Joensuu	35 544	15,5	5 493	3 393	2 100	172	810	1 736	1 776	664	957
Juuka	1 663	19,4	322	217	105	5	25	176	76	47	14
Kitee	3 751	17,7	665	425	240	15	59	312	201	67	19
Kontiolahti	7 339	10,4	763	491	272	22	85	285	225	88	60
Lieksa	3 943	18,1	714	450	264	15	52	371	196	90	57
Liperi	5 543	12,2	678	427	251	23	85	283	216	102	30
Nurmes	3 752	14,7	551	364	187	9	69	246	150	69	88
Outokumpu	2 503	17,7	444	258	186	14	56	158	123	71	18
Polyjärvi	1 680	12,6	212	136	76	...	13	103	72	26	...
Raakkylä	744	18,3	136	93	43	...	7	83	42	16	5
Tohmajärvi	1 738	16,2	282	179	103	...	19	143	86	20	...
Yhteensä	71 079	15,0	10 673	6 705	3 968	285	1 298	4 123	3 282	1 334	1 298

Lähde: [Työllisyyskatsaus Joulukuu 2023 \(ely-keskus.fi\)](https://ely-keskus.fi)

Lähde: Tilastokeskus

Lähde: Tilastokeskus

Kuntouttava työtoiminta hiljeni lähes kokonaan vuonna 2023 sen siirryttyä kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle.

1.3.3 Muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Kaupunkikonsernissa tapahtui vuoden 2023 tammikuussa olennainen toimintaan ja talouteen vaikuttava muutos, kun Nurmeksien kaupungilta siirtyi liikkeenluovutuksella 31 maatalouslomittajaa Tohmajärven kunnan palvelukseen. Siirto pienensi kaupungin vuosittaisia myynti- ja maksutuottoja noin 2,2 miljoonalla eurolla, henkilöstökuluja noin 1,9 miljoonalla eurolla ja materiaaliostokuluja noin 370 000 eurolla.

Yhteenveto keskeisistä talouden luvuista (ulkoiset erät):

1 000 euroa	2022	2023	Muutos €	Muutos-%
toimintatuotot yhteensä	9 900	6 780	-3 120	-31,52 %
toimintakulut yhteensä	-84 014	-32 899	51 115	-60,84 %
toimintakate	-74 072	-26 055	48 017	-64,82 %
verotulot	33 596	18 306	-15 290	-45,51 %
valtionosuudet	43 650	13 534	-30 116	-68,99 %
vuosikate	3 849	6 752	2 903	75,42 %
poistot ja arvonalennukset	-4 750	-5 896	-1 146	24,13 %
tilikauden tulos	-901	856	1 757	-195,01 %
tilikauden yli-/alijäämä	-256	511	767	-299,61 %
taseen kertynyt yli-/alijäämä *)	15 168	15 679	511	3,37 %
investoinnit netto	3 978	3 488	-490	-12,32 %
toiminnan ja investointien rahavirta	216	3 264	3 048	1411,11 %
lainakanta	17 200	18 346	1 146	6,66 %
rahavarat 31.12.	1 514	1 823	309	20,41 %

*) sis. Siun sote-maksutasasta 633t€ v. 2018
sekä v.2021 palkkaharmonisoinnin kustannuksia 892t€

Nurmeksien kaupunki on tehnyt 1.036.800,00 euron arvonalentumiskirjauksen vuoden 2023 tilinpäätökseen. Investointihankkeen kustannukset oli kirjattu keskeneräisten hankintojen tilille 1195. Investoinnista on maksettu 1 036 800 euroa ja Nurmeksien kaupunki toteaa, että toistaiseksi se ei katso kuivurilla olevan tulontuottokykyä. Investointia ei ollut aktivoitu taseeseen. Puunkuivuri-investointi oli kirjattu keskeneräisiin hankintoihin. Mikäli myöhemmin puunkuivuri saadaan sopimuksen mukaiseen kuntoon ja toimintaan, voidaan sen osalta tehdä arvonalentumisen palautus ja aloittaa poistosuunnitelman mukaiset poistot.

Toimintatuotot pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna 3,1 miljoonaa euroa eli 31,5 prosenttia. Muutos selittyy osin lomituspalveluiden siirtymisestä Tohmajärven kunnalle 1.1.2023 alkaen. Ruokapalveluiden tuottama soteruokien myynti siirtyi Polkka Oy:lle 1.11.2022 alkaen, mikä osaltaan selittää alentuneita tuottoja.

Toimintakulut pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna noin 51 miljoonaa euroa eli 61 prosenttia. Toimintakuluista 48 miljoonan euron muutos aiheutui hyvinvointialueelle siirtyneistä sosiaali- ja terveystoimen (sote) sekä palo- ja pelastustoimen (pela) menoista. Loput selittyvät tiukentuneella talouskurilla.

Henkilöstömenot pienenevät 8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Toimintakate -26,1 miljoonaa euroa oli -48 miljoonaa euroa (65 %) pienempi kuin edellisenä vuotena (-74,1 miljoonaa euroa). Tämä johtui sote-kulujen siirtymisestä hyvinvointialueen vastattavaksi.

Verotulot olivat yhteensä 18,3 miljoonaa euroa eli 15,3 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuonna 2022. Verotulojen prosentuaalinen muutos oli yhteensä -45,5 %, jossa kunnan tulovero väheni puolella (-50,8 %), kiinteistövero kasvoi 3,6 % ja osuus yhteisöveron tuotosta väheni -38,5 %. Valtio leikkasi vuonna 2023 kaikkien kuntien veroprosentista 12,64 %-yksikköä, joten se näkyy Nurmeksien kaupunginkin kunnan tuloverokertymässä sekä kunnallisveron että yhteisöveron osuudessa. Vain kiinteistövero ei otettu mukaan sote-siirtoihin.

Valtionosuudet olivat yhteensä 13,5 miljoonaa euroa ja vähenivät 30 miljoonalla eurolla eli -69 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Verotuloista ja valtionosuuksista muodostuva verorahoitus oli asukasta kohden laskettuna 3 487 euroa, kun se vielä edellisenä vuotena oli 8 355 euroa.

Verotulojen ja valtionosuuksien erittely (€)

	2023	Osuus-%	2022	Osuus-%	Muutos €	Muutos-%
VEROTULOT	18 305 852	100,0 %	33 595 705	100,0 %	- 15 289 853	-45,5 %
Kunnallisvero	13 034 503	71,2 %	26 474 485	78,8 %	- 13 439 982	-50,8 %
Kiinteistövero	2 249 788	12,3 %	2 209 340	6,6 %	40 448	1,8 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 021 561	16,5 %	4 911 880	14,6 %	- 1 890 319	-38,5 %
VALTIONOSUUDET	13 534 293	100,0 %	43 650 480	100,0 %	- 30 116 187	-69,0 %
Kunnan peruspalv. valt.os	8 312 171	61,4 %	29 760 703	68,2 %	- 21 448 532	-72,1 %
Verotuloperust. valt.os	4 095 854	30,3 %	8 307 413	19,0 %	- 4 211 559	-50,7 %
Opetus- ja kulttuurit. muut valt.os.	- 892 941	-6,6 %	948 212	-2,2 %	55 271	-5,8 %
Verotulomenetyksen kompensatio	2 019 209	14,9 %	6 530 576	15,0 %	- 4 511 367	-69,1 %

Nurmeksien tuloveroprosenttia leikattiin vuonna 2023 hyvinvointialueudistuksen myötä valtiovallan toimesta 12,64 prosenttiyksikköä, joten Nurmeksien tuloveroprosentti oli 8,36 prosenttia vuonna 2023. Koko Pohjois-Karjalan veroprosentteihin verrattuna Nurmeksien tuloveroprosentti oli suurempi kuin maakunnassa keskimäärin (8,11). Keskimääräinen veroaste koko maassa oli 7,38. Väestömäärältään 5.000–10.000 asukkaan verokkikunnissa kuntaveroprosentti oli keskimäärin 8,69. Efektiivinen veroaste oli ennakkotietojen mukaan Nurmeksessa 5,6 (ed. vuosi 13,08) ja koko maassa 5,69.

Vuosikate oli 6,8 miljoonaa euroa eli 2,9 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisenä vuotena. Vuosikate riitti kattamaan poistot 139 prosenttisesti, mikä ylittää selvästi kuntasektorilla riittävänä tasona pidettävän 100 prosenttia.

Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalennukset olivat 5,9 miljoonaa euroa eli 1,2 miljoonaa euroa edellisvuotta suuremmat. Puunkuivurin arvonalentumisen kirjaus kasvatti poistojen ja arvonalentumisten summaa. Ilman alaskirjausta poistot olivat lähes edellisvuoden tasolla.

Tilikauden tulos on 856 tuhatta euroa, kun edellisenä vuonna tulos oli -901 tuhatta euroa.

Uusia investointivarauksia esitetään tehtäväksi 1 miljoonaa euroa (Porokylän ja Hyvärilän rautatiesillat). Riskirahastoon esitetään tänä vuonna tehtäväksi uusi 36 000 euron varaus (edellisenä vuotena varausta ei tehty, koska tulos oli alijäämäinen).

Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutosten jälkeen tilikauden ylijäämäksi tulee 511 tuhatta euroa, ja kumulatiiviseksi ylijäämäksi 15,7 miljoonaa euroa (tässä luvussa on huomioitu jo tilikauden 2023 tulos).

Kaupungin investointimenot aineellisiin hyödykkeisiin olivat 3,6 miljoonaa euroa ja rahoitusosuudet investointeihin noin 0,1 miljoonaa euroa. Nettoinvestointien 3,5 miljoonasta eurosta käytettiin korvausinvestointeihin 2,9 miljoonaa ja uusinvestointeihin 0,6 miljoonaa euroa. Investointien luovutustuloista 118 tuhatta euroa liittyi maa- ja vesialueiden sekä rakennusten ja asunto-osakkeiden myynteihin ja 9800 euroa oli investointien rahoitusosuutta.

€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1–12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
Aineelliset hyödykkeet	-4 225 000	270 646	-3 954 354	-3 611 945	342 409	91,34 %
Sijoitukset	0	0	0	-3 795	-3 795	
Investointimenot yhteensä	-4 225 000	270 646	-3 954 354	-3 615 740	338 614	91,44 %
Rahoitusosuudet	0	0	0	9 800	9 800	
Investointien luovutustulot	0	0	0	118 100	118 100	
Investointitulot yhteensä	0	0	0	127 900	127 900	
Nettoinvestoinnit yhteensä	-4 225 000	270 646	-3 954 354	-3 487 840	466 514	88,2 %

Toiminnan ja investointien rahavirta oli vuonna 2023 positiivinen 3,264 miljoonaa euroa, kun vastaava rahavirta edellisenä vuonna oli 216 tuhatta euroa.

Rahavarat olivat vuoden lopussa 1,823 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 309 tuhatta euroa edellisen vuodenlopun kassavaroihin. Kassan riittävyys vuoden lopussa oli 15 vuorokautta (ed. vuosi 6 vrk).

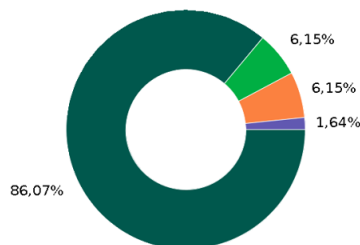
Pitkäaikaisten lainojen lisäys oli 5 miljoonaa euroa ja lyhennykset -3,9 miljoonaa euroa. Lainasalkku vuoden lopussa oli 18,3 miljoonaa euroa, kun lainasumma edellisen vuoden lopussa oli 17,2 miljoonaa euroa. Lainasalkku kasvoi 1,1 miljoonalla eurolla vuoden aikana. Kaupungin lainasalkun keskiprosentti vuonna 2023 oli 1,85 prosenttia (0,87 ed. vuosi) ja keskimääräinen takaisinmaksuaika vuoden lopussa 5,59 vuotta (5,57 ed. vuosi).

Sopimustyyppijakauma (%-osuus avoimna olevasta saldosta)

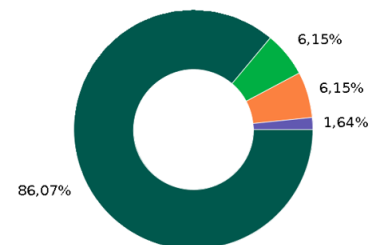
■ Vakiomuotoinen laina
■ Korkotukilaina

Viitekorkojakauma (%-osuus avoimna olevasta saldosta pl. johdannaiset)

■ KIINTEÄ
■ KRVK5Y
■ EURIBOR6M
■ EURIBOR3M

Viitekorkojakauma (%-osuus avoimna olevasta saldosta)

■ Ei mitään
■ KRVK5Y
■ EURIBOR6M
■ EURIBOR3M

Lähde: Kuntarahoitus Apollo-järjestelmä

Vuoden 2023 lopussa kaupungilla oli kaksi sijoitusrahastoa. Aktia Varainhoitosalkku+ tasapainoinen B-rahastoon (entinen Taaleri Maltillinen) tehdyn 150 000 euron sijoituksen markkina-arvo oli 172 221,94 euroa vuoden 2023 lopussa. Kokonaistuottoa sijoitukselle oli kertynyt 22 221,94 euroa ja 14,81 %. Rahaston arvo nousi vuoden 2022 lopusta, jolloin sen arvo oli 165 689,64 euroa.

Aikaisemmin tehty 140.000 euron sijoitus OP-maltillinen rahastoon oli markkina-arvoltaan 178 713,71 euroa. Kokonaistuottoa rahastolle oli kertynyt 38 713,71 euroa eli 27,7 % Rahaston arvo nousi vuoden 2022 lopusta, jolloin sen arvo oli 163 061,69 euroa.

1.3.4 Yhteenveto valtuustoon nähden sitovien talousarviotavoitteiden toteutumisesta

Valtuustoon nähden sitovia ovat tulosalueiden toimintakatteet, nettoinvestointimenot sekä keskeiset tulos- ja rahoituslaskelmaerät. Negatiivisista talousarviopoikkeamista annetaan tilinpäätöksessä selvitys.

Selvitys valtuustoon nähden sitovien määrärahojen ylityksistä:

Käyttötalous (miinusmerkkiset ylityksiä, muut käyttötalouden alituksia):

	TA2023	Muutokset	Muutettu TA2023	TP2023	Alitus (+) / Ylitys (-)
Valtuustoon nähden sitovat talousarvioluvut					
1150 Hallintopalvelut	-6 055 581	-290 000	-6 345 581	-5 804 557	541 024
1470 Ruokahuoltopalvelut	27 315	0	27 315	129 340	102 025
1480 Pielisen Karjalan maaseutupalvelut	-73 099	0	-73 099	-72 108	991
4100 Hyvinvointipalveluiden hallinto	-361 438	0	-361 438	-338 378	23 060
4110 Opetus- ja koulutuspalvelut	-12 055 638	127 366	-11 928 272	-12 280 214	-351 942
4120 Varhaiskasvatuspalvelut	-5 965 122	-339444	-6 304 566	-6 666 974	-362 408
4135 Kulttuuripalvelut	-1 936 180	-22500	-1 958 680	-1 819 900	138 780
4140 Vapaa-aikapalvelut	-928 140	0	-928 140	-876 022	52 118
5120 Kaupunkirakennepalveluiden hallinto	-216 145	-100000	-316 145	-302 538	13 607
5130 Maankäyttö ja rakennusvalvonnan palvelut	-86 185	0	-86 185	674 489	760 674
5220 Tilapalvelut	2 683 625	16000	2 699 625	4 014 759	1 315 134
5214 Kuntatekniikan palvelut	-2 336 026	-104000	-2 440 026	-2 711 305	-271 279
Rahoitus	0	0	0	0	0
Verotulot	18 225 000	0	18 225 000	18 305 852	80 852
Valtionosuudet	13 507 182	0	13 507 182	13 534 293	27 111
Rahoitustuotot ja kulut	710 000	0	710 000	966 746	256 746
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 080 525	0	-6 080 525	-4 858 854	1 221 671
Toiminnan ja investointien rahavirta	914 568	-441 932	472 636	3 264 021	2 791 385
Rahavarojen muutos	914 568	-441 932	472 636	308 626	-164 010

Toimintakatteen ylitykset tulosalueittain:**Hyvinvointipalvelujen toimiala**

Opetus- ja koulutuspalvelut poikkeama toimintakatteesta 351 942 €

Selitys: Opetuksen tilapäisten palkkoihin ei ollut budjetoitu elokuun-joulukuun palkkamäärärahoja. Tälle menokohdalla kirjataan mm. hanketyöntekijät, joita vuoden 2023 lopussa oli Kirkkokadun, Porokylän ja Valtimon koululla kussakin 2 kpl. Näihin kustannuksiin saatiin opetus- ja kulttuuriministeriöstä hankeavustusta (ns. tasa-arvohanke). Sijaisten palkat toteutuivat ennakoitua suurempana.

Varhaiskasvatuspalvelut poikkeama toimintakatteesta -362 408 €

Selitys: Varhaiskasvatuksen palkkakustannukset ovat nousseet vuoden 2023 aikana. Tähän on vaikuttanut pienten lasten varhaiskasvatuspalvelujen kasvanut tarve ja perhepäivähoitajien väheneminen. Uusia perhepäivähoitajia ei ole saatu palkattua. Uusia lapsiryhmiä jouduttiin perustamaan Hannikaisen päiväkotiin, jonne jouduttiin palkkaamaan 4 työntekijää; Karhitien satelliittiryhmään 3 työntekijää; Nurmesjärven moduulipäiväkodille 3 työntekijää sekä neljäs vuorohoitoryhmä jouduttiin perustamaan Pikku-Kaarlen päiväkotiin, edellytti 4 työntekijää. Kolmeen ryhmään on palkattu avustaja tukemaan ryhmän lapsien erityistarpeita, Hannilan päiväkotiin ja Pikku-Kaarlen päiväkoteihin yhteinen varahenkilö paikkamaan henkilöstön poissaoloja koska henkilöstömitoituksesta ei voi poiketa sekä 1 päiväkotiapulainen johtuen vuorohoidosta ja ruokailujen valmistelut viikonloppuisin. Uusia työntekijöitä, joiden palkkausta ei huomioitu talousarvioon on yhteensä 19 verrattuna vuoteen 2022.

Kaupunkirakennepalvelujen toimiala

Kuntatekniikan palvelut poikkeama toimintakatteesta -271 279 €

Selitys: Kustannusten ylitystä palkoissa (erityisesti tuntipalkkaiset) ja sitä myöten sivukuluissa (erittäin luminen talvi) ja ostopalveluissa (lakimieskustannuksia, joita ei ole voitu ennakoida, tiehöylän peruskorjauskustannus, jota ei voitu ennakoida)

Investoinnit nettokustannusten mukaisessa järjestyksessä (miinusmerkkinen poikkeama = ylitys)

		Alkup. talousarvio	TA- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1–12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
9166	Kauppalantalo	-2 000 000	0	-2 000 000	-1 853 966	146 034	92,7 %
9646	Katuvalaistuksen uusiminen	-120 000	-337 000	-457 000	-468 367	-11 367	102,49 %
9233	Tilaelementti pv-kodille	0	-136 000	-136 000	-136 490	-490	100,36 %
9235	Lukion remonti	0	-115 500	-115 500	-119 479	-3 979	103,44 %
9322	Taukopaikat, reitistömerkinnät	-100 000	0	-100 000	-114 871	-14 871	114,87 %
9464	Pitkäniemen tieyhteys	-100 000	0	-100 000	-106 170	-6 170	106,17 %
9107	Kauppalantalon irtokalusteet	-100 000	0	-100 000	-96 786	3 214	96,79 %
9225	Palv.as.yksikkö/toimintakeskus	-600 000	500 000	-100 000	-96 029	3 971	96,03 %
9000	Maa- ja vesialueet/Hankinta	-200 000	0	-200 000	-91 310	108 690	45,65 %
9234	Lisätyöt Pelastusasema	0	-100 000	-100 000	-80 596	19 404	80,6 %
9668	Kirkkokadun koulun piha	-90 000	0	-90 000	-70 007	19 993	77,79 %
9645	Jäähallin peruskorjaus	-300 000	200 000	-100 000	-63 860	36 141	63,86 %
9230	Hannilan päiväkodin katto	-40 000	0	-40 000	-40 329	-329	100,82 %
9685	Jääkiekkokaukalot	-40 000	0	-40 000	-33 294	6 706	83,23 %
9466	Rantapolku(Satama-Vinkerl)	-50 000	0	-50 000	-32 103	17 897	64,21 %
9192	Terveyskeskus	-20 000	-11 500	-31 500	-30 519	981	96,89 %
9222	Hall.rak. lukitusjärjestelmät	-30 000	0	-30 000	-30 000	0	100,0 %
9237	Nrs-järven pv-kodin kalustaminen	0	-25 488	-25 488	-25 654	-166	100,65 %
9442	Haketie	-25 000	0	-25 000	-24 651	349	98,6 %
9231	Ikolan m turvaval, kamer,lukit	-30 000	0	-30 000	-23 586	6 414	78,62 %
9445	Laamilan alueen asuntokadut	-30 000	18 000	-12 000	-16 693	-4 693	139,11 %
9475	Tien- ja kadunvarsiopasteet	-30 000	0	-30 000	-16 396	13 604	54,65 %
9640	Venepaikat	-15 000	0	-15 000	-14 721	279	98,14 %
9456	Niittyk.Kesanto-,Laidun-,Lypsy	-15 000	0	-15 000	-13 570	1 430	90,47 %
9236	Kirkkok.alakoulun aula	0	-11 866	-11 866	-12 500	-634	105,34 %
9001	Osakkeet ja osuudet/Hankinta	0	0	0	-3 795	-3 795	
9223	Keskusvarikko	-150 000	150 000	0	0	0	
9461	Bomban seisake	-80 000	80 000	0	0	0	
9463	Eilan/Pelkolan/Tapanin/Vilhont	-60 000	60 000	0	0	0	
9007	Osakkeet ja Osuudet/Myynti	0	0	0	3 431	3 431	
9058	Hannikaisen salin tekniikka 22	0	0	0	9 800	9 800	
9003	Rakennusten myynti	0	0	0	10 129	10 129	
9008	Asunto-osakkeiden myynti	0	0	0	23 368	23 368	
9002	Maa- ja vesialueet/Myyntit	0	0	0	81 172	81 172	
	RAPORTTI YHTEENSÄ	-4 225 000	270 646	-3 954 354	-3 487 840	466 514	88,2 %
	Menot	-4 225 000	270 646	-3 954 354	-3 615 740	338 614	91,44 %
	Tulot	0	0	0	127 900	127 900	
	Rahoitusosuudet	0	0	0	9 800	9 800	
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	118 100	118 100	

Osakkeet ja osuudet: määrärahan ylitys 3 795 € (ei budjetoitu)

Selitys: Itärata Oy:n vuosittainen osaksmaksu, osakassopimuksen mukaisesti

Taukopaikat, reitistömerkinnät: määrärahan ylitys 14 871 €

Selitys: Materiaalihintojen nousu

Katuvalaistuksen uusiminen: määrärahan ylitys 11 367 €

Selitys: Määräraha ylittyi 2,5 % → Marginaalinen poikkeama

Pitkäniemen tieyhteys: määrärahan ylitys 6 170 €

Selitys: Marginaalinen poikkeama, työn aikana tuli ennakoimatonta lisätyötä

Laamilan alueen asuntokadut: määrärahan ylitys 4 693 €

Selitys: Määrärahaa pienenettiin vuoden aikana hiukan liian paljon.

Lukion remontti: määrärahan ylitys 3979 €

Selitys: Kalustehankintoihin varattu raha ylittyi 3,4 % → marginaalinen poikkeama

Kirkkok.alakoulun aula: määrärahan ylitys 634 €

Selitys: marginaalinen poikkeama

Tilaelementti pv-kodille: määrärahan ylitys 490 €

Selitys: marginaalinen poikkeama

Hannilan päiväkodin katto: määrärahan ylitys 329 €

Selitys: marginaalinen poikkeama

Nrs-järven pv-kodin kalustamin: määrärahan ylitys 166 €

Selitys: marginaalinen poikkeama

1.3.5 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä

Vuodesta 2021 alkaen sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on noudatettu valtuuston 2.9.2020 hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteita, jotka on esitetty seuraavasti:

Lainsäädäntöperusta ja soveltamisala

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kaupunkikonsernin hyvää hallintoa ja johtamista, ja ne koskevat kaikkia Nurmeksens kaupunkikonsernin toimielimiä ja johtoa sekä kaikkea kaupunkikonsernin toimintaa, josta kaupunki vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden myötä. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä kaupungin hallinto- ja johtosäännöissä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoite, tarkoitus ja käsitteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että Nurmeksens kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä Nurmeksens kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan, että:

- kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista,
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa,
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että
- omaisuus ja resurssit turvataan.

Riski on epävarmuuden vaikutus tavoitteisiin. Vaikutus on poikkeama odotetusta, niin myönteisessä kuin kielteisessä mielessä.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla:

- tunnistetaan ja kuvataan kunnan ja kaupunkikonsernin toimintaan liittyviä riskejä
- arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä
- määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus on riippumaton kaupunginhallituksen ja ylimmän johdon tukitoiminto. Nurmeksien kaupungilla ei ole vakituista sisäisen tarkastuksen yksikköä. Kaupunginhallitus tai kaupunginjohtaja voivat päättää määräaikaisen sisäisen tarkastuksen asettamisesta sisäisen valvonnan tai riskiarvion perusteella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut

Valtuusto päättää Nurmeksien kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet -asiakirjassa ja hallintosäännössä kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kaupunkikonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Kaupunginhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Kaupunginhallitus hyväksyy erillisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen valtuuston hyväksymisen periaatteiden pohjalta.

Kaupunkirakennelautakunta ja hyvinvointilautakunta vastaavat omien tehtäväalueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoinnista hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten, tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnan vastuussa olevalle toimielimelle.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta konserniohjeen mukaisesti.

Kokonaisvaltainen riskienhallinta ja sisäinen valvonta osana kaupungin ja kaupunkikonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on osa kunnan ja kaupunkikonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää, päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa, poikkeamiin reagointia ja suoriutumisen arviointia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee olla kokonaisvaltaista ja sen tulee toteutua kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla. Riskienhallinnan tulee ulottua kaikkiin riskiluokkiin, sekä sisäisiin että ulkoisiin. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyy vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakoina, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena ja sopimusten hallintana.

Toimiva sisäinen valvonta myös ehkäisee ja paljastaa väärinkäytöksiä. Johdon velvollisuutena on toteuttaa sisäistä valvontaa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi sekä puuttua havaittuihin

väärinkäytöksiin. Väärinkäytöksenä pidetään erilaisia epärehellisiä, epäeettisiä tai kaupunkikonsernin ohjeita rikkovia taikka lainvastaisia tekoja.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta osana taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia

Kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä.

Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä. Hyvinvointilautakunnan ja kaupunkirakennelautakunnan sekä konsernin tytäryhtiöiden tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Kaupunginhallitus kokoaa näiden perusteella koko kaupunkikonsernia koskevan riskianalyysin ja menettelytavat merkittävimpien riskien hallitsemiseksi.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta seurataan talousarviovuoden aikana vuoden toisessa osavuositarkastuksessa, tytäryhtiöiden puolivuotisraporteissa ja tilinpäätöksissä sekä kaupunkikonsernin tilinpäätöksessä.

Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi sekä konsernivalvonnasta. Hallituksen selonteko perustuu lautakuntien ja tytäryhtiöiden laatimiin selontekoihin. Hallituksen alaisten lautakuntien tulee käsitellä oman tehtäväalueen selonteko merkittävimmistä riskeistä ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Selontekojen tulee perustua dokumentoituun aineistoon. Mikäli tilikaudella havaitaan merkittäviä riskejä, tulee lautakuntien, viranhaltijoiden sekä konserniyhteisöjen raportoida niistä ja niiden hallintakeinoista välittömästi valvontavastuussa olevalle talousjohtajalle ja kaupunginjohtajalle. Valvontavastuussa olevien tulee raportoinnin perusteella ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointi on tehty ohjeiden mukaisesti osavuositarkastuksen 1–6/2023 yhteydessä. Raportissa on käsitelty lautakuntien ja kaupunginhallituksen vastuualueilla olevia riskejä ja niiden toteutumista vuoden kuluessa. Tilinpäätöksessä toimialojen riskienhallintaa on käsitelty luvussa 2.

Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus.

Tilivelvollisella on vastuu johtamansa toiminnan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja niiden jatkuvasta ylläpidosta. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, häneen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä. Vaikka henkilö ei olisikaan lain tarkoittama tilivelvollinen, hänen on luonnollisesti hoidettava tehtävänsä asianmukaisella huolellisuudella eikä tilivelvollisaseman puuttuminen vapauta esimiehiä toiminnan valvontavastuusta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön toteutus

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kaupungin operatiivisena toimintana kuuluvat kunnanhallitukselle, kaupunginjohtajalle ja toimialojen johtajille.

Koko kaupunkikonsernin systemaattinen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat kohdentuneet keskeisten toiminnan ja talouden tavoitteiden toteuttamisen seurantaan sekä merkittävimpien riskien ja epävarmuustekijöiden hallintaan (ks. luku 1.3.6 merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät). Kaikkien operatiivisten riskien seuranta ei ole ollut systemaattista, vaan toteutus on tehty osana päivittäisjohtamista.

Kaupungin johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytäntö perustuu suunnitelmalliseen strategiaan noudattamiseen. Strategian mukaisen toiminnan varmistaminen tehdään talousarvion laadinnan yhteydessä, jolloin organisaation yksiköille ja konserniyhtiöille asetetaan tilivuoden tulostavoitteet. Tytäryhtiöiden tavoitteet asetetaan kaupunginjohtajan talousarvioneuvotteluissa tytäryhtiöiden toimitusjohtajien ja hallitusten puheenjohtajien kanssa. Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista seurataan kolme kertaa vuodessa neljännesvuosittain valtuustolle tehtävällä osavuosisraportilla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko on annettu valtuustolle toisen osavuosisraportin 1–6/2023 yhteydessä. Koko vuoden raportointi toteutetaan tilinpäätöksen yhteydessä. Seurantaraportointi kattaa kaikki toimialat, tulosyksiköt ja tytäryhtiöt (puolivuosittain). Organisaation sisäistä seurantaan tehdään lisäksi tarkemmalla yksikkötasolla. Talouden ja toiminnan valvonnassa ei ole havaittu merkittäviä puutteita tilivuoden aikana.

Konserniyhtiöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat yhtiöiden hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle. Yhtiön tulee riskienhallinnassaan ottaa huomioon konsernin kokonaisedun mukaiset tavoitteet ja konserniohjeet sekä raportoida konsernijohtolle konserniyhtiön merkittävistä riskeistä, riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävyydestä. Yhtiöiden hallitukset ovat hyväksyneet kaupunginvaltuuston hyväksymän konserniohjeen. Kullekin tytäryhtiölle on nimetty johtoryhmän jäsenistä kaupungin edustaja, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus yhtiön hallituksen kokouksissa. Kuntayhtymille on nimetty omat luottamushenkilöedustajansa. Konsernivalvonnassa ei ole havaittu merkittäviä puutteita tilikauden aikana. Konsernin sisäisten yhteistoimintakäytäntöjen kehittämistarpeista on keskusteltu tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kanssa uutta strategiaa laadittaessa, ja strategiaan on kirjattu tavoitteeksi yhteistoimintakäytäntöjen määrittäminen ja käyttöönotto valtuustokauden aikana.

Vuoden 2023 aikana sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa jatkettiin vuonna 2022 aloitettua seuranta-arviointia. Arvioinnin toteuttamiseksi on laadittu kyselylomake, jonka avulla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista voidaan selvittää aikaisempaa laajemmin toimialoittain ja tulosalueittain. Lomaketta muokattiin vuonna 2023 edellisenä vuotena saadun palautteen perusteella. Vuonna 2023 kyselyn kohdejoukkoa myös laajennettiin ja se lähetettiin kaikille kaupungin palveluksessa toimiville esihenkilöille ja lisäksi johtoryhmän jäsenille. Arviointikysely mahdollistaa myös aikaisempaa paremmin puuttumisen mahdollisesti havaittaviin puutteisiin ajoissa. Arviointikysely toteutettiin ensimmäisen kerran vuoden 2022 keväällä. Organisaatioyksiköiden itse toteuttamassa sisäisessä arvioinnissa ei ole raportoitu tilivuoden aikana riskienhallinnan kannalta merkittäviä toimenpiteitä edellyttäviä puutteita.

Kaupungin riskienhallintaan olennaisena osana kuuluvat vahinkoriskit, joihin on varauduttu kaupungin ottamalla vakuutuksilla. Nurmeksens kaupungilla on vakuutusyhtiön kautta otettuja vakuutuksia sekä oma riskirahasto, josta voidaan kattaa vakuutusten ulkopuolisia vahinkoja. Kaupungin vakuutukset on kilpailutettu vuonna 2021 vakuutusmeklarin toimesta, jonka jälkeen vakuutusneuvotteluita on ulkoistettu vakuutusmeklarin hoidettavaksi. Vakuutuskilpailutuksella on saatu merkittävää säästöä aikaisempaan vakuutusmaksuun verrattuna. Tilivuoden 2023 aikana ei ole toteutunut merkittäviä vahinkoriskejä.

Kiinteistöriskejä on arvioitu päivitetystä toimitilaohjelmassa.

1.3.6 Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Konserni

Riskiksi talouden suunnitelmakaudelle arvioitiin Nurmeksens konsernirakenteen tehokkaan toiminnan puuttuminen. Kaupungin toiminta on lakisääteisistä syistä ja kaupungin omilla päätöksillä hajautunut konserniyhtiöihin ja emokuntaan, joten koko konsernirakenteen tehokas toimiminen on tärkeää.

Kaupunginhallitus näki suunnitelmakaudella riskiksi myös sen, että yhtiöiden ja emon välinen toiminta ei ole riittävän tiivistä ja tehokasta.

Konsernirakenteen toimivuuden edistämiseksi kaupungin strategiaan valmisteluun perustettiin konserniryhmä, joka asetti osana omistajaohjausta tavoitteeksi konsernin yhteistoimintakäytäntöjen määrittämisen ja käyttöönottamisen. Konsernikäytäntöjen kehittämiseksi ryhmä kuuli myös tytäryhtiöiden toimitusjohtajia. Konserniryhmä määritteli omistajarakenteeseen, omistajaohjaukseen, ympäristövastuuseen ja konsernin riskienhallintaan liittyvät valtuustokauden tavoitteet.

Tytäryhtiöiden investointien rahoittaminen on tärkeä osa kaupunkikonsernin rahoituksen suunnittelua. Vuoden 2024 talousarviota laadittaessa tytäryhtiöiden investoinnit ja rahoitustarve kartoitettiin tytäryhtiöiden kanssa käydyissä talousarvioneuvotteluissa ja konsernirahoituksen osalta tiedossa olevat lainat kirjattiin

valtuuston hyväksymään talousarvioon. Konsernin kattavasta rahoitussuunnittelusta tulee entistäkin tärkeämpi osa konsernin kokonaisriskien hallintaa.

Konsernitason riskejä on arvioitu konserniyhtiöiden kanssa muun muassa talousarvioneuvottelujen yhteydessä. Konserniyhtiöiden omat toiminnalliset tavoitteet pyrkivät ehkäisemään riskien muuttumista uhiksi.

Hyvinvointialue

Hyvinvointialueen osalta riski liittyy lähinnä hyvinvointialueen resursseihin järjestää asukkaiden sote- ja pelastuspalvelut riittävän kattavina ja laadukkaina. Riskinä Nurmeksens kannalta on laajasti palvelevan ja monipuolisen terveysaseman säilyminen paikkakunnalla.

Pitkän aikavälin kiinteistöriskit sote-kiinteistöistä jäävät edelleen kunnille, koska hyvinvointialue sitoutuu vuokraamaan sote-kiinteistöjä nykyisillä vuokrasopimuksilla vain vuoden 2025 loppuun saakka.

Nurmeksens uuden terveysaseman rakentaminen kaupungin taseeseen olisi iso riski. Terveysaseman rakentaja/rakennuttajatahosta käydään neuvotteluja kaupungin, kaupungin toimitilayhtiön ja hyvinvointialueen kesken.

Investoinnit

Emokaupungilla ja tytäryhtiöillä on tiedossa lähivuosina merkittäviä investointeja, jotka edellyttävät lisälainanottoa. Riskinä on, kuinka talouden tasapaino turvataan velkataakan kasvaessa. Korkotason noususta aiheutuva rahoituskustannusten nousu lisää uuden lainarahoituksen korkoriskiä. Rahoitusriskiä voidaan kuitenkin pienentää konsernin kattavalla investointiohjelmalla sekä ennakoivalla rahoitussuunnittelulla.

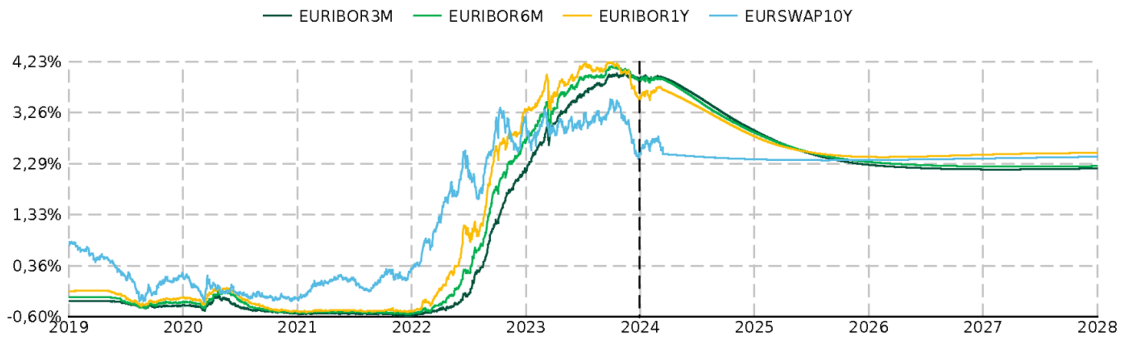
Korot

Kaupungin lainasalkku kasvoi 1,1 miljoonalla eurolla vuonna 2023 ja oli asukasta kohti 2 009 euroa, kun vuotta aiemmin vastaava luku oli 1 861 euroa. Lainojen keskimerkko vuonna 2023 oli 1,85 prosenttia ja lainasalkun keskimääräinen takaisinmaksuaika vuoden lopussa 5,6 vuotta.

Kaupunki on hyötynyt muiden velallisten tavoin alhaisesta korkotasosta useiden vuosien ajan. Vuoden 2022 aikana korot nousivat nopeasti ja yleisimmin käytetty lainan viitekorko 12 kk Euribor nousi lähes 4 prosenttiyksikköä -0,5 %:sta 3,3 %:iin.

Alkuvuoden 2024 aikana vuoden 12 kk Euribor-korko on pysytellyt noin 3,7 prosentin tuntumassa. Kuntarahoituksen Apollo-järjestelmän korkoennusteen mukaan 12 kk Euribor korko näyttäisi vakiintuvan jonnekin 2,5 % tuntumaan tulevina vuosina.

Korkojen nousulla ei ole merkittävää vaikutusta kaupungin lainasalkussa oleviin aiemmin otettuihin lainoihin, koska tehdyt lainasopimukset ovat pääsääntöisesti kiinteäkorkoisia. Korkoriski liittyy ensisijaisesti kaupungin ottamiin uusiin lainoihin, jotka korkojen noustua ovat kalliimpia. Kaupungin tytäryhtiöilleen myöntämät lainat on sidottu markkinakorkoon, joten emon saamat korkotuotot kasvavat korkojen noustessa. Toisaalta tytäryhtiöiden korkokustannukset kohoavat markkinakorkojen noustessa.

Markkinakorot

	31.12.2023	31.12.2022
EURIBOR3M	3,9090 %	2,1320 %
EURIBOR6M	3,8610 %	2,6930 %
EURIBOR1Y	3,5130 %	3,2910 %
EURSWAP10Y	2,5014 %	3,1761 %

Lähde: Kuntarahoitus Apollo-järjestelmä

Operatiivinen toiminta

Kaupungin päivittäistoimintojen riskienhallintaa toteutettiin vakiintuneesti. Operatiivisessa toiminnassa keskeistä on ollut järjestelmätoimivuuden turvaaminen, mikä on toteutunut hyvin. Henkilöriskejä on pyritty minimoimaan resurssoinnilla ja työnkuvien päivittäisellä. Operatiivinen riskienhallinta on käsittänyt myös maksuvalmiuden turvaamisen päivittäisellä kassanseurannalla ja ennakoivalla rahoitussuunnittelulla.

Strategia

Kaupungin voimassa oleva strategia on hyväksytty vuonna 2022. Strategiaa on sovellettu vuoden 2023 talousarvion toiminnallisten tavoitteiden määrittämisessä. Strategian onnistunut jalkauttaminen koko kaupunkikonsernia sitovaksi tavoitteelliseksi toiminnaksi toteutettiin kytkemällä strategian mukaiset tavoitteet suoraan vuoden 2023 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin kaupungin suunnittelu- ja seurantajärjestelmässä. Strategian valmisteluvaiheessa otettiin myös sidosryhmät ja kuntalaiset mukaan, mikä osaltaan on lisännyt strategian sitovuutta.

Muut riskit

Nurmeksessa on ulkomaalaisia työntekijöitä, opiskelijoita, jotka tarvitsevat palveluita kotoutukseen ja päästäkseen mahdollisimman hyvin kiinni suomalaiseen yhteiskuntaan. Kotouttamisen monialainen työryhmä onkin kokoontunut säännöllisesti vuonna 2023 vieden Nurmekseen saapuneiden ja saapuvien ulkomaalaisten asioita eteenpäin. Kunnan lisääntyneiden velvoitteiden vuoksi toukokuun lopulla Nurmeksen kaupunki palkkasi määräaikaisen maahanmuuttokoordinaattorin.

Maailmanpoliittinen tasapaino muuttui, kun Suomi liittyi puolustusliitto Natoon keväällä 2023. Tämä on aiheuttanut lisää jännitteitä maailmanpolitiikkaan ja erityisesti Venäjän suuntaan. Varautumisastetta on nostettu ja valmistautumista erilaisten tilanteiden varalle on harjoiteltu myös kaupungin taholta.

Nurmeksen kaupungilla on ollut haasteena muutamien avoimena olevien avainhenkilöpaikkojen täyttäminen. Kaupunki kilpailee osaajaresursseista lukuisten kuntatyönantajien ja yksityissektorin kanssa. Riskinä on, että osaavan henkilöstön saatavuusongelmat jatkuvat tai syvenevät tulevaisuudessa. Henkilöstön jaksaminen ja työhyvinvoinnin heikkeneminen on myös huomioonotettava riski. Valtio on lisännyt merkittävästi kunnille siirrettäviä tehtäviä ja vastuita. Tämä lisää henkilöstön työtaakkaa ja työtehtäviä tuleekin jakaa tasaisesti, jotta yksilöt eivät kuormitu liikaa.

Taloudellisen tilanteen heikentyminen vaikuttaa myös Nurmeksen kaupungin toimintaan. Keväällä 2024 käytävät muutosneuvottelut aiheuttavat oman lisänsä henkilöstösuunnitteluun ja rekrytointeihin.

TE-uudistus

Meneillään on valtava uudistus, jossa TE-palveluiden järjestämisvastuu siirretään valtiolta kunnille. Pohjois-Karjalassa uudistus toteutetaan vastuukuntamallilla, jossa Joensuun kaupunki toimii vastuukuntana. TE-uudistuksen vaikutus valtionosuuksiin ja sitä kautta kaupungin tulo-rahoitukseen ei ole vielä kovin tarkalla tasolla tiedossa. Oletettavaa on, että valtionosuudessa maksettava lisärahoitus kaupungille ei riitä kattamaan kaikkia TE-uudistuksesta kaupungille aiheutuvia kustannuksia.

Raportoidut riskit

Lautakunnat, viranhaltijat ja konserniyhteisöt eivät ole kirjallisesti raportoineet havaituista riskeistä talousjohtajalle ja kaupunginjohtajalle.

Keskeiset oikeudenkäynnit ja muut mahdolliset oikeudelliset tai viranomaisen toimenpiteisiin liittyvät riskit

Kaupunkirakennelautakunta 16.1.2023 § 3, Nurmeksen taajamametsien ja puistojen ekologisen hoitosuunnitelman noudatettavaksi ohjeeksi vuoden 2023 alusta alkaen vuosia 2023–2027 koskevana. Asian käsittely on kesken.

Kaupunkirakennelautakunta 13.3.2023 § 23, Maanvuokrasopimuksen irtisanominen. Itä-Suomen Hallinto-oikeus päätti jättää asian pääasian osalta tutkimatta ja muilta osin hylkäsi hakemuksen.

Valtuusto 7.8.2023 § 43, Ritoniemen lämpölaitoksen asemakaavamuutos. Asian käsittely on kesken. Itä-Suomen Hallinto-oikeus on hylännyt valituksen 7.2.2024.

Balt Carbonin puunkuivurin toimitussopimus. Laitteiston toimitus on viivästynyt ja keskeneräinen. Kauppahintasaavasta osa on avoinna. Asia tulee käsittelyyn ja ratkaistavaksi vuoden 2024 aikana.

Oikeudenkäyntiprosessi liittyen Aseveltien purkutyöhön liittyvään vahingonkorvausvaateeseen on kesken.

Nurmeksen kaupunki on tehnyt vuoden 2024 valtionosuuspäätöksestä oikaisuvaatimuksen Valtiovarainministeriölle maaliskuussa 2024.

1.3.7 Selvitys kaupungin ympäristöasioiden hoidosta

Nurmeksen kaupungin strategiassa vuosille 2022–2025 toimintatapojen tavoitteena on ympäristövastuullinen kaupunki, joka ottaa toiminnassaan huomioon ilmaston, ympäristöterveyteen ja luonnon monimuotoisuuden liittyvät vaikutukset. Tämä tarkoittaa mm. kaupungin asettamien hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteiden saavuttamista määräajassa.

Nurmeksen kaupunki on ollut Hinku-kunta vuodesta 2014 lähtien ja erilaisia ilmastoon liittyviä toimenpiteitä on toteutettu koko ajan osana normaalia kuntatoimintaa. Kaupunki seuraa vuosittaista sähkön, lämmön, veden ja polttoaineiden kulutusta ja toteuttaa toimenpiteitä näiden kulutusten vähentämiseksi sekä energiatehokkuuden lisäämiseksi. Vuonna 2022 ilmastotyötä on lähdetty jouduttamaan reilusti eteenpäin saatujen lisäresurssien voimin. Vuonna 2023 haettu ja saatu Ympäristöministeriön avustusrahoitus mahdollistaa ilmastosuunnitelman laatimisen.

Vuonna 2023 on toteutettu seuraavia energiansäästö- ja ympäristötoimenpiteitä:

- Led valaistuksen vaihtaminen katualueille, työ jatkuu
- Älykkään valaistuksen ohjauksen lisääminen katualueille, työ jatkuu
- Led valaistuksen vaihtaminen jäähallille ja osin Pielisareenalle
- Viimeinen Nurmeksen vuokratalojen öljylämmityskohde vaihdettu maalämpöön
- Nurmeksen kaupungin omistuksessa ei yhtään öljyllä lämmitettävää kiinteistöä
- Nurmeksen vuokratalojen Poronkulma kohteeseen vaihdettu ikkunat ja parvekeovet
- Osallistuttu Miljoona roskapussia -kampanjaan
- Selvitetty kaupungin omistuksessa olevien soiden ennallistamismahdollisuudet
- Tehtiin harjoitustyönä kaupungin kestävän kehityksen kartoitus
- Aloitettu ilmastosuunnitelman tekeminen
- Perustettiin Ilmastotyöryhmä
- Tehtiin kaupungin internetsivujen ympäristönsuojelun alle ilmasto ja energia -sivut sekä lisättiin tiedotusta

1.3.8 Selvitys muista ei-taloudellisista seikoista

Nurmeksen kaupungin sidonnaisuusilmoitukset on julkaistu kaupungin verkkosivuilla. Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä ja valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Sidonnaisuusilmoituksilla lisätään avoimuutta kaupungin toiminnassa ja ennaltaehkäistään väärinkäytösten mahdollisuutta.

Nurmeksen kaupungissa suoritetaan palvelujen sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintoja muilta kuin kunnilta ja kuntayhtymiltä. Kaupunkikonsernin hankintaohjeistus on päivitetty syksyllä 2023. Hankintaohjeessa on tarkennettuja euromääräisiä rajoja, joiden mukaisesti kilpailutukset tulee pääsääntöisesti tehdä julkisesti pienhankintaportaalissa. Yli 5000 euron hankintapäätöksistä tulee ohjeistuksen mukaisesti aina tehdä julkinen viranhaltijapäätös, jollei kyseessä ole puitesopimuksen mukainen hankinta.

1.3.9 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntaliitoksen yhdistymissopimuksessa sovittiin uuden kunnan taloudenhoidon yleisperiaatteista. Sopimuksen mukaan uuden kunnan taloudenhoidon tavoitteena on toimia suunnitelmallisesti ja vastuullisesti turvaamalla talouden tasapaino. Tasapainoinen talous edellyttää vastuullisuutta sekä käyttötaloudessa että investointien toteuttamisessa. Vuoden 2020 talousarviossa yhdistymishallitus hyväksyi vuosille 2020–2025 talouden tasapainottamissuunnitelman, joka ohjasi vielä vuoden 2023 talousarvion laadintaa. Vuoden 2024 talousarviossa talouden sopeuttamista kiristettiin huomattavasti ja toimialojen uudet tuottavuustoimenpiteet vuodelle 2024 ovatkin yhteensä 1,75 miljoonaa euroa.

Kestävän kuntatalouden mittareina käytetään kuntalain 118 §:n mukaisia kriisikuntamittareita, joista kaupungin tavoitteen mukaan yksikään ei saa olla negatiivinen. Kuntaliitoksen seurauksena muodostunut hyvä talouden lähtötilanne on antanut tasapainottamistyölle aikaa ja mahdollisuuksia jaksottaa tuottavuustoimenpiteet useamman vuoden ajalle. Kuntien yhdistyminen, tulevien vuosien voimakas henkilökunnan eläköityminen ja palvelutarpeen muutokset antavat hyvät mahdollisuudet tehdä talouden korjaustoimia ennakoivasti. Kuntaliitoksen valmistelun yhteydessä yhteisen kunnan taloushaastetta kuvattiin vuoteen 2025 saakka kumulatiivisesti 11,5 miljoonan euron suuruiseksi, mikä tarkoittaisi vuositasolla säästöjä 1,9 miljoonaa toimenpiteettömään kehitysuraan verrattuna. Vuonna 2020 tulos oli poikkeuksellisen paljon ylijäämäinen, osin koronaan liittyvien tukien ansiosta. Vielä vuonna 2021 tulos oli myös ylijäämäinen, mutta selkeästi edellisvuotta heikompi. Vuosi 2022 oli alijäämäinen, johtuen Siun soten alijäämän ja palkkaharmonisoinnin kustannusten kattamisesta. Vuoden 2023 tulos on reilusti ylijäämäinen, johtuen mm. muutamista kertaluontoisista myyntituotoista. Aiempien vuosien hyvä tulos ei poista toiminnan tuottavuuden tehostamistarvetta. Vuoden 2024 talousarvion tulos saatiin tiukalla karsinnalla puristettua noin -1,77 miljoonaan euroon. Soteuudistus pienensi kunnan tulo-rahoitusta eli verotuloja ja valtionosuuksia noin 60 % ja jatkossa valtionosuudet pienenevät entisestään.

Kaupungin taseessa vuoden lopussa oleva ylijäämäkertymä (15,7 milj. euroa) antaa puskuria kohdata tulevat vuodet. Tämä ei kuitenkaan poista tarvetta tarkastella kaupungin taloutta ja tulevia tilikaudia kriittisesti.

Kaupunkikonsernin toteuttamat investoinnit palvelevat kaupungin elinvoimaisuuden kehittämistä. Käytettävän rahamäärän rajallisuus johtaa siihen, että investointeja joudutaan sekä karsimaan että laittamaan tärkeysjärjestykseen. Tärkeää on, että velkamäärän ja tulo-rahoituksen tasapaino voidaan säilyttää, eikä maksuvaikeuksia pääse syntymään. Tytäryhtiörahoituksen kasvava tarve edellyttää rahoituksen koordinoitua suunnittelua sekä konserniriskien hallintaa.

Kaupungin verotulon ja valtionosuuksien kertymät muodostavat keskeisen perustan kaupungin taloudelle. Soteuudistuksessa valtio leikkasi kunnallisveroprosenttia 12,64 prosenttiyksiköllä, joten Nurmeksen kaupungin kunnallisveroprosentti oli 8,36 prosenttia vuonna 2023. Kunnallisveroprosentin korottamiselle oli tämän seurauksena selkeä tarve ja sitä korotettiinkin vuodelle 2024 kaikkiaan 0,54 prosenttiyksiköllä. Tämä ei yksistään riitä paikkaamaan soteuudistuksen aiheuttamaa tulo-rahoituksen vajetta. Tarvitaan mittavia säästötoimia ja tiukkaa kulukuria tulevina vuosina. Vuonna 2023 perustettu kaupungin taloustyöryhmä jatkaa toimintaansa ja talouden seuranta myös vuonna 2024.

Nurmeksen kaupunki on kehittänyt konsernirakennettaan perustamalla tytäryhtiötä yhtiöittämisveloitteen vuoksi, mutta myös toiminnan ja talouden hallinnan tehostamiseksi. Yhtiömuodossa toimintakokonaisuus on usein selkeämmin hallittavissa ja seurattavissa. Konsernirakenne on kokonaisuus, jossa tärkeää on konsernin kokonaisedun toteutuminen. Strategian laadinnan yhteydessä konsernityöryhmä kirjasi tavoitteiksi konsernirakenteen linjausten valmistelun ja toimeenpanon, konsernin yhteistoimintakäytäntöjen määrittämisen ja käyttöönoton sekä konserniriskienhallinnan käytäntöjen linjaukset. Osana konserniseurantaa Nurmeksen kaupunki suunnittelee konsernitilin käyttöönottamista.

Nurmeksen kaupungin strategia on hyväksytty valtuustossa vuoden 2022 maaliskuussa. Talousarvion 2024 laadinnan yhteydessä strategian vaikutukset on huomioitu ja tavoiteasettelu on johdettu suoraan strategiasta.

Kaupungin tulevaisuuteen vaikuttaa olennaisesti kaupungin väestönkehitys. Väestö väheni vuoden 2023 aikana 113 henkilöllä. Korkea kuolleisuus suhteessa syntyvyyteen on merkittävin väestönkehitystä alaspäin painava tekijä.

TE-palveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025 lukien. Suomessa on tämän jälkeen 45 työllisyysaluetta tai kuntaa, jotka vastaavat työvoimapalvelujen järjestämisestä. Tämä on suuri muutos ja tulevina vuosina myös kunnan talouteen vaikuttava tekijä. TE-uudistus toteutetaan Pohjois-Karjalassa niin sanotulla vastuukuntamallilla. Joensuun kaupunki toimii vastuukuntana.

Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja. Uudistuksessa huomioidaan palvelujen yhdenvertainen saatavuus. Myös kielellisten oikeuksien toteutuminen ja heikommassa työmarkkina- asemassa olevien palvelut turvataan.

Siirron yhteydessä kunnille luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa niitä kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Työttömyysjaksoja lyhentävä kunta hyötyy taloudellisesti, kun kuntalainen työllistyy.

Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta koskee jatkossa työmarkkinatuen lisäksi myös peruspäivärahaa sekä perusosan suurusta osuutta ansiopäivärahasta. Kunnan rahoitusvastuu määräytyy työnhakijan työttömyysetuuspäivien kertymän perusteella. Kannustavan rahoitusmallin mukaisesti jatkossa pelkkä työttömän aktivointi eli palveluihin ohjaaminen ei vaikuta kunnan rahoitusvastuuseen työttömyysturvasta. Kunnan vastuu työttömyysturvan rahoituksesta alkaa nykyistä aiemmin ja kasvaa portaittain. Jatkossa esimerkiksi palkkatukityö ei kerrytä työssäoloehtoa eikä näin ollen vaikuta kunnan maksuosuuteen työmarkkinatuesta. Kuntien tulee myös tehdä ratkaisu uuden palkkatukimallin käyttöönotosta tai sen hylkäämisestä kevään 2024 aikana.

Tavoitteena on toteuttaa työttömyysturvan rahoitusvastuun siirto kunta–valtio -suhteessa kustannusneutraalisti. Tämän toteutuminen on kuntien näkökulmasta vielä kysymysmerkki. Vaikka valtio korvaa tiettyjä osia työttömyysturvan kustannuksista lisäämällä nämä kunnan valtionosuuksiin, ovat TE-uudistuksen tuomat kustannukset todennäköisesti isommat kuin valtionosuuksien korotus.

TE-palvelujen siirtoa on valmisteltu yhteistyössä ministeriöiden, TE-palvelujen, ELY-keskusten, KEHA-keskuksen, kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Eduskunta on hyväksynyt lakiesityksen TE-palvelujen uudistuksesta 1.3.2023.

Esityksen mukaan kunnat vastaavat paitsi itse työvoimapalveluista, myös yhä laajenevasti työttömyysturvan rahoituksesta. Kunnille myönnetään tehtävää varten valtionosuutta, mutta varsinkin työvoimapalvelujen osalta rahoitusmalli on Pohjois-Karjalan kuntien kannalta epäoikeudenmukainen. Koska työttömyyden painoarvo (47 %) valtionosuusmallissa on edelleen liian alhainen, joutuvat maakunnan kunnat järjestämään ko. palvelut 9 % kustannustehokkaammin kuin keskivertokunta Suomessa.

Kuntien näkökulmasta on huolestuttavaa, onko valtionosuustaso kuitenkaan riittävä ja huomioidaanko siinä täysimääräisesti kaikki kustannukset.

1.4 Kokonaistalouden tarkastelu (ulkoinen)

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

1 000 €	2023	2022	Muutos	Muutos-%
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	887	4 190	-3 303	-78,8 %
MAKSUTUOTOT	303	708	-405	-57,2 %
TUET JA AVUSTUKSET	734	651	83	12,7 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 856	4 351	505	11,6 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 870	9 900	-3 030	-30,6 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN				
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	64	42	22	52,4 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN YHTEENSÄ	64	42	22	52,4 %
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-17 957	-19 512	1 555	-8,0 %
PALKAT JA PALKKIOT	-14 378	-15 462	1 084	-7,0 %
HENKILÖSIVUKULUT	-3 579	-4 050	471	-11,6 %
ELÄKEKULUT	-3 061	-3 479	418	-12,0 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-518	-571	53	-9,3 %
PALVELUJEN OSTOT	-8 565	-57 683	49 118	-85,2 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 227	-3 961	734	-18,5 %
AVUSTUKSET	-1 811	-1 573	-238	15,1 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 340	-1 285	-55	4,3 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-32 899	-84 014	51 115	-60,8 %
TOIMINTAKATE	-26 055	-74 072	48 017	-64,8 %
VEROTULOT	18 306	33 596	-15 290	-45,5 %
VALTIONOSUUDET	13 534	43 650	-30 116	-69,0 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
KORKOTUOTOT	792	327	465	142,2 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	569	526	43	8,2 %
KORKOKULUT	-377	-163	-214	131,3 %
MUUT RAHOITUSKULUT	-17	-15	-2	13,3 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	967	674	293	43,5 %
VUOSIKATE	6 752	3 849	2 903	75,4 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-4 859	-4 710	-149	3,2 %
ARVONALENTUMISET	-1 037	-41	-996	2429,3 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-5 896	-4 710	-1 186	25,2 %
TILIKAUDEN TULOS	856	-901	1 757	-195,0 %
POISTOERON MUUTOS	691	-359	1 050	-292,5 %
VARAUSTEN MUUTOS	-1 000	1 000	-2 000	-200,0 %
RAHASTOJEN MUUTOS	-36	4	-40	-1000,0 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	511	-256	767	-299,6 %

V. 2023 tuloslaskelmaa ei ole oikaistu vertailukelpoiseksi kunnalta poistuneiden sotekulujen (palvelujen ostot -kuluryhmä) osalta.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022	Muutos	
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	21 %	11 %	10 %	%-yksikköä
Vuosikate/Poistot, %	139 %	82 %	57 %	%-yksikköä
Vuosikate, euroa/asukas	739	416	323	€
Asukasmäärä	9132	9245	-113	henkilöä

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023		2022	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
VUOSIKATE		6 752		3 849
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET		-472	6 280	227
4 076				
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
INVESTOINTIMENOT		-3 616		-4 453
RAHOITUSOSUUKSET INVESTOINTIMENOIHIIN		10		475
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT		590	-3 016	119
-3 859				
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		3 264		216
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS		-2 506		-59
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS		8	-2 498	134
76				
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS		5 000		5 029
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS		-3 854		-3 589
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS		0	1 146	-2 000
-560				
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET			0	-892
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET		73		24
SAAMISTEN MUUTOS		1 747		-1 617
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS		-3 424	-1 604	2 809
1 215				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-2 955		-160
RAHAVAROJEN MUUTOS		309		56
RAHAVARAT 31. 12.		1 823		1 514
1. 1.		1 514	309	1 458
				56
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		2023		2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €		0		0
Investointien tulo-rahoitus, %		187,2		96,7
Laskennallinen lainanhoitokate		2,7		1,7
Kassan riittävyys, pv		15		6
Asukasmäärä		9 132		9 245

Tase ja sen tunnusluvut

1 000 €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos	Muutos-%
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
AINEETOMAT HYÖDYKKEET	738	889	-151	-17 %
MUUT PITKÄAIKAISET MENOT	738	889	-151	-17 %
AINEELLISET HYÖDYKKEET	52 920	55 153	-2 234	-4 %
MAA- JA VESIALUEET	7 071	7 062	9	0 %
RAKENNUKSET	37 584	37 268	316	1 %
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	6 355	6 750	-394	-6 %
KONEET JA KALUSTO	1 068	945	123	13 %
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	174	174	0	0 %
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	667	2 956	-2 288	-77 %
SIJOITUKSET	11 430	10 895	535	5 %
OSAKKEET JA OSUUDET	6 398	8 361	-1 963	-23 %
MUUT LAINASAAMISET	4 281	1 781	2 500	140 %
MUUT SAAMISET	751	753	-2	0 %
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	65 087	66 937	-1 850	-3 %
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
LAHOITUSRAHASTOJEN VARAT	42	12	30	242 %
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	42	12	30	242 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
SAAMISET	17 700	19 448	-1 747	-9 %
PITKÄAIKAISET SAAMISET	15 916	14 636	1 279	9 %
LAINASAAMISET	15 909	14 630	1 279	9 %
MUUT SAAMISET	7	7	0	0 %
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 785	4 811	-3 027	-63 %
MYyntISAAMISET	360	404	-44	-11 %
LAINASAAMISET	843	3 716	-2 873	-77 %
MUUT SAAMISET	260	406	-146	-36 %
SIIRTOSAAMISET	321	285	36	13 %
RAHOITUSARVOPAPERIT	290	290	0	0 %
SIJOITUKS RAHAMARKKINAINSTRUM	150	150	0	0 %
MUUT ARVOPAPERIT	140	140	0	0 %
RAHAT JA PANKKISAAMISET	1 533	1 224	309	25 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	19 523	20 962	-1 439	-7 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	84 653	87 911	-3 259	-4 %

1 000 €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos	Muutos-%
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
PERUSPÄÄOMA	34 937	36 876	-1 940	-5 %
MUUT OMAT RAHASTOT	1 043	1 007	36	4 %
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	15 168	15 423	-256	-2 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	511	-256	766	-300 %
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	51 658	53 051	-1 393	-3 %
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKS				
POISTOERO	7 256	7 946	-691	-9 %
VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 000	0	1 000	
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKS YHTEENSÄ	8 256	7 946	309	4 %
PAKOLLISET VARAUKSET				
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	1 657	1 657	0	0 %
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	1 657	1 657	0	0 %
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	408	304	103	34 %
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	408	304	103	34 %
VIERAS PÄÄOMA				
PITKÄAIKAINEN	14 481	13 619	862	6 %
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL	14 464	13 596	869	6 %
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	17	24	-7	-29 %
LYHYTAIKAINEN	8 193	11 334	-3 140	-28 %
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	450	450	0	0 %
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	3 431	3 149	283	9 %
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	7	6	1	21 %
SAADUT ENNAKOT	6	17	-11	-64 %
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	1 258	1 688	-430	-25 %
MUUT VELAT	289	301	-12	-4 %
SIIRTOVELAT	2 752	5 723	-2 971	-52 %
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	22 675	24 953	-2 278	-9 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	84 653	87 911	-3 259	-4 %

TASEEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022	Muutos	
Omavaraisuusaste, %	70,8	69,4	1,4	%-yks.
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	58,7	28,6	30,1	%-yks.
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euroa	15 679	15 168	511	
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	1 717	1 641	76	
Lainakanta 31.12., 1000 euroa	18 346	17 223	1123	
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	2 009	1 863	146	
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 euroa	24 471	22 954	1517	
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 680	2 483	197	
Asukasluku	9 132	9 245	-113	

Kokonaistulot ja -menot

TULOT	1000 EUROA	MENOT	1000 EUROA
TOIMINTA		TOIMINTA	
TOIMINTATUOTOT	6 780	TOIMINTAKULUT	32 899
VEROTULOT	18 306	- VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	-64
VALTIONOSUUDET	13 534	KORKOKULUT	377
KORKOTUOTOT	792	MUUT RAHOITUSKULUT	17
MUUT RAHOITUSTUOTOT	569	TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT		- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTAPPIOT	-4
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT	-476	INVESTOINNIT	
INVESTOINNIT		INVESTOINTIMENOT	3 616
RAHOITUSOSUUDET	10	RAHOITUSTOIMINTA	
INVESTOINTIMENOIHIN		ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	2 506
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	590	PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	3 854
RAHOITUSTOIMINTA		KOKONAISMENOT YHTEENSÄ	43 201
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	8		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	5 000		
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	45 114		

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 45 114 - 43 201 = 1 912

Rahavarojen muutos -Muut maksuvalmiuden muutokset = 309 - (-1 604) = 1 912

1.5 Konsernitarkastelu

1.5.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä

Tytäryhteisöt

Kiinteistö Oy Nurmeksen Vuokratalot	100 %
Nurmeksen Yrityspalvelu Oy	100 %
Nurmeksen Vesi Oy	100 %
Pielisen Karjalan kehittämiskeskus Oy	100 %
Nuoriso- ja Matkailukeskus Hyvärilä Oy	100 %
Nurmeksen Lämpö Oy	88 %

Kuntayhtymät

Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä (Riveria)	6,40 %
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	7,00 %

1.5.2 Kuntakonsernin tilinpäätös ja sen tunnusluvut

Vuoden 2023 kaupunkikonsernin tilikauden ylijäämä oli 1 006 084,22 euroa (ed. vuosi -1 029 266,34 euroa), ja vuosikate 9 276 452,15 euroa (ed. vuosi 6 953 700,18 euroa) eli 1016 euroa (ed. vuosi 752 euroa) asukasta kohden laskettuna. Kaupungin tytäryhtiöiden yhteenlaskettu tulos oli negatiivinen – 56 393 euroa (ed. vuosi -116 918 euroa). Nurmeksen kaupungin osuus Nurmeksen Lämpö Oy:n voitosta on 88 prosenttia eli 180 271 euroa (ed. vuosi 19 583 euroa). Kuntayhtymien tilinpäätöksen tuloksesta Nurmeksen osuus jakaantuu omistusosuuksien mukaan seuraavasti: Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä 186 774,57 euroa (ed. vuosi 4584) ja Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 22 758,42 euroa (ed. vuosi 14 689,12). Konsernin lainakanta väheni noin 12,7 miljoonaa euroa ja oli 2653 euroa per asukas (ed. vuosi 3 999).

Tytäryhtiöiden tulokset:

Tytäryhteisöt	Tulos 2023	Tulos 2022	Muutos €
Kiinteistö Oy Nurmeksen Vuokratalot	- 103 149	151 070	- 254 219
Nuoriso- ja Matkailukeskus Hyvärilä Oy	27 536	- 129 298	156 834
Nurmeksen Lämpö Oy	204 853	22 253	182 600
Nurmeksen Vesi Oy	60 477	91 109	- 30 632
Nurmeksen Yrityspalvelu Oy	- 273 663	- 230 187	- 43 476
Pielisen Karjalan kehittämiskeskus Oy	27 553	- 21 865	49 418
Yhteensä	- 56 393	- 116 918	60 525

Konsernin tuloslaskelma

1 000 €	2023	2022	Muutos €	Muutos-%
TOIMINTATUOTOT	21 730	76 815	-55 085	-72 %
OSUUS OSAKK.YHT. VOITTO/TAPPIO	0	-8	8	-100 %
TOIMINTAKULUT	-44 637	-147 212	102 575	-70 %
TOIMINTAKATE	-22 908	-70 405	47 497	-67 %
VEROTULOT	18 252	33 542	-15 290	-46 %
VALTIONOSUUDET	13 537	43 650	-30 113	-69 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	398	166	232	140 %
KORKOTUOTOT	248	135	113	84 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	641	578	63	11 %
KORKOKULUT	-464	-348	-116	33 %
MUUT RAHOITUSKULUT	-28	-200	172	-86 %
VUOSIKATE	9 276	6 954	2 322	33 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-8 167	-7 995	-172	2 %
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-7 130	-7 952	822	-10 %
ARVONALENTUMISET	-1 037	-43	-994	2312 %
TILIKAUDEN TULOS	1 109	-1 041	2 150	-207 %
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	-1 057	19	-1 076	-5663 %
TILIKAUDEN VEROT	-68	-28	-40	143 %
LASKENNALLISET VEROT	0	-6	6	-100 %
VÄHEMMISTÖOSUUDET	22	27	-5	-19 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 006	-1 029	2 035	-198 %

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2023	2022	Muutos
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	48,7	52,2	-3,5
Vuosikate/Poistot, %	114	87,0	27,0
Vuosikate, €/asukas	1016	752	264
Asukasmäärä	9132	9 245	-113

Konsernituloslaskelmaa v.2023 ei ole oikaistu vertailukelpoiseksi sotekulujen osalta.

Konsernin rahoituslaskelma

1 000 €	2023	2022	Muutos €	Muutos-%
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
VUOSIKATE	9 276	6 954	2 322	33 %
TILIKAUDEN VEROT	-68	-28	-40	143 %
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-567	1 224	-1 791	-146 %
	8 641	8 149	492	6 %
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
INVESTOINTIMENOT	-6 230	-11 217	4 987	-44 %
RAHOITUSOSUJEDET INVESTOINTIMENOIHIN	10	537	-527	-98 %
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	685	209	476	228 %
	-5 534	-10 471	4 937	-47 %
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	3 107	-2 322	5 429	-234 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-21	-58	37	-64 %
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	0	130	-130	-100 %
	-21	71	-92	-130 %
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	5 321	8 542	-3 221	-38 %
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-4 422	-5 337	915	-17 %
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-122	-2 347	2 225	-95 %
	777	857	-80	-9 %
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0	-992	992	-100 %
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	86	5	81	1620 %
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-8	-100	92	-92 %
SAAMISTEN MUUTOS	640	-441	1 081	-245 %
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-3 109	2 859	-5 968	-209 %
	-2 391	2 324	-4 715	-203 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 635	2 260	-3 895	-172 %
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 471	-61	1 532	-2511 %
RAHAVAROJEN MUUTOS				
RAHAVARAT 31. 12.	8 962	11 336	-2 374	-21 %
RAHAVARAT 1.1.	7 490	11 398	-3 908	-34 %
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2 023	2 022	Muutos	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €				
Investointien tulorahoitus, %	149,1	65,1	84,0	%-yksikköä
Laskennallinen lainanhoitokate	2,8	1,5	1,3	
Kassan riittävyys, pv	59	25	33,8	

Konsernitase

KONSERNITASE VASTAAVAA (1 000 €)	2023	2022	Muutos €	Muutos-%
PYSYVÄT VASTAAVAT	85 157	102 210	-17 053	-17 %
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	752	1 148	-396	-34 %
AINEETTOMAT OIKEUDET	14	216	-202	-94 %
MUUT PITKÄAIKAISET MENOT	738	932	-194	-21 %
AINEELLISET HYÖDYKKEET	82 551	98 890	-16 339	-17 %
MAA- JA VESIALUEET	7 665	7 928	-263	-3 %
RAKENNUKSET	57 801	68 640	-10 839	-16 %
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	12 900	12 538	362	3 %
KONEET JA KALUSTO	2 224	4 100	-1 876	-46 %
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	219	220	-1	0 %
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	1 741	5 464	-3 723	-68 %
SIJOITUKSET	1 854	2 171	-317	-15 %
OSAKKUUSYHTEISÖSUUDET	165	150	15	10 %
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET	801	1 153	-352	-31 %
MUUT SAAMISET	888	868	20	2 %
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	528	205	323	158 %
VALTION TOIMEKSIANNOT	483	190	293	154 %
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	42	12	30	250 %
MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3	3	0	0 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 657	24 910	-9 253	-37 %
VAIHTO-OMAISUUS	451	705	-254	-36 %
AINEET JA TARVIKKEET	451	705	-254	-36 %
SAAMISET	6 244	12 869	-6 625	-51 %
PITKÄAIKAISET SAAMISET	4 158	1 530	2 628	172 %
MYyntISAAMISET	7	9	-2	-22 %
LAINASAAMISET	4 129	1 499	2 630	175 %
MUUT SAAMISET	22	22	0	0 %
LYHYTAIKAISET SAAMISET	2 086	11 339	-9 253	-82 %
MYyntISAAMISET	1 109	4 637	-3 528	-76 %
LAINASAAMISET	71	2 833	-2 762	-97 %
MUUT SAAMISET	428	1 217	-789	-65 %
SIIRTOSAAMISET	479	2 651	-2 172	-82 %
RAHOITUSARVOPAPERIT	1 625	1 579	46	3 %
OSAKKEET JA OSUUDET	0	1 269	-1 269	-100 %
SIJOITUKS RAHAMARKKINAINSTRUM	1 466	156	1 310	840 %
JOUKKOVELKAKIRJALAINASAAMISET	6	13	-7	-54 %
MUUT ARVOPAPERIT	153	140	13	9 %
RAHAT JA PANKKISAAMISET	7 337	9 757	-2 420	-25 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	101 342	127 325	-25 983	-20 %

Konsernitase

KONSERNITASE VASTATTAAVAA (1000 €)	2023	2022	Muutos €	Muutos-%
OMA PÄÄOMA	64 559	67 199	-2 640	-4 %
PERUSPÄÄOMA	34 937	36 876	-1 939	-5 %
SÄÄTIÖIDEN JA YHD. PERUSPÄÄOMA	0	3	-3	-100 %
ARVONKOROTUSRAHASTO	214	214	0	0 %
MUUT OMAT RAHASTOT	1 566	1 586	-20	-1 %
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	27 836	29 549	-1 713	-6 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 006	-1 029	2 035	-198 %
VÄHEMMISTÖOSUUDET	516	594	-78	-13 %
VÄHEMMISTÖOSUUDET	516	594	-78	-13 %
PAKOLLISET VARAUKSET	1 657	1 982	-325	-16 %
ELÄKEVASTUUVARAUS	0	7	-7	-100 %
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	1 657	1 975	-318	-16 %
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	907	520	387	74 %
VALTION TOIMEKSIANNOT	482	198	284	143 %
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	423	318	105	33 %
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3	2	1	50 %
VIERAS PÄÄOMA	32 703	57 030	-24 327	-43 %
PITKÄAIKAINEN	21 835	33 724	-11 889	-35 %
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL	19 881	31 901	-12 020	-38 %
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	12	1	11	1100 %
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	17	24	-7	-29 %
SAADUT ENNAKOT	34	22	12	55 %
MUUT VELAT	1 891	1 776	115	6 %
LYHYTAIKAINEN	10 868	23 306	-12 438	-53 %
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	871	1 886	-1 015	-54 %
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	3 438	3 149	289	9 %
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	7	6	1	17 %
SAADUT ENNAKOT	241	305	-64	-21 %
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	1 992	4 761	-2 769	-58 %
MUUT VELAT	620	1 628	-1 008	-62 %
SIIRTOVELAT	3 699	11 521	-7 822	-68 %
LASKENNALLISET VEROVELAT	0	50	-50	-100 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	101 342	127 325	-25 983	-20 %

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	65,40	53,38
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	60,6	36,8
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	28 843	29 549
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	3158	3196
Konsernin lainat, €/asukas	2653	3999
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	24 225	36 966
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	30 548	42 305
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0
Asukasmäärä	9 132	9 245

1.5.3 Konsernitoiminnan ohjaus, oleelliset tapahtumat ja arvio tulevasta kehityksestä

Konserniohjaus ja oleelliset tapahtumat

Konserniyhtiöt eivät pyytäneet vuonna 2023 konserniohjeen mukaista ohjeistusta konsernijohdolta.

Konserniohjausta annettiin paljon ilman kaupunginhallituksen pykäläkohtaista käsittelyä. Erityisesti konserniyhtiöiden rahoitukseen liittyvistä asioista neuvoteltiin vuoden mittaan tytäryhtiöiden kanssa.

Yhtiöiden toiminnalliset toteumatiedot on raportoitu kohdassa 2 kaupungin toimialakatsausten jälkeen.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kaupungilla on viisi 100 % omistamaa tytäryhtiötä ja yksi tytäryhtiö Nurmeksen Lämpö Oy, jossa omistusosuus on 88 prosenttia.

Strategian valmistelussa yhtenä työryhmänä oli konserniasioita valmisteleva strategiatyöryhmä. Konsernityöryhmä linjasi uuden strategian keskeisiksi tavoitteiksi valtuustokaudelle:

- 1) Konsernirakenteen linjausten valmistelun valtuustolle sekä toimeenpanosuunnitelman laadinnan linjausten toteuttamiseksi
 - 2). Konsernin yhteistoimintakäytäntöjen määrittämisen ja käyttöönottamisen
 - 3) Konserniohjeen ja hallintosäännön päivittämisen
 - 4) Kuntalaisten tietoisuuden lisäämisen konserniyhtiöistä
 - 5) Yhtiöiden omien strategioiden laadinnan
 - 6) Strategisten omistajatavoitteiden määrittämisen ja mittarit yhtiöille
 - 7) Konkreettiset ilmastotavoitteet konsernille
 - 8) Konserniriskienhallinnan käytäntöjen linjaamisen
 - 9) Asiantuntijajäsenten käyttämisen konserniyhtiöiden hallituksissa.
- Voimassa oleva strategia on hyväksytty valtuustossa maaliskuussa 2022.

Seuraavaksi esitetään katsaus tytäryhtiöiden tulevan kehityksen keskeisistä arvioista yhtiöiden toimintakertomuksiin perustuen.

Nurmeksen Lämpö Oy

Yhtiö on päästökaupan sekä kestävyysjärjestelmän piirissä Ritoniemen ja Vinkerlahden laitosten osalta. Valtimon laitos ei kuulu järjestelmien piiriin. Yhtiö on energiatehokkuussopimuksessa mukana. Kotimaisen polttoaineen käyttöaste koko tuotannossa oli 99,6 %.

Yhtiön suurin haaste vuonna 2023 oli uuden KPA-laitoksen suunnittelu ja rakennushanke. Hanke päättyi kaavamuutoksesta tehtyyn valitukseen. Suunnitelmia muutettiin ja yhtiö alkoi työstää uuden laitoksen rakentamista entisten kattilalaitosten yhteyteen. Hanke on edennyt kilpailutukseen ja tarjoukset on saatu. Investoinnin arvo tulee olemaan n. 12 milj. €. Hanke tullaan rahoittamaan pitkäaikaisella lainalla ja sille haetaan Nurmeksen kaupungin takausta.

Nurmeksen Vesi Oy

Mikonsalmen jätevedenpuhdistamon saneerauksen ykkösvaihe on aikataulussaan ja valmistuu syksyllä 2024. Ykkösvaiheessa alueelle rakentuu uusi valvomo/sosiaalilarakennus sekä autotalli/varastorakennus. Uusi valvomo/sosiaalitala parantaa huomattavasti henkilöstön työskentelyolosuhteita jätevedenpuhdistamolla. Aloitamme jätevedenpuhdistamon kakkosvaiheen suunnitteluprosessin kesälomakauden jälkeen. Kakkosvaiheeseen kuuluu varsinaisen jätevedenpuhdistamon rakennus sekä prosessialtaiden ja tekniikan saneeraus. Vuonna 2024 investointien kustannusarvio on noin 1,0 miljoonaa euroa.

Nurmeksen Vesi Oy jatkaa neuvotteluja yhtiöön liittymisestä kiinnostuneiden vesihuolto-osuuskuntien kanssa.

Kiinteistö Oy Nurmeksen Vuokratalot

Helmikuusta alkaen yhtiön palveluksessa aloitti päätoiminen kiinteistönhoitaja, jonka pääasialliset työtehtävät olivat huoneistojen ja yleisten tilojen pintaremontit sekä huoltoliikkeiden avustaminen akuuteissa korjaustehtävissä. Ukrainan sodan takia maasta pois lähteneitä sotapakolaisia asui pääasiassa yhtiön itäkaupungin kerrostalokohteissa. Loppuvuotta kohden ukrainalaisten määrä väheni, joka osaltaan pienensi asuntojen käyttöastetta erityisesti itäkaupungin kerrostalokohteissa.

Yhtiön omistamien kiinteistöjen kuntokartoitukset ja PTS-suunnitelmat tehtiin vuoden 2023 aikana osana yhtiön strategiatyötä. Kuntokartoitusten ja PTS-suunnitelmien raportit valmistuvat vuoden 2024 alussa. Näiden perusteella tehdään asuntokannan salkutusohjelma, jossa kohteet jaotellaan pidettäviin, kehitettäviin sekä elinkaarensa käyttöikänsä lopussa oleviin kohteisiin. Yleinen kustannustason- ja lainan korkojennous sekä alentunut asuntojen käyttöaste aiheuttivat yhtiölle maksuvalmiuden heikkenemistä vuoden lopussa. Asiasta tiedotettiin omistaja Nurmeksen kaupunkia ja toimenpiteet maksuvalmiuden parantamiseksi käynnistettiin vuoden 2023 aikana. Yhtiön taloudellinen tila ja maksuvalmius näyttävät heikenevän merkittävästi vuonna 2024 yleisen kustannustason ja korkokustannusten nousun sekä vuoden 2023 lopussa alkaneen asuntojen käyttöasteen alentumisen takia.

Nuoris- ja Matkailukeskus Hyvärilä Oy

Vuosi 2023 oli liikevaihdollisesti hyvä, tulokseen vaikutti kuitenkin maailman laajuinen inflaatio johtuen Venäjän aloittamasta hyökkäyssodasta Ukrainaan. Kysyntä kasvoi tasaisesti vuoden aikana ja mm. suuri nuorisoleirien ja leirikoulujen määrän kasvu näkyivät tuloksessa. Tuleva vuosi 2024 on hyvä ennakkovarausten ja tapahtumien suhteen. Suurin tapahtuma vuonna 2024 tulee olemaan valtakunnallinen Maaseutuparlamentti, joka näkyy koko Nurmeksessa. Lisäksi toteutuvat jo vakiintuneet tapahtumat, leirikoulu- ja nuorisoryhmien määrät ovat tasaisesti nousussa, kuten myös seurakuntien rippileirin kysyntä on kasvussa. Epävarmuustekijöitä ovat edelleen matkailualan vaisut yleisnäkömät, kustannusten nousu sekä mahdollinen työvoimapula ja työssäjaksaminen. Hyvärilän toiminnan ydin on palveluliiketoiminnassa ja kriisit vaikuttavat toimintaan herkästi. Yhtiö kassavaranto on hyvä, mutta toimintoja on tarkasteltava sopeuttaen niitä vallitsevaan tilanteeseen ja tasapainoa haettava tilanteen vaatimalla tavalla. Riskiarviota toiminnan jatkuvuuden kannalta osaltaan pienentää se, että yhtiön omistajana on Nurmeksen kaupunki.

Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy

PIKES Oy:n liikevaihto toteutui arvioitua pienempänä pääosin sen vuoksi, että joidenkin hankkeiden kustannukset toteutuivat suunniteltua pienempänä. Tämän vuoksi EU-rahoitusta kertyi noin 72 000 € budjetoitua vähemmän. Myös hankkeista kerättävä yksityinen rahoitus ja hankkeiden tulot jäivät noin puoleen budjetoidusta. Kaikki käynnissä olleet hankkeet olivat jo loppuvaiheessa, mikä osaltaan vaikutti niiden toteutumiseen suunniteltua pienempänä.

Vuoden 2024 alussa alkoi sekä matkailun ryhmähankkeen Pohjoinen Lakeland – Matkailuyritysten kannattava kasvu ja matkailun kansainvälistäminen -hankkeen ja Maaseudun Ideafestivaali - kehittämishankkeen toiminta. Yhtiön aiempaa hieman korkeampi toiminta-avustus tasapainottaa yhtiön taloutta. Yhtiön talouden kannalta on tärkeää, että se onnistuu uusien hankkeiden hakemisessa. Yhtiön tavoitteena on käynnistää ainakin kaksi hanketta vielä vuoden 2024 aikana. Hankkeiden käsittely on ollut hidasta rahoittajien taholta uuden ohjelmakauden osalta. Yhtiön kannalta merkittävimmät toiminnan epävarmuustekijät ja riskit liittyvät hanketoimintaan. uuden ohjelmakauden vuoksi hankkeiden maksatus tulee käynnistymään viiveellä, ja tämä voi aiheuttaa yhtiölle väliaikaisesti maksuvalmiuden heikentymistä kassavarojen supistumisen vuoksi.

Nurmeksen Yrityspalvelu Oy

Heinäkuun 2023 alusta lukien toteutettiin rahoitusjärjestely, jolla rahoituksen rakennetta muutettiin. Siirtolainasta konvertoitiin 2,5 m€ pääomalainaksi, jonka kiinteä korko on 3 %. Lisäksi jäljelle jäävän siirtolainan takaisinmaksuaikaa pidennettiin 20 vuoteen ja korkomarginaali pienennettiin 1 %:iin. Siirtolainan viitekorkona säilyi 12 kk euribor. Rahoitusratkaisulla haettiin parannusta yhtiön kassavarojen vajeeseen. Yhtiö on toteuttanut omistamissaan kiinteistöissä PTS-suunnitelman mukaisia kunnossapitokorjauksia.

Syksyllä 2023 aloitettu toimitilainvestointi valmistuu alkuvuonna 2024 suunnitellun mukaisesti ja investoinnin budjetti pitää.

Omistajan kanssa edellisenä vuonna toteutettu rahoitusrakenteen muutos näkyy jo vuonna 2024 yhtiön maksuvalmiuden kohentumisena, ellei vuoden aikana synny mitään yllättävää, äkillistä ja merkittävää toimitilojen korjaustarvetta tai investointitarvetta asiakkaiden taholta.

Kuntayhtymät

Kuntayhtymistä on jäljellä enää Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria. Kuntayhtymien tulevaisuuden linjauksista ja mm. maksuista päätetään jäsenkuntien omistajaohjauksessa, johon kaupunki on valinnut kuntayhtymäkohtaiset edustajansa. Konsernikokonaisuuteen kuuluu lisäksi aluekehitysviranomaisena toimiva Pohjois-Karjalan maakuntaliitto.

1.5.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan osalta on arvioitu konserniohjausta, ohjeiden antoa kaupungin edustajille, konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumisen arviointia, tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman raportointia, keskitettyjen konsernitoimintojen ja – palveluiden käyttöä sekä riskien hallinnan toimivuutta.

Valtuusto asettaa konserniyhtiöille tavoitteet talousarviossa. Konserniyhtiöt raportoivat tavoitteiden toteutumista puolivuotisraportissa, joka esitetään toisen osavuosisiraportin yhteydessä, sekä tilinpäätöksessä. Konserniyhteisöjen riskienhallinta on järjestetty kullekin toimialalle tyypillisesti.

Konserniohjausta on tehty talousarvion laadintavaiheessa kaupunginjohtajan, talousjohtajan sekä konserniyhtiöiden toimitusjohtajien ja hallituksen puheenjohtajien yhtiökohtaisissa palavereissa.

Vuonna 2023 käytetty Nurmeksen konserniohje oli vuodelta 2017. Konserniohjeen mukaisesti Nurmeksen kaupungin konsernijohtoon muodostavat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Kaupunginjohtaja on edelleen nimennyt talousjohtajan, konsernijohtajan, hyvinvointijohtajan ja teknisen johtajan toimimaan edustajinaan kaupungin tytäryhtiöiden hallitusten kokouksissa.

Konsernijohtaja on valmistellut vuoden 2023 aikana uuden konserniohjeen ja se käytiin läpi kaupunginhallituksen ja konserniyhtiöiden edustajien kanssa tammikuussa 2024. Kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden konserniohjeen helmikuussa 2024. Yhtiöiden omat hallitukset ovat myös hyväksyneet uuden konserniohjeen. Uusi konserniohje tuli voimaan maaliskuussa 2024.

Vuonna 2023 hyväksytty hankintaohje koskee koko konsernia julkisten hankintojen osalta.

Kaupunginhallitus arvioi konsernivalvonnan tilan tyydyttäväksi. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet luovat pohjan konsernin valvonnalle. Strategiassa on tavoitteena konserniohjauksen kehittäminen edelleen.

1.6 Tuloksen käsittely

Kaupungin vuoden 2023 tilikauden tulos on 856 208 euroa.

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle tilikauden 2023 tuloksen käsittelyä siten, että

- tehdään 1 000 000 euron investointivaraus:
 - 500 000 € Porokylän rautatiesillan investointiin ja
 - 500 000 € Hyvärilän rautatiesillan investointiin
- tehdään 36 000 euron siirto riskirahastoon, varauksen lisäyksenä
- tehdään poistoeron vähennystä suunnitelman mukaan 690 585 euroa
- tilikauden ylijäämä 510 793 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille.

2 Toimialojen ja tytäryhtiöiden valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Nurmes

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–12/2023	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 494 114	0	2 494 114	2 912 402	418 288	116,8 %
Maksutuotot	310 300	0	310 300	304 830	-5 470	98,2 %
Tuet ja avustukset	592 385	0	592 385	742 342	149 957	125,3 %
Muut toimintatuotot	8 038 106	0	8 038 106	8 937 084	898 978	111,2 %
Toimintatuotot	11 434 905	0	11 434 905	12 896 658	1 461 753	112,8 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-17 070 575	-339 444	-17 410 019	-17 956 525	-546 506	103,1 %
Palkat ja palkkiot	-13 568 346	-280 000	-13 848 346	-14 377 659	-529 313	103,8 %
Henkilösivukulut	-3 502 229	-59 444	-3 561 673	-3 578 866	-17 193	100,5 %
Eläkekulut	-2 955 391	-48 132	-3 003 523	-3 061 240	-57 717	101,9 %
Muut henkilösivukulut	-546 838	-11 312	-558 150	-517 625	40 525	92,7 %
Palvelujen ostot	-10 528 892	-312 500	-10 841 392	-10 580 117	261 275	97,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 114 676	127 366	-3 987 310	-3 245 123	742 187	81,4 %
Avustukset	-1 585 700	-215 000	-1 800 700	-1 811 996	-11 296	100,6 %
Muut toimintakulut	-5 445 676	0	-5 445 676	-5 421 900	23 776	99,6 %
Toimintakulut	-38 745 519	-739 578	-39 485 097	-39 015 662	469 435	98,8 %
Toimintakate	-27 302 614	-712 578	-28 015 192	-26 055 029	1 960 163	93,0 %
Verotulot	18 225 000	0	18 225 000	18 305 852	80 852	100,4 %
Valtionosuudet	13 507 182	0	13 507 182	13 534 293	27 111	100,2 %
Korkotuotot	610 000	0	610 000	792 210	182 210	129,9 %
Muut rahoitustuotot	450 000	0	450 000	568 529	118 529	126,3 %
Korkokulut	-350 000	0	-350 000	-377 425	-27 425	107,8 %
Muut rahoituskulut	0	0	0	-16 569	-16 569	
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä						
Vuosikate	5 139 568	-712 578	4 426 990	6 751 862	2 324 872	152,5 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman muk. poistot	-6 080 525	0	-6 080 525	-4 858 854	1 221 671	79,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-6 080 525	-1 036 800	-7 117 325	-5 895 654	1 221 671	82,8 %
Tilikauden tulos	-940 957	-1 749 378	-2 690 335	856 208	3 546 543	-31,8 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-940 957	-1 749 378	-2 690 335	510 793	3 201 128	-19,0 %

2.1 Kaupunginhallituksen toimiala

Toimialan yleiskuvaus ja tehtävät

Kaupunginhallituksen toimiala vastaa kunnan yleisistä hallinnollisista toimintaedellytyksistä, asioiden valmistelusta kaupunginhallitukselle, ruokapalveluista ja maaseutuhallinnon järjestämisestä. Kaupunginhallituksen toimialan tulosalueet ovat hallintopalvelut ja ruokapalvelut.

Toimialan henkilöstö ja toimipisteet

Toimialan henkilöstömäärältään suurin tulosalue on ruokapalvelut. Ruokapalveluissa työskentelee 11 vakinaista ruokapalvelutyöntekijää ja 1 ruokapalveluesimies. Hallintopalvelut tulosalueella työskentelevät kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, konsernijohtaja, talousjohtaja, johdon sihteeri, työsuojelupäällikkö, asianhallintapäällikkö, työllisyysohjaaja, työllisyyskoordinaattori, maahanmuuttokoordinaattori ja kolme toimistosihiteeriä. Hallintopalvelulla on asiakaspalvelupisteet sekä Kuntalaisten Talolla että kaupungintalolla, hallintopalvelujen toimipiste on kaupungintalolla. Ruokapalveluilla on valmistuskeittiö koulukeskuksessa Valtimon pitäjässä sekä 3 jakelukeittiötä Nurmeksen taajamassa.

Nurmeksen maaseutuhallinnon toiminnot siirtyivät ostopalveluina 1.1.2021 osaksi Liperin kunnan järjestämiä Joensuun seudun maaseutupalveluita, eikä maaseutuhallinto kuulu enää kaupungin toimintaorganisaatioon. Hallintosäännön mukaisesti maaseutuhallinto on kuitenkin oma tulosalueensa, jonka taloutta seurataan toimintakatetasolla valtuuston nähden sitovasti. Vuoden 2023 talousarviossa maaseutuhallinnon toimintakatteen sitovuus on -73 099 euroa.

Toimialan sisäinen valvonta

Kaupunginhallitus vastaa kaupunginhallituksen toimialan omien tehtäväalueiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoinnista hallintosäännön ja hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Sisäinen valvonta on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakoina, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena ja sopimusten hallintana.

Hallintosäännön ja konserniohjeen päivitys: Viimeisin päivitetty hallintosääntö on tullut voimaan 1.1.2023. Nyt voimassa oleva konserniohje on vahvistettu kaupunginvaltuustossa 24.5.2017.

Toimialan riskienhallinta

Toimialan tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimialan toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Riskit jaotellaan neljään pääryhmään: strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit, sekä vahinkoriskit.

Etätöitä toteutetaan voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti.

Ruokapalvelut tulosalueella toimintaympäristön muutos hyvinvointialueen tukipalvelujen tuottamisen osalta on vaikutuksiltaan erittäin suuri. Elintarveturvallisuuden riskit ovat edelleen merkittäviä, niihin varaudutaan tehostamalla omavalvontaa ja ottamalla käyttöön uusi sähköinen omavalvontajärjestelmä.

Henkilöstöriski on kohonnut asianhallinnassa. Toimenpiteet riskien pienentämiseksi kaikilla tulosalueilla ovat rekrytointi, uusien sijaisten nimeäminen ja heidän perehdyttämisensä. Talous- ja palkkahallinnon hoitaminen on siirretty Meitalle.

Kaupunginhallituksen
toimiala

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–12/2023	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	1 049 983	0	1 049 983	1 104 723	54 740	105,2 %
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	392 500	0	392 500	419 335	26 835	106,8 %
Muut toimintatuotot	0	0	0	154 615	154 615	
Toimintatuotot	1 442 483	0	1 442 483	1 678 674	236 191	116,4 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-2 085 804	0	-2 085 804	-1 873 665	212 139	89,8 %
Palkat ja palkkiot	-1 677 060	0	-1 677 060	-1 520 986	156 074	90,7 %
Henkilösivukulut	-408 744	0	-408 744	-352 679	56 065	86,3 %
Eläkekulut	-343 748	0	-343 748	-297 506	46 242	86,5 %
Muut henkilösivukulut	-64 996	0	-64 996	-55 173	9 823	84,9 %
Palvelujen ostot	-3 305 547	-75 000	-3 380 547	-3 246 590	133 957	96,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-508 650	0	-508 650	-449 293	59 357	88,3 %
Avustukset	-820 000	-215 000	-1 035 000	-1 037 115	-2 115	100,2 %
Muut toimintakulut	-823 847	0	-823 847	-819 334	4 513	99,5 %
Toimintakulut	-7 543 848	-290 000	-7 833 848	-7 425 998	407 850	94,8 %
Toimintakate	-6 101 365	-290 000	-6 391 365	-5 747 325	644 040	89,9 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman muk. poistot	-72 861	0	-72 861	-87 065	-14 204	119,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-72 861	0	-72 861	-87 065	-14 204	119,5 %
Tilikauden tulos	-6 174 226	-290 000	-6 464 226	-5 834 390	629 836	90,3 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-6 174 226	-290 000	-6 464 226	-5 834 390	629 836	90,3 %

2.1.1 Hallintopalvelut

"Hallintopalvelut huolehtii valtuuston, kaupunginhallituksen, tarkastuslautakunnan ja vaikuttamistoimielinten toimintaan liittyvistä hallinnollisista tehtävistä ja muista yleisistä toimintaedellytyksistä. Talouden ja konserniohjauksen yhteensovittamisesta, työllisyyden edistämisestä, sekä strategisesta maankäytöstä. Se vastaa organisaation hallinnon, henkilöstön, työsuojelun, yhteistoiminnan, viestinnän ja työllisyyden yhteensovittamisesta ja rajapinnoista.

Tulosalueella kaupunginhallitus jakaa 20 000 euroa avustuksia yhdistyksille ja muille toimijoille sekä 500 euroa vaipparahaa jokaisen uuden syntyneen nurmeslaisen perheille. Nurmeksen kaupunki korvaa nurmeslaisten synnyttäjien synnytyksestä aiheutuvat välittömät kustannukset."

Hallintopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–12/2023	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	410 000	0	410 000	628 578	218 578	153,3 %
Toimintakulut	-6 465 581	-290 000	-6 755 581	-6 433 135	322 446	95,2 %
Toimintakate	-6 055 581	-290 000	-6 345 581	-5 804 557	541 024	91,5 %
Suunnitelman muk. poistot	-50 334	0	-50 334	-51 135	-801	101,6 %
Tilikauden tulos	-6 105 915	-290 000	-6 395 915	-5 855 693	540 222	91,6 %

Talousarviovuoden tavoitteet

Sektori	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Vastuuyksikkö	Tila
ELINVOIMA	Jurttivaaran kehittäminen	Suunnittelutyöryhmän perustaminen eri toimialueiden ja Pikesin kanssa.	Suunnittelutyöryhmää ei ole vielä perustettu.	Jurttivaaran kehittämistä ei ole aloitettu.	1415 Kaupungin hallitus	Ei aloitettu ☐
ELINVOIMA	Osallistavan budjetoinnin kokeilu	Nurmeksen kaupunki päättää kokeilla osallistavaa budjetointia vuoden 2023 aikana. Talousarviossa tähän tarkoitukseen osoitettiin 10.000 euroa. Osallistuvassa budjetoinnissa nurmeslaiset kutsutaan mukaan kehittämään omaa kaupunkiaan. Asukkaat pääsevät päättämään siitä, miten julkisia varoja käytetään.	Osallistuvan budjetoinnin kokeilu on edennyt kaupunginhallituksen 9.1.2023 tekemän suunnitelman mukaisesti. Kaupungin asukkailta kysyttiin ehdotuksia ja ideoita osallistuvan budjetoinnin 10.000 euron määrärahan käytöstä ajalla 1.2-28.2.2023. Ehdotuksia tuli yhteensä 47, joista jatkoon eli äänestysvaiheeseen valikoitui seitsemän (7) kappaletta. Äänestysaika oli 13.3-31.3.2023. Kaupunkilaiset antoivat yhteensä 242 ääntä. Kaupunginhallitus hyväksyi osallistuvan budjetoinnin 10 000 euron määrärahan käytettäväksi seuraavasti: urheiluvälinelainaamo 3000 €, ajanvietto-/hengailupaikka nuorille 3 000 €, kyläkeinut		1425 Hallinto palvelut	Toteutunut ☒

			<p>ympärivuotiseen käyttöön maiseMAPaikoille 2 000 € ja ikäihmisten virikkeisiin 2 000. Kyläkeinut on jo hankittu ja toimitettu käyttöön Kötsin puistoon, satamaan, Valtimon puukoululle ja Lokinharjulle.</p>			
ELINVOI MA	TE-palvelualueen kumppanit	<p>Yhteistyö mm. Kainuun (Kuhmo, Sotkamo), Pohjois-Karjalan kuntien kanssa (etenkin Juuka ja Lieksa) ja Pohjois-Savon kanssa. Säännölliset yhteistyöpalaverit. Huomioidaan myös Riveria yhteistyökumppanina.</p>	<p>Pohjois-Karjalassa kunnat valmistelevat julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen siirtoa yhdessä. Valmistelua tehdään kuntien yhteisessä valmistelu- ja yhteisissä teemaryhmissä (valmistelu-, palvelu-, talous-, henkilöstö-, hallinto-, ja poliittisessa seurantaryhmässä). Lisäksi pidetään kuntajohtajakokoukset. Valmistelussa on linjattu, että Pohjois-Karjalassa työvoima- ja yrityspalveluja hoidetaan jatkossa järjestämisvastuualueilla/alueilla vastuukuntamallilla. Alueelle/alueille siirtyvät lakisääteiset yritys- ja työvoimapalvelut.</p>		1425 Hallinto palvelut	<p>Toteutunut</p>
ELINVOI MA	Tulosalueen muu tavoite (Elinvoima)	<p>Käytetään palkkatukityöpaikkojen palkkoihin, varusteisiin ja työnjohdon järjestämiseen 366 000 euroa (netto). Palkkatukijaksoja jatketaan kaupungin omalla rahoituksella, kunnes työssäoloehdot täyttyvät. Palkkatukipaikkoja kohdennetaan ensisijaisesti alle 35-vuotiaille ja yli 300 päivää työttömänä olleille. Palkkatukityötä tehostetaan kaupungin omissa työyksiköissä ja järjestöyhteistyöllä.</p>	<p>Kesäkuun lopussa oli 16 palkkatukilaista töissä. Heistä 7 henkilöä oli velvoitetyöllistettyjä ja 1 henkilö oppisopimuksella. Tilapäisten palkkoihin oli kesäkuun lopussa mennyt 190 977 €, tot% 36,6%.</p>	<p>Joulukuun lopussa oli töissä 13 palkkatukilaista. Heistä 2 oli velvoitetyöllistettyjä ja 3 oppisopimuksella. Tilapäisten palkkoihin oli joulukuun lopussa käytetty 336 431 €, tot% 64,4 % (talousarvio 522 032)</p>	1425 Hallinto palvelut	<p>Toteutunut</p>
ELINVOI MA	Asukasmarkkinointi: kampanja 2	<p>Ystävänäpäiväkortit sekä uusien paikkakunnalle muuttaneiden henkilöiden</p>	<p>Ystävänäpäiväkortteja ei lähetetty, koska lähetettiin joulukortit jouluna 2022. Osallistuttiin Rakenna ja Asu-messuille</p>		1425 Hallinto palvelut	<p>Toteutunut</p>

		muistaminen, messuilla käynti	Kuopiossa 25.-26.2.2023, Pielisen Messuille Juuassa 10.-11.6.2023 sekä kesätorien avauspäivään 12.6.2023. Mökkiposti julkaistiin Ylä-Karjalan kesälehdessä välissä 8.6.2023. Tontti- ja asumismarkkinointimainontaa on ollut Rakenna, remonto ja sisusta lehdessä, joka oli jaossa Loviisan asuntomessuilla. Markkinointimainontaa on ollut myös Kuopio & Tahko kesäoppaassa sekä Pielisen Talvi lehdessä. Nurmekseen muuttaneille on lähetetty 74 tervetulokirjettä.			
ELINVOI MA	Ensiasunnon kannustuspalkkio	Jos ostat asunnon Nurmekselta, saat 2000 € ensiasunnon kannustinpalkkion (ehdot ja haku).	Kaupunginhallitus on 9.1.2023 hyväksynyt, että kaupunki myöntää 2000 € avustuksen Nurmeksen kaupungin alueella olevan ensimmäisen omistusasunnon hankkijalle tai rakentajalle. Hyväksynyt hankinta-avustuksen toteuttamisen ja siihen liittyvät ehdot, valtuuttanut hankinta-avustusten organisoinnin hallintopalveluille ja valtuuttanut talousjohtajan myöntämään ensiasunnon hankinta-avustukset. Avustushakemusia on 1.1.-30.6.2023 tullut 6 kpl.	Ensiasunnon kannustuspalkkiota maksettiin yhteensä 37 eri henkilölle eli yhteensä 74 000 e vuoden 2023 loppuun mennessä.	1425 Hallinto palvelut	Toteutunut
ELINVOI MA	2. asteen koulutuksen kehittäminen	Yhteistyössä Nurmeksen yrittäjät ry, Riveria ja Nurmeksen kaupunki (kaikki toimialueet ja Pikes).	Yhteistyöpalavereja on pidetty.	Yhteistyöpalavereja on pidetty. Riverialla alkaa vuonna 2024 kaksi kansainvälistä koulutusta yksi keväällä ja yksi syksyllä. Nurmeksen kaupunki ja Nurmeksen ja Valtimon yrittäjät ry ovat allekirjoittaneet elinvoimalupauksen.	1425 Hallinto palvelut	Toteutunut
IMAGO	Digiohjelma	Digiohjelman laadinta vuosille 2023–2025	Valmistelussa. Tuodaan syksyn aikana päätettäväksi.	Digiohjelma on, tavoitteet eri toimialueille ovat kesken. Digiohjelma laaditaan vuoden 2024 aikana	1425 Hallinto palvelut	Toteutunut osittain
IMAGO	Viestintäohjelma	Viestintäohjelman laadinta vuosi 2023	Viestintäohjelma on menossa päätettäväksi eri lautakuntiin.	Viestintäohjelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa lokakuussa 2023.	1425 Hallinto palvelut	Toteutunut

IMAGO	Kansanjuhla 50-v. 31.12.2023	Kansanjuhlan 50 v- suunnittelu ja toteutus.	Nurmeksen kaupungin 50-vuotisjuhlien suunnittelutyöryhmä on nimetty 20.4.2023. Työryhmä on kokoontunut kolme kertaa. Työryhmä on työstänyt kansanjuhlan ja koko juhluvuoden ohjelmaa. Suunnittelu jatkuu.	Kansanjuhla 31.12.2023 on toteutunut. Nurmeksen kaupungin 50-vuotisjuhlien suunnitteluryhmä on laatinut koko juhluvuoden ohjelman vuodelle 2024. Nurmeksen kaupunki on hakenut ja saanut rahoitusta Pohjois-Karjalan Maakuntaliiton Tulevaisuusrahastosta tapahtumakoordinaattorin palkkausta varten. Erillistä tapahtumakoordinaattoria ei palkattu vaan tapahtumakoordinaattorin tehtävä jaettiin kolmelle henkilölle.	1415 Kaupungin hallitus	Toteutunut
IMAGO	Vuoden yrittäjäkunta	Pikes, Nurmeksen yrittäjät ry ja Nurmeksen kaupunki yhteistyön lisääminen	Yhteistyöpalavereja on pidetty.	Nurmeksen kaupunkia ei valittu vuoden yrittäjäkunnaksi. Yhteistyö yrittäjien, Pikes, Nurmeksen yrittäjät ry ja Nurmeksen kaupungin kanssa jatkuu.	1425 Hallinto palvelut	Toteutunut osittain
IMAGO	Nurmeksen uusi ilme	Vahvistetaan nykyistä ilmettä yhdessä kaupunkikonsernin kanssa.	Nurmeksen kaupungin visuaalisen ilmeen päivittämisen työryhmä nimettiin 19.1.2023. Työryhmä järjesti slogankilpailun helmikuussa, ehdotuksia tuli 40 kpl, joista työryhmä valitsi käyttöön sopivimmat. Työryhmä on työstänyt uuden ilmeen pohjalta uudet tervetulokyltit ja opasteet levähdysalueille.		1425 Hallinto palvelut	Toteutunut
KONSERNI	Konserniohjeen ja hallintosäännön päivitys	Hallintosääntö ja konserniohje päivitetään tarpeellisilta osin.	Valmistelussa. Hallintosääntö ja konserniohje tuodaan syksyn aikana eri lautakuntiin päätettäväksi.	Omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohje sekä Hyvä hallinto- ja johtamistapa Nurmeksen konsernissa -ohjeistus laadittiin sekä pyydettiin lausunnot yhtiöiltä. 12.1.2024 pidettiin kaupunginhallituksen ja konserniyhtiöiden hallitusten yhteistapaaminen, jossa ohjeistusta käytiin läpi. Hallitus on hyväksynyt hallintotapaohjeistuksen (19.2.2024) ja valtuusto konserniohjeen 26.2.2024.	1425 Hallinto palvelut	Toteutunut
KONSERNI	Kuntalaisten tietoisuus konserniyhtiöistä	Nurmeksen kaupungin nettisivuille "konsernikokonaisuus", josta linkit tytäryhtiöiden omille nettisivuille.	Valmistelussa.	Linkit lisätty osoitteeseen https://www.nurmes.fi/kaupunki/konserni . Lisäksi pidetty yhteistilaisuus syysyllä 26.9.2023, johon osallistuivat johtoryhmä sekä tytäryhtiöiden hallitusten puheenjohtajat ja toimitusjohtajat. Käytiin läpi konsernin tiedottamista ja viestintää. Osa yhtiöistä on laatinut viestintäsunnitelmansa.	1425 Hallinto palvelut	Toteutunut
KONSERNI	Konsernin yhteistoimintakäytännöt	Määritetään systemaattiset yhteistoimintakäytännöt ja kirjataan konserniohjeeseen.	Valmistelussa. Tuodaan päätettäväksi eri lautakuntiin syksyn aikana.	Pidettiin yhteistilaisuus syysyllä 26.9.2023, johon osallistuivat johtoryhmä sekä tytäryhtiöiden hallitusten puheenjohtajat ja toimitusjohtajat. Käytiin läpi konsernin taloushallintoa, raportointia, tilapalveluita, konsernitiliä ja muita konsernin	1415 Kaupungin hallitus	Toteutunut osittain

				yhteistoimintapalveluja. Sovittiin jatkotoimenpiteistä ja selvitystyön jatkamisesta.		
IMAGO	Tulosalueen muu tavoite (Imago)	Valmistellaan maaseutuparlamenttia 2024 yhdessä Pikesin ja maa- ja metsätalousministeriön kanssa.	Maaseutuparlamentin alueellinen/paikallinen valmistelutyöryhmä on nimetty 17.3.2023. Työryhmä on kokoontunut kerran ja toisen kerran yhdessä valtakunnallisen valmistelutyöryhmän kanssa 16.-17.5.2023. Tapahtuman valmistelu jatkuu.	Maaseutuparlamentin valmistelut etenevät aikataulussa. Pikes on palkannut tapahtumakoordinaattorin koordinoitutyöhön. Maaseutuparlamenttia valmistellaan valtakunnallisen, alueellisen ja paikallisen työryhmien kanssa.	1425 Hallinto palvelut	Toteutunut
ELINVOIMA	Tulosalueen muu tavoite (Elinvoima)	Kehitetään Katurin toimintaa yhdessä kuntalaisten ja vaikuttamistoimielinten kanssa.	Katurin palautekysely toteutettiin toukokuussa 2023. Vastajien kokonaismäärä oli 101. Erittäin tyytyväisiä palveluun oli 71 % vastanneista.	Katuri-liikennepalvelujen kilpailutus aloitetaan keväällä 2024, jossa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan toteutetussa Katuri-kyselyssä esiin tulleet seikat.	1425 Hallinto palvelut	Toteutunut
ELINVOIMA	Tulosalueen muu tavoite (Elinvoima)	Selvitetään mahdollisuuksia hankerahoitusten hakemiseksi eri toimialueille.	Hankerahoitusselvitys on tehty.	Hankerahoituksia on haettu Nurmeksen kaupungille aikaisempia vuosia aktiivisemmin.	1425 Hallinto palvelut	Toteutunut

2.1.2 Ruokahuoltopalvelut

Ruokapalvelussa on 11 vakituista työntekijää kolmessa eri toimipisteessä, Valtimon tuotantokeittiössä sekä Kirkkokadun ja Porokylän koulujen palvelukeittiöissä.

Valtimon tuotantokeittiössä valmistetaan ja jäädytetään arkisin noin 1100 ateriaa päivässä. Ateriat kuljetetaan kylmänä kouluille ja päiväkoteihin. Kouluilla ruokapalvelun henkilökunta lämmittää ja tarjoilee ateriat oppilaille.

Suurimmat toimintakulut ruokapalveluilla ovat henkilöstökulut ja elintarvikkeiden hankintakulut. Suuret kustannukset aiheutuvat myös aterioiden kuljetuksista ja ICT-palveluista.

Ruokapalvelun henkilökunta käsittelee ruokapalvelun ajankohtaisia asioita kuukausittain pidettävissä henkilöstöpalaverissa. Nurmeksen kaupungin sisäisten asiakkaiden ajankohtaisia ruokapalveluun liittyviä asioita käsitellään vähintäänkin kaksi kertaa vuodessa kokoontuvassa ravitsemistyöryhmässä. Lisäksi ruokapalvelupäällikkö ja -vastaava tapaavat päiväkotiapulaisia vähintään kaksi kertaa vuodessa ruokapalveluun liittyvissä asioissa.

Ruokapalvelu hyväksyttiin Portaat luomuun -ohjelmaan 9.3.2020. Ohjelmassa ruokapalvelut on jaettu kahteen eri ryhmään asiakaskunnan ja ruokalistan mukaan, kouluruokailuun ja päiväkotiruokailuun. Kouluruokailu on kolmannella portaalla ohjelmassa, kahdeksalla porrastuotteella ja luomuprosentti on 14. Päiväkotiruokailu on saavuttanut ohjelman neljännen portaan, kahdeksalla porrastuotteella ja tarjottujen aterioiden määrästä luomuprosentti on peräti 21. Tulevaisuudessa tavoittelemme Maa- ja metsätalousministeriön Luomu 2.0 -ohjelman yhtä päätavoite, jossa tavoitteena on vuoteen 2030 mennessä Luomun käytön lisääminen 25 prosenttiin julkisissa ammattikeittiöissä.

Ruokahuoltopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–		Tot. %
				12/2023	Poikkeama	
Toimintatuotot	1 032 483	0	1 032 483	1 050 096	17 613	101,7 %
Toimintakulut	-1 005 168	0	-1 005 168	-920 755	84 413	91,6 %
Toimintakate	27 315	0	27 315	129 340	102 025	473,5 %
Suunnitelman muk. poistot	-22 527	0	-22 527	-35 929	-13 402	159,5 %
Tilikauden tulos	4 788	0	4 788	93 411	88 623	1 950,9 %

Talousarviovuoden tavoitteet

Sektori	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Vastuuyksikkö	Tila
ELINVOIMA A	Tulosalueen muu tavoite (Elinvoima)	Portaat Luomuun ohjelmassa jatkaminen ja luomutuotteiden käytön lisääminen <ul style="list-style-type: none"> Luomusuunnitelman päivittäminen Portaat Luomuun ohjelmaan. Lisätään luomutuotevalikoimaan vähintään yksi uusi luomutuote. Luomuprosentin nostaminen yhdellä prosenttiyksiköllä. Luomuruokapäivä järjestetään kerran vuodessa. 	Luomusuunnitelma päivitetty 4.1.2023. Luomuruokapäivä syksyille 2023 suunnitellaan.	Luomusuunnitelma on päivitetty tammikuussa 2023. Luomutuotevalikoimaan on lisätty useitakin uusia tuotteita mm. rikottu luomuharasuurimo, luomukauralese ja kuivattu luomuherne. Luomuprosentin nosto ei onnistunut vuonna 2023, koska valikoimista poistui useita paljon käytettyjä luomutuotteita mm. luomuruisleipä ja luomujogurtti.	1470 Ruokahuoltopalvelut	Toteutunut osittain

				<p>Vuonna 2023 luomuprosentti oli 21.</p> <p>Luomuruokapäivää vietettiin 26.9.2023. Tarjolla oli hernekeittoa luomuherneistä ja luomujauhelihasta, luomuomenaa ja luomuleipää.</p>		
ELINVOIMA	Tulosalueen muu tavoite (Elinvoima)	<p>Ruokahävikin vähentäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Seurataan ruokahävikin määrän kehitystä Biovaaka palvelussa Kouluilla kampanjoidaan lautashävikin vähentämiseksi Päiväkodeilla pyritään siirtymään ruoantilaamiseen kiloina valmistushävikin vähentämiseksi 	<p>Biovaaka palvelu on käytössä kouluilla ja päiväkodeissa, jossa ruokahävikin määrää seurataan päivittäin. Koulujen kampanja lautashävikin vähentämiseksi suunnitteilla.</p> <p>Kuusi päiväkotia seitsemästä tilaa ruoat kiloina.</p>	<p>Ruokahävikkiä on seurattu sekä kouluilla, että päiväkodeilla päivittäin Biovaaka palvelun avulla. Seitsemän päiväkotia kahdeksasta tilaa ruoat kiloina tuotantokeittiöltä.</p> <p>Koulujen lautashävikki on vähentynyt 20 grammasta 16 grammaan ruokailijaa kohden vuoden 2023 aikana. Linjastohävikki on vähentynyt vuoden aikana 13 grammaa ruokailijaa kohden. Ruokahävikki kokonaisuudessaan on vähentynyt 7 kg koulupäivää kohden.</p>	1470 Ruokahuoltopalvelut	Toteutunut
ELINVOIMA	Tulosalueen muu tavoite (Elinvoima)	Lähiruuan osuuden kasvattaminen raaka-aineiden osalta mahdollisuuksien mukaan.	Suurkeittiön ruoanvalmistukseen sopivia lähiruokatuotteita etsitään.	Lähiruokatuotteita on etsitty ja käyttöä pyritty lisäämään. Kotimaisten tuotteiden osuus elintarvikkeiden kulutuksessa vuonna 2023 oli 82 prosenttia. Paikallisten leipomoiden tuoretta leipää oli tarjolla päivittäin. Valion Joensuun tehtaan tuorejuustoa tarjottiin viikoittain. Tuoreet perunat ja juurekset toimitetaan Enosta viikoittain.	1470 Ruokahuoltopalvelut	Toteutunut

2.2 Kaupunkirakennepalvelujen toimiala

Toimialan yleiskuvaus ja tehtävät

Kaupunkirakennepalveluiden toimiala vastaa erityisesti toimivan ja viihtyisän elinympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Tavoitteena on elinvoimainen ja toimiva kaupunki, joka vastaa asukkaiden ja elinkeinoelämän muuttuvia tarpeita.

Toimialan henkilöstö ja toimipisteet

Kaupunkirakennetoimiala jakaantuu kolmeen tulosalueeseen, joita ovat maankäyttö- ja lupapalvelut, tilapalvelut ja kuntatekniikan palvelut. Maankäyttö ja lupapalveluiden tulosalue jakaantuu lupa-asioiden ja maankäytön tulosyksiköihin. Tilapalvelujen tulosalue jakaantuu kunnossapidon ja kiinteistöpalveluiden tulosyksiköihin. Kuntatekniikan palvelujen tulosyksikkö on kadunrakennus. Talousarviossa kaupunkirakennehallinnon hallinto on omana laskennallisena tulosalueena.

Kaupunkirakennepalvelujen toimihenkilöiden toimipiste sijaitsee Kirkkokatu 14:ssa.

Toimialan sisäinen valvonta

Kaupunkirakennelautakunta vastaa omien tehtäväalueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoinnista hallintosäännön ja hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Sisäinen valvonta on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakoina, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena ja sopimusten hallintana.

Riskienhallinta

Kaupunkirakennelautakunnan tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Strategiset riskit

Pohjois-Karjalassa sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut tuottaa Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystaloudellisten kuntayhtymä Siun Sote vuoden 2022 loppuun saakka. Tehtävät siirtyvät Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Nurmeksien kaupungin omistamat Sote -kiinteistöt on vuokrattu Siun Sotelle ja 1.1.2023 lukien Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle. Kaupunki vastaa myös osittain tilojen kiinteistöhoito- ja puhtauspalveluista, sekä kunnossapitotöistä. Sote -uudistus tulee vaikuttamaan olennaisesti Tilapalvelut -tulosalueen talouteen ja henkilöstöresursseihin. Riskejä pyritään minimoimaan tehokkaalla tilankäytöllä (toimitilaohjelma), sekä kiinteistöhoito- ja puhtauspalveluiden ajantasaisella työmäärän mitoituksella.

Taloudelliset riskit

Ääri-ilmiöt ja poikkeukselliset olosuhteet etenkin talviaikaan voivat aiheuttaa ennakoimattomia kustannuksia tilapalveluissa ja kuntatekniikassa. Vuosivaihtelu on suurta esim. aurauksen-, hiekoituksen-, kattoluumityön lumen ajo-, rakennusten lämmityskustannusten kohdalla.

Ukrainan sota näkyy EU-maissa voimakkaana kustannusten nousuna etenkin energian osalta. Myös pakotteet voivat vaikuttaa kaupungin tekemiin hankintoihin. Sähkön hinnan odotetaan kuitenkin tasaantuvan Olkiluoto 3 -ydinvoimalan käynnistettyä toimintansa, mutta epävarmuus jatkuu myös vuoden 2023 näkymissä. Sähkökustannusten nousua pyritään hillitsemään tehostetuilla energiansäästötoimenpiteillä.

Työkustannuksia hillitään usean vuoden mittaisilla puitesopimuksilla ja selkeillä sopimusehdoilla. Rakennusten käyttökustannukset saadaan pidettyä kohtuullisina niiden energiatehokkuutta parantamalla ja minimoimalla purkukuntoisten rakennusten käyttökustannukset.

Toiminnalliset riskit

Avainhenkilöiden osaamisen ja työpanoksen pysyvyys sekä resurssien voimavarojen rajallisuus on luettava riskiksi kaupunkirakennepalveluissa. Työssä jaksamiseen on kiinnitettävä nykyisessä maailmantilanteessa ja jatkuvassa muutoksessa entistä enemmän huomiota.

Monet tehtävistä ovat asiantuntijatehtäviä, ja avainhenkilöiden takana on paljon tietoa, jota ei välttämättä ole taltioitu minnekään. Myös osaavan henkilöstön saatavuudessa on viime vuosina ilmennyt vaikeuksia.

Sitoutuneisuutta pyritään lisäämään selkeyttämällä työnkuvia ja kehittämällä palkitsemisjärjestelmiä.

Varamiesjärjestelmää kehittämällä tietoa saadaan jaettava useammalle henkilölle ja ennakoivalla rekrytoinnilla edistetään tiedon siirtoa uusille työntekijöille.

Ulkopuolinen uhka henkilöihin, tekniikkaan tai tietojärjestelmiin, tai lähistöllä tapahtuneen suuronnettomuuden johdosta. Kaupungin vastuulle kuuluvat tietoliikennejärjestelmät ovat varmistettuja ja niiden suojausta parannetaan koko ajan.

Koronaepidemian tai muun pandemian laajeneminen ja leviäminen Nurmeksessa ja sen kautta muodostuva henkinen kuormittavuus sekä mahdolliset tilojen sulkemiset, henkilökunnan sairauspoissaolot ja sijaistarpeen huomattava kasvu. Koronapandemian aikaan luodut sijaisuus-, etätyö- ja vuoroviikkojärjestelyt ovat tulleet testatuiksi ja osoittautuneet toimiviksi. Etätyöyhteydet on otettu laajasti käyttöön.

Toiminnassa on huomioitava ja ennakoitava se, että Ukrainan sodan vuoksi komponenttipula aiheuttaa viivästyksiä joidenkin tuotteiden toimitusaikoihin ja saatavuuteen. Ukrainan tilanteen vuoksi on myös tiedostettava hybridivaikuttamisen riskit erityisesti informaatio- ja kybervaikuttamisen osalta.

Nurmeksen kaupungin valmiussuunnitelmaa ollaan parhaillaan päivittämässä.

Vahinkoriskit

Lisääntyvät tykkylumituhot ja myrskyt ovat nykyisin lisääntyneet ja aiheuttavat usein taloudellisesti merkittäviä menetyksiä, mutta myös henkilövahingot ovat mahdollisia. Myös havumetsien hyönteistuhot on huomioitava metsänhoidossa.

Ennakoivilla metsänhoitotöillä voidaan merkittäväällä tavalla ennalta ehkäistä tykkylumi-, myrsky- ja hyönteistuhoja. Varavoimakoneilla turvataan sähkön saanti strategisesti tärkeissä kohteissa. Ajantasainen varautumissuunnitelma mahdollistaa nopean toiminnan ja sitä kautta voidaan myös vahinkojen laajuutta pienentää.

Rakennuksiin ja kiinteistöön kohdistuvat uhkat, jotka saattavat johtaa rakennusten tai sen osien sulkemiseen mm. tulipalon, vesivahingon tai ilkvallan seurauksena. Lukitusjärjestelmän uusiminen ja kameravalvonnan tehostaminen ehkäisevät ilkvallaa. Automaatiojärjestelmien avulla rakennusten turvallisuutta, olosuhteita ja rikkoutumisia pystytään valvomaan paremmin ja epäkohtiin kyetään puuttumaan nopeasti.

Kaupunkirakennepalvelujen toimiala

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–12/2023	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	1 301 231	0	1 301 231	1 619 544	318 313	124,5 %
Maksutuotot	70 000	0	70 000	84 827	14 827	121,2 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	34 064	34 064	
Muut toimintatuotot	7 987 806	0	7 987 806	8 716 384	728 578	109,1 %
Toimintatuotot	9 359 037	0	9 359 037	10 454 819	1 095 782	111,7 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-3 040 794	0	-3 040 794	-3 019 875	20 919	99,3 %
Palkat ja palkkiot	-2 395 172	0	-2 395 172	-2 393 157	2 015	99,9 %
Henkilösivukulut	-645 622	0	-645 622	-626 718	18 904	97,1 %
Eläkekulut	-549 180	0	-549 180	-543 406	5 774	98,9 %
Muut henkilösivukulut	-96 442	0	-96 442	-83 311	13 131	86,4 %
Palvelujen ostot	-2 445 104	-215 000	-2 660 104	-2 726 697	-66 593	102,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 901 980	0	-2 901 980	-2 252 092	649 888	77,6 %
Avustukset	-240 000	0	-240 000	-231 420	8 580	96,4 %
Muut toimintakulut	-693 890	0	-693 890	-613 304	80 586	88,4 %
Toimintakulut	-9 321 768	-215 000	-9 536 768	-8 843 388	693 380	92,7 %
Toimintakate	45 269	-188 000	-142 731	1 675 406	1 818 137	-1 173,8 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman muk. poistot	-5 834 691	0	-5 834 691	-4 588 602	1 246 089	78,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-5 834 691	-1 036 800	-6 871 491	-5 625 402	1 246 089	81,9 %
Tilikauden tulos	-5 789 422	-1 224 800	-7 014 222	-3 950 166	3 064 056	56,3 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-5 789 422	-1 224 800	-7 014 222	-3 259 581	3 754 641	46,5 %

2.2.1 Maankäyttö- ja rakennusvalvontapalvelut

Maankäyttö- ja lupapalvelut jakaantuu maankäytön ja lupa-asioiden (rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun) tulosityksiköihin.

Maankäyttö vastaa kaupungin maapolitiikasta, kaavoituksesta, tonttijaoista, maan hankinnasta ja luovutuksesta, maastomittauksista, paikkatietopalvelusta ja kartaston ylläpidosta.

Ympäristönsuojelun tehtävänä on ympäristönsuojelun edistäminen ja valvominen kunnassa.

Rakennusvalvonta edistää, opastaa ja valvoo laadukkaan rakennuskannan sekä viihtyisän ja turvallisen ympäristön syntymistä ja säilymistä ja huolehtii yleisen edun huomioon ottamista.

Vuonna 2023 maankäyttö- ja lupapalveluihin perustetaan uusi 2 vuoden määräaikainen kiinteistöinsinöörin virka vastaamaan maankäytön lisäntyneeseen työmäärään.

Maankäyttö- ja rakennusvalvontapalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–12/2023	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	790 000	0	790 000	1 370 252	580 252	173,4 %
Toimintakulut	-876 185	0	-876 185	-695 763	180 422	79,4 %
Toimintakate	-86 185	0	-86 185	674 489	760 674	-782,6 %
Suunnitelman muk. poistot	-1 964	0	-1 964	-1 964	0	100,0 %
Tilikauden tulos	-88 149	0	-88 149	672 525	760 674	-762,9 %

Sektorit	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Vastuuyksikkö	Tila
ELINVOIMA	Tulosalueen muu tavoite (Elinvoima)	Maankäytön ja elinvoiman toimintatapojen kehittäminen.	Nurmeksien kaupunki on aktivoitunut tonttimarkkinoinnissaan tarjoamalla useita tontteja.	Tonttimainontaa on lisätty rakennuspaikoilla, mutta ei ole aiheuttanut kysyntää.	5125 Maankäyttö	Toteutunut
IMAGO	Tulosalueen muu tavoite (Imago)	Ilmastokestävyys huomioidaan toiminnassa kaikilla kaupungin toimialoilla.	Ohjeistetaan ja kirjataan uuteen rakennusjärjestykseen mitä ilmastokestävässä kokonaisharkinnassa on otettava huomioon.	Ilmastosuunnitelman laadintaa varten on haettu ja saatu YM-avustus. Työ tehdään vuoden 2024 aikana.	5120 Lupa-asiat	Toteutunut osittain
IMAGO	Tulosalueen muu tavoite (Imago)	Nurmeksien kaupungin rakennusvalvonnan lupapalveluiden nettisivujen päivittäminen/uudistaminen, sekä ohjeiden/oppaiden laadinta.	Nurmeksien kaupungin rakennusvalvonnan nettisivuja on päivitetty mm. aurinkosähköjärjestelmän ja ilmalämpöpumpun ohjeilla sekä laadittu ohje/menetelmä pienen rakennuksen purkamisen polttamalla yhdessä paloviranomaisen ja ympäristöviranomaisen kanssa.		5120 Lupa-asiat	Toteutunut
HYVINVOINTI	Tulosalueen muu tavoite (Hyvinvointi)	Maankäytön suunnittelu edellytyksiä hyvälle asuinympäristölle. Onnistuneet ratkaisut kaavoituksessa, toimiva ja eheä yhdyskuntarakenne sekä sujuvat liikennejärjestelyt luovat hyvinvointia ja	Asemakaavoituksessa on edetty mm. Ritoniemen lämpöläitoksen sekä meijerin asemakaavamuutosten myötä siten että, molemmat kaavat ovat käyneet valtuuston		5125 Maankäyttö	Toteutunut osittain

		elinvoimaa. Hyvä suunnittelu edistää kestäväää kehitystä.	hyväksyttävänä ja odottavat lainvoimaisuutta. Lisäksi Metsäkylän osayleiskaava I on saanut lainvoimaisuuden. Tällä hetkellä valmistelussa on kaksi kaavaa: st1 kylmäasema-alueen asemakaava muutos ja Valtimon pitäjän taajaman yleiskaavamuutos.			
ELINVOIMA	Tulosalueen muu tavoite (Elinvoima)	Rakennusjärjestyksen uusiminen vuoden 2023 aikana.	1. versio (luonnos) on tehty uudesta Nurmeksen kaupungin rakennusjärjestyksestä. Uusi rakentamislaki tulee voimaan vuoden 2025 alussa.		5120 Lupa-asiat	Toteutunut osittain
SIJAINTI	Tulosalueen muu tavoite (Sijainti)	Monipaikkaisuuden vahvistaminen mahdollistamalla vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakituiseen asumiseen käyttöön.	Tavoitteen edistämiseksi Nurmeksen kaupunki on avannut maankäyttöpäällikön viran haettavaksi. Hakuprosessi on nyt edennyt haastatteluvaiheeseen.	Maankäyttöpäällikön kelpoisuusvaatimukset on päivitetty ja rekrytointi uusilla hakuvaatimuksilla on käynnistetty.	5125 Maankäyttö	Toteutunut
SIJAINTI	Tulosalueen muu tavoite (Sijainti)	Selvitetään strategian mukaisesti kansallispuistoasiaa.			5125 Maankäyttö	Ei aloitettu

2.2.2 Tilapalvelut

Tilapalveluihin kuuluu kaksi tulosityksikköä, kunnossapito ja kiinteistöpalvelut.

Kunnossapidon tulosityksikkö vastaa korjaus- ja rakennuttamishankkeista, niiden suunnittelusta, kilpailutuksesta ja toteutuksesta Nurmeksen kaupungin ja urakoitsijoiden voimin.

Kiinteistöpalvelujen tulosityksikkö vastaa kiinteistöjen ja tilojen käytettävyydestä eli kiinteistöjen hoidosta ja puhtaustalouksista.

Tilapalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–12/2023	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	8 163 968	0	8 163 968	8 592 917	428 949	105,3 %
Toimintakulut	-5 480 343	0	-5 480 343	-4 597 859	882 484	83,9 %
Toimintakate	2 683 625	16 000	2 699 625	4 014 759	1 315 134	148,7 %
Suunnitelman muk. poistot	-4 184 854	0	-4 184 854	-3 369 049	815 805	80,5 %
Tilikauden tulos	-1 501 229	-1 020 800	-2 522 029	-391 090	2 130 939	15,5 %

Sektori	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Vastuuyksikkö	Tila
ELINVOIMA	Tulosalueen muu tavoite (Elinvoima)	Tilapalveluiden tehtävien uudelleen järjestely.	Toteutunut osittain: Tilapalveluiden tehtävänkuvia muutettu tarvittavilta osin.	Tehtävänkuvien muutokset jatkuvat myös tulevaisuudessa.	5115 Kaupunkirakennepalvelu v. hallinto	Toteutunut osittain
HYVINVOINTI	Tulosalueen muu tavoite (Hyvinvointi)	Energiansäästötoimenpiteiden järjestelmällinen toteuttaminen kaikissa kaupungin omistamissa rakennuksissa.	Toteutunut osittain: Lämmön- ja ilmanvaihdon säätöjä tehty.	Energiankulutusta seurataan säännöllisesti.	5225 Isännöinti	Toteutunut
ELINVOIMA	Tulosalueen muu tavoite (Elinvoima)	Hyvärilän toimitilaohjelma 2023–2030.	Toteutunut osittain: Toimitilan laatiminen aloitettu	Toimitilaohjelma laadittu, mutta sitä ei ole vielä hyväksytty.	5215 Rakennuttaminen	Toteutunut osittain
SIJAINTI	Jätekeräilyä parempi järjestäminen	Jätteen kierrätysmahdollisuuksien parantaminen Nurmeksen kaupungin omassa käytössä olevissa rakennuksissa.	Ei toteutunut	Kiinteistöille lisätty astioita biojätteelle ja eri materiaalien kierrätystä varten.	5225 Isännöinti	Toteutunut osittain
SIJAINTI	Tulosalueen muu tavoite (Sijainti)	Edistetään kaupungin tilojen esteettömyyttä.	Toteutunut osittain: Kauppatalon tulossa invahissi	Kauppatalolle asennettu Invahissi ja Puukoulun invaluisikan suunnitelmat valmiit	5225 Isännöinti	Toteutunut osittain

2.2.3 Kuntatekniikan palvelut

Kuntatekniikan palveluihin kuuluu kadunrakennuksen tulosyksikkö.

Tehtäviin kuuluu liikenneväylien, yleisten alueiden, puistojen ja vapaa-ajan alueiden suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito.

Konevarikko hoitaa kaupungin omat konepalvelut.

Kuntatekniikan palvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–12/2023	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	405 069	0	405 069	483 394	78 325	119,3 %
Toimintakulut	-2 749 095	-115 000	-2 864 095	-3 238 973	-374 878	113,1 %
Toimintakate	-2 336 026	-104 000	-2 440 026	-2 711 305	-271 279	111,1 %
Suunnitelman muk. poistot	-1 647 873	0	-1 647 873	-1 217 589	430 284	73,9 %
Tilikauden tulos	-3 983 899	-104 000	-4 087 899	-3 929 058	158 841	96,1 %

Sektor i	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Vastuuyksikkö	Tila
SIJAIN TI	Liikenneturvallisuuksuunnitelman päivitys	Päivitetyn liikenneturvallisuuksuunnitelman hyväksyminen. Suunnitelman mukaiset toimenpiteet vuodelle 2023.	Viisaan liikumisen suunnitelma päivitetty.	Viisaan liikumisen suunnitelma sisältäen liikenneturvallisuuksuunnitelman on valmistunut ja käsitelty kaupunkirakennelautakunnassa.	5240 Kadunrakennus	Toteutunut
SIJAIN TI	VT6:n ja KT75:n huoltotasot	Aktiivinen edunvalvonta alueellisissa liikennejärjestelmäryhmissä.	Liikennejärjestelmätyö suunnitelman mukaisesti. ELY aiesopimus sisältää nämä yhteiset kpl-tavoitteet.	Kaupunki on ollut mukana maakunnallisissa ja alueellisissa liikennejärjestelmäryhmien tapaamisissa.	5240 Kadunrakennus	Toteutunut
SIJAIN TI	Satamien infran kehittäminen	Investointiohjelman mukaiset toimenpiteet.	Alustava suunnitelma on laadittu. Suunnitelman käsittely osallistumisen kautta syksyn aikana.	Sataman kehittämisen yleissuunnitelma tehty (kaksi vaihtoehtoa) ja suunnitelmia esitellyt yleisötilaisuudessa. Jatkotoimenpiteet suunnitteluun palautteet huomioiden. Satamarakenteiden kunnostus v. 2024 investointiohjelman mukaisesti.	5240 Kadunrakennus	Toteutunut osittain
IMAGO	Nurmeksen uusi ilme	Tienvarsimainonnan uusiminen yhteistyössä PIKES Oy:n kanssa.	Kaupunkimainokset ja infopisteopasteet on uusittu uudella ilmeellä.	Opasteita uusittu tavoitteen mukaisesti uudelle Nurmeksen ilmeelle.	5240 Kadunrakennus	Toteutunut

2.3 Hyvinvointipalvelut

Toimialan yleiskuvaus ja tehtävät

Hyvinvointipalvelujen toimiala vastaa hyvinvointipalvelujen kokonaisuudesta. Hyvinvointipalvelujen johtoryhmä yhteensovittaa hyvinvointipalvelut-toimialan toimintaa. Hyvinvointipalvelujen hallinto sijaitsee Nurmes-talolla osoitteessa Kötsintie 1. Hyvinvointipalvelujen toimiala jakautuu neljään tulosalueeseen, jotka ovat opetus- ja koulutuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, vapaa-aikapalvelut ja kulttuuripalvelut.

Toimialan henkilöstö ja toimipisteet

Opetus- ja koulutuspalvelut -tulosalueen tulosyksiköitä ovat Kirkkokadun koulu, Porokylän koulu, Valtimon koulu, Nurmeksen lukio ja Ylä-Karjalan kansalaisopisto. Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat tulosyksikköinä Rekulan, Porokylän, Niksulan, Hannilan ja Pikku-Kaarlen päiväkodit. Vapaa-aikapalvelujen tulosyksiköt ovat nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Kulttuuripalveluissa on kolme tulosyksikköä: kulttuuritoimi, kirjastopalvelut ja museo. Museoita on kaksi: Kötsin museo ja Ikolan museo. Vakainaista henkilöstöä on 187.

Liikunnanohjaajan toimen perustamisen tarpeellisuus arvioidaan ja ennen toimen perustamisesta päättämistä kartoitetaan mahdollisuudet lisätä liikuntapalveluja yhteistyössä paikallisten järjestöjen kanssa.

- liikunnanohjaajan toimea ei perustettu (Kv 28.11.2022 §71)

Toimialan tuottavuusohjelma

Toimialan tuottavuusohjelma on yhteensä 106 500 €. Tuottavuusohjelman kokonaisuus muodostuu koulunkäynninohjaajien lomautuksista koostuvista palkkakustannuksista sekä määräaikaisten tehtävien täyttämättä jättämisestä ja tehtävien uudelleen järjestelyistä sekä eläköitymisen hyödyntämisestä.

Toimialan sisäinen valvonta

Kaupunginhallitus on 17.8.2020 §139 ja 7.9.2020 §156 ja kaupunginvaltuusto 2.9.2020 §56 käsitellyt ja päättänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksesta. Ohjeistuksessa todetaan mm. seuraavaa: Hyvinvointilautakunnan ja kaupunkirakennelautakunnan sekä konsernin tytäryhtiöiden tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Vuotta 2023 koskevia tavoitteita uhkaavia riskejä on lisäksi kirjattu talousarvion valmistelutekstiin. Keskeisenä seikkana sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyen on huomioitava:

1. Tiedon luotettavuus ja täydellisyys: toimialan johto ja esimiehet huolehtivat siitä, että heidän vastuualueellaan tuotetaan ja ylläpidetään luotettavia tietoja toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta.

2. Toimintaperiaatteiden, suunnitelmien, ohjeiden, lakien ja määräysten noudattaminen mm. virheiden ja väärinkäytösten ehkäisemiseksi: toimialan johto ja esimiehet valvovat, että lakeja ja asetuksia sekä kaupungin päätöksiä, sääntöjä ja ohjeita noudatetaan.

3. Omaisuuden turvaaminen: toimialan johto ja esimiehet valvovat, että resurssit turvataan mahdollisilta menetyksiltä, jotka aiheutuvat tuhlauksesta, väärinkäytöksestä, huonosta hoidosta, virheistä tai muusta sääntöjen vastaisesta toiminnasta.

4. Resurssien taloudellinen ja tarkoituksenmukainen käyttö: toimialan johto ja esimiehet varmistavat, että kaupungin resursseja käytetään järkevästi ja taloudellisesti.

5. Tavoitteiden saavuttaminen ja tuloksellisuus: toimialan johto ja esimiehet valvovat, että toiminta tukee asetettujen tavoitteiden saavuttamista sekä toiminnan taloudellisuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta.

Toimialan johto ja esimiehet vastaavat siitä, että toimialan sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisella tavalla.

Jokainen esimies vastaa siitä, että yksikön henkilöstön toimivalta ja vastuu on asianmukaisesti määritelty. Esimiehen on varmistuttava siitä, että alaiset ovat tietoisia omista tehtävistään ja tulostavoitteistaan. Esimiehen on luotava edellytykset tehtävistä suoriutumiseen ja tulostavoitteisiin pääsemiseen. Esimiehen on varmistuttava siitä, että alaiset hallitsevat tehtävänsä edellyttämät osa-alueet lainsäädännöstä ja toimintaohjeista.

Esimiesten on jatkuvasti seurattava vastuullaan olevia toimintoja ja raportoitava niistä, mikäli havaitaan lainsäädännön, toimintaohjeiden tai toimielinten päätösten vastaista taikka muutoin virheellistä, tehotonta tai epätaloudellista toimintaa.

Toimialan riskienhallinta

Toimielimien ja vastuualueiden esimiehet vastaavat oman alueensa riskienhallinnan käytännön toteutuksesta ja sen ohjeistamisesta. Riskienhallintaprosessi perustuu - riskin tunnistamiseen ja kuvaamiseen, - riskin toteutumisen vaikutusarviointiin (merkittävyyteen) ja riskin toteutumisen todennäköisyyteen, - mahdollisuuteen hallita riskiä eri menetelmillä (valvonta) sekä - riskeistä raportoimiseen ja riskien seurantaan. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Hyvinvointipalveluiden tehtävä on turvata toimialan palveluiden tarjonta asukkaille. Erilaiset häiriöt ja vahingon mahdollisuudet, jotka aiheutuvat monista tekijöistä, saattavat vaarantaa palveluiden tuottamisen. Riskejä sisältyy turvallisuuteen, talouteen, tietoliikenteen toimivuuteen, palvelujen laatuun, henkilöstön osaamiseen, hyvinvointiin, rekrytointiin ja kiinteistöihin.

Tavoitteita uhkaavia riskejä on ensin arvioitu yleisellä tasolla ja jäljempänä tulosalueittain:

Rakennuksiin ja kiinteistöön kohdistuvat uhkat, jotka saattavat johtaa rakennusten tai sen osien sulkemiseen mm. tulipalon, vesivahingon tai ilkkivallan seurauksena.

- ei kovin todennäköinen, mutta vaikutukset olisivat merkittävät
- tammikuun- joulukuun aikana ei ole toteutunut em.uhkia

Ulkopuolinen uhka henkilön tai lähistöllä tapahtuneen suuronnettomuuden johdosta.

- ulkopuoliseen uhkaan on varauduttava päivittäin
- uhka ei ole kovin todennäköinen, mutta vaikutukset olisivat merkittävät
- tammikuun-joulukuun aikana ei ole toteutunut em. uhkia

Epidemian tai pandemian uusi aalto ja laajeneminen paikallisella tasolla ja sen kautta muodostuva henkinen kuormittavuus sekä mahdolliset tilojen sulkemiset, henkilökunnan sairauspoissaolot ja sijaistarpeen huomattava kasvu.

- ei kovin todennäköinen verrattuna vuoteen 2022
- uudelta epidemia- ja/tai pandemia aallolta on vältytty

Henkilöstöpula (kelpoisuuden puuttuminen) erityisesti varhaiskasvatus- ja opetus- ja koulutuspalveluissa

- on todennäköinen
- kelpoisuuden omaavan henkilöstön puute on toteutunut / pätevistä hakijoista pula niin varhaiskasvatuksessa kuin opetustoimessa

Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen ja kunnallisen opetushenkilöstön uusi työehtosopimus vuosille 2022–2025

- talouteen vaikuttava riski, koska uuden sopimuskauden palkkataso nousee merkittävästi
- työehtosopimusten mukainen palkkakulujen nousu on vaikuttanut talouteen ja heikentänyt toimintakatetta erityisesti vuoden jälkipuoliskolla.

Perusopetus ja lukiokoulutus:

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, riskit ja niiden vaikutukset:

Perusopetuksen osalta keskeinen opetuksellisia ja pedagogisia tavoitteita uhkaava riski on epidemian tai pandemian esiintyminen paikallisella tasolla

- riski ei tulevan lukuvuoden aikana ole kovin todennäköinen verrattuna vuoteen 2022
- uudelta epidemia- ja/tai pandemia aallolta on vältytty

- seurauksena voi olla etäopetukseen siirtyminen, mahdollinen tilojen ja opetushenkilöstön määräaikainen eristäminen, opetushenkilöstön altistumisen ja mahdollisen sairauden aiheuttamat poissaolot ja sen myötä sijaistarpeen kasvaminen
 - ei ole toteutunut
- oman toimen ohella ja oman toimen ulkopuolella tehtävien tuntien merkittävä kasvu
 - ei ole toteutunut
- riskinä on niin ikään erityisen tuen oppilaille laaditun opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman tavoitteellinen toteutuminen erityisolosuhteissa
 - ei ole toteutunut
- riskinä on myös mahdollisista poikkeusjärjestelyistä aiheutuva henkilöstön ja oppilaiden kuormittuvuus ja stressitekijät
 - poikkeusjärjestelyihin ei ole tarvinnut ryhtyä
- riskinä on asetusten mukaisen kelpoisuuden omaavan henkilöstön saatavuus, jolloin myös osaamisen taso laskee
 - asetusten mukaisen kelpoisuuden omaavaa henkilöstöä ei ole saatu rekrytoitua riittävästi, joten virkoja jouduttu täyttämään määräaikaisesti, tilanne jatkuu edelleen
- taloudellisena riskinä on erityisen tuen tarpeiden merkittävä kasvu ja sijoitettujen lasten ja nuorten määrän kasvu
 - erityisen tuen tarve pysynyt ennallaan samoin kuin sijoitettujen lasten määrä

Perusopetuksen osalta ei budjettia laadittaessa ole näköpiirissä fyysisessä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia. Lukiokoulutuksen osalta Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riverian Nurmeksen yksikössä käynnistyy peruskorjaus vuoden 2023 alussa lukion käytössä olevien tilojen osalta. Peruskorjauksen pitäisi olla valmis lukuvuoden 2023–2024 alussa. Peruskorjaus aiheuttaa lukiokoulutuksen opetustoiminnan siirtämisen väistötiloihin.

-perusopetuksen fyysisessä toimintaympäristössä ei ole tapahtunut muutoksia

- lukio-opetuksen opetustilojen peruskorjaus valmistunut ja lukio-opetus siirtynyt uusiin tiloihin lukuvuoden 2023–2024 alussa ja samalla luovuttu väistötiloista

Ylä-Karjalan kansalaisopisto:

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, riskit ja niiden vaikutukset:

- vuoden 2023 jälkipuoliskolla hallitusohjelmaan on kirjattu 14 % leikkaus vapaan sivistystyön valtionosuuksiin, jonka vaikutukset näkyvät lukuvuonna 2024–2025

Kansalaisopiston osalta keskeinen tulevalle lukukaudelle suunnitellun kurssitoiminnan toteutumista ja tavoitteita uhkaava riski on edelleen epidemian tai pandemian esiintyminen paikallisesti. Fyysisessä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ei ole näköpiirissä budjettia laadittaessa.

- uudelta epidemia- ja/tai pandemia aalloilta on vältytty

- riskinä on kurssien peruuntuminen ja kurssimaksutuottojen pienentyminen mutta riski on vuodelle 2023 epätodennäköinen
- vastaavasti kansalaisopiston sivutoimisten tuntiopettajien palkkakustannukset eivät toteudu budjetin mukaisesti, koska palkat maksetaan pidettyjen tuntien mukaisesti
- kurssit ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti.

Varhaiskasvatus:

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, riskit ja niiden vaikutukset:

Varhaiskasvatuksen osalta keskeinen toiminnan tavoitteita sekä esiopetuksen pedagogisia tavoitteita uhkaava riski on epidemian tai pandemian voimistuminen ja esiintyminen varhaiskasvatusyksiköissä sekä hoitopaikkojen riittävyys:

- uudelta epidemia- ja/tai pandemia aalloilta on vältytty

- epidemian tai pandemian edelleen esiintyminen on riski tulevan toimintakauden aikana mutta ei niin todennäköinen kuin vuonna 2022
 - ei ole toteutunut
- riskin toteutumisen seurauksena voi olla varhaiskasvatuksen henkilöstöön kohdistuvat karanteenit, mahdollinen tilojen määräaikainen sulkeminen, sairauden aiheuttamat poissaolot ja sen myötä suuri sijaistarpeen kasvaminen
 - ei ole toteutunut
- sijaisten saaminen erityisesti tilanteissa, jossa varhaiskasvatus joudutaan järjestämään poikkeustilanteissa ja poikkeusoloissa, on erittäin haasteellinen
 - sijaisten saaminen on vuoden jälkipuoliskolla helpottunut
- oman toimen ohella ja oman toimen ulkopuolella tehtävien töiden merkittävä kasvu
 - ei ole toteutunut
- riskinä on myös mahdollisista poikkeusjärjestelyistä aiheutuva henkilöstön ja lasten vanhempien kuormittuvuus ja stressitekijät
 - poikkeusjärjestelyihin ei ole tarvinnut ryhtyä
- varhaiskasvatuksen maksutuottojen toteutumiseen kohdistuu toimintakaudella epävarmuustekijöitä johtuen valtakunnallisesta linjauksesta, jolla nostettiin tuloarvoja, jonka pohjalta päivähoitomaksut määräytyvät (maksutuotot pienenevät)
 - päivähoiton maksutuottokertymä jäi noin 30 000 euroa arvioidusta ollen 128 485 euroa vaikkakin lasten määrä kokopäivähoidossa on kasvanut
- varhaiskasvatustarpeen ennakointi koko toimintakaudelle (hoitopaikkojen riittävyys)
 - hoitopaikkoja on ajanjakson aikana jouduttu lisäämään ottamalla käyttöön tilapäinen moduuliratkaisu, henkilökuntaa jouduttu palkkaamaan lisää
- kelpoisuuden omaavaa henkilöstöä ei saada erityisesti tilanteissa, jossa hoitopaikkojen kysyntä ylittää vapaana olevien hoitopaikkojen määrän
 - kelpoisuuden omaavasta henkilöstöstä on pula ja rekrytointi avoimiin tehtäviin on haasteellista
- pysyvä henkilöstöpula
 - on toteutunut

Varhaiskasvatuksen osalta ei budjettia laadittaessa ole näköpiirissä fyysisessä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia.

- fyysisessä toimintaympäristössä on tapahtunut muutos, koska moduuliratkaisu on jouduttu ottamaan käyttöön lasten hoidontarpeen vuoksi

- Hannilan päiväkodissa on tehty sisäilmakartoituksia vuoden 2023 loppupuoliskolla

Kulttuuripalvelut:

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, riskit ja niiden vaikutukset:

Kulttuuripalvelujen osalta keskeiset vuotta 2023 koskevat toimintaa uhkaavat riskit, on epidemian tai pandemian esiintyminen paikallisesti.

- epidemian tai pandemian esiintyminen paikallisesti voi johtaa eri kulttuuritapahtumien perumiseen – riskin on pienentynyt vuoteen 2022 verrattuna
- uudelta epidemia- ja/tai pandemia aalloilta on välttytty eikä riski ole täten toteutunut

Vapaa-aikapalvelut:

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, riskit ja niiden vaikutukset:

Vapaa-aikapalveluiden osalta keskeiset vuotta 2023 koskevat toimintaa uhkaavat riskit, on epidemian tai pandemian esiintyminen paikallisesti ja sen myötä erityisesti riskiryhmille suunnattujen ennaltaehkäisevien

liikuntapalvelujen tilapäinen keskeytyminen. Lisäksi riskinä on yleisten liikuntapaikkojen, erityisesti sisäliikuntatilojen tilapäiset käyttörajoitukset ja mahdolliset sulkemiset. Riskin toteutuminen on vuoteen 2022 verrattuna pienentynyt:

- suunnitellut soveltavan liikunnan ryhmät eivät toteudu
- ikäihmisten ennaltaehkäisevää päivä kuntoutusta ei voida järjestää
- yhdistys-, seura- ja harrastustoiminta ei pysty toimimaan täysipainoisesti, jolloin vaikutus kohdistuu juniorikorttien käyttöön

- uudelta epidemia- ja pandemia aalloilta on välttytty eivätkä riskit täten ole toteutuneet.

Hyvinvointipalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–12/2023	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	142 900	0	142 900	188 134	45 234	131,7 %
Maksutuotot	240 300	0	240 300	220 003	-20 297	91,6 %
Tuet ja avustukset	199 885	0	199 885	288 944	89 059	144,6 %
Muut toimintatuotot	50 300	0	50 300	66 085	15 785	131,4 %
Toimintatuotot	633 385	0	633 385	763 166	129 781	120,5 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-11 943 977	-339 444	-12 283 421	-13 062 985	-779 564	106,3 %
Palkat ja palkkiot	-9 496 114	-280 000	-9 776 114	-10 463 516	-687 402	107,0 %
Henkilösivukulut	-2 447 863	-59 444	-2 507 307	-2 599 469	-92 162	103,7 %
Eläkekulut	-2 062 463	-48 132	-2 110 595	-2 220 328	-109 733	105,2 %
Muut henkilösivukulut	-385 400	-11 312	-396 712	-379 140	17 572	95,6 %
Palvelujen ostot	-4 778 241	-22 500	-4 800 741	-4 606 830	193 911	96,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-704 046	127 366	-576 680	-543 738	32 942	94,3 %
Avustukset	-525 700	0	-525 700	-543 461	-17 761	103,4 %
Muut toimintakulut	-3 927 939	0	-3 927 939	-3 987 638	-59 699	101,5 %
Toimintakulut	-21 879 903	-234 578	-22 114 481	-22 744 653	-630 172	102,8 %
Toimintakate	-21 246 518	-234 578	-21 481 096	-21 981 487	-500 391	102,3 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman muk. poistot	-172 973	0	-172 973	-183 187	-10 214	105,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-172 973	0	-172 973	-183 187	-10 214	105,9 %
Tilikauden tulos	-21 419 491	-234 578	-21 654 069	-22 164 681	-510 612	102,4 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-21 419 491	-234 578	-21 654 069	-22 164 681	-510 612	102,4 %

2.3.1 Kulttuuripalvelut

Kulttuuri-, kirjasto- ja museopalvelut muodostavat kulttuuripalvelujen tulosalueen. Kulttuuripalvelut luovat mahdollisuuksia kulttuurin harrastamiseen sekä järjestävät tapahtumia, näyttelyitä ja muita kulttuuritilaisuuksia.

Nurmeksen kaupunginkirjasto palvelee Nurmeksen-talossa, Valtimon lähikirjastossa ja kirjastoautossa. Henkilöstöön kuuluvat kirjastotoimenjohtaja, kaksi kirjastonhoitajaa, neljä kirjastovirkailijaa ja yksi kirjastovirkailija-autonkuljettaja.

Kulttuurityön henkilökuntaan kuuluvat kulttuuripalvelujen tulosaluepäällikkö, kaksi esitysteknikkoa ja yhteisökoordinaattori, joka vastaa yhdistysyhteistyöstä, perhekeskustoiminnasta ja digitaalisten palvelujen käytön ohjauksesta. Kulttuurityö keskittyy erityisesti Nurmeksen-talon Hannikaisen salin ja galleria Tykon toimintaan.

Nurmeksen museo palvelee kahdessa toimipaikassa. Kötsin museo toimii Nurmeksen-talossa. Ikolassa toimivat ulkomuseoalue, toimisto, konservointi- ja säilytystilat sekä pirtti, joka toimii myös kokous- ja juhlatilana. Henkilökuntaan kuuluvat museonjohtaja, museoamanuenssi, museoassistentti ja museomestari.

Kulttuuripalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–12/2023	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	24 400	0	24 400	77 532	53 132	317,8 %
Toimintakulut	-1 960 580	-22 500	-1 983 080	-1 897 432	85 648	95,7 %
Toimintakate	-1 936 180	-22 500	-1 958 680	-1 819 900	138 780	92,9 %
Suunnitelman muk. poistot	-146 791	0	-146 791	-156 822	-10 031	106,8 %
Tilikauden tulos	-2 082 971	-22 500	-2 105 471	-1 976 721	128 750	93,9 %

Talousarviovuoden tavoitteet

Yhdistysten toimintaa tuetaan avustuksilla, henkilökunnan asiantuntijuudella ja laajalla tapahtumayhteistyöllä. Kulttuuripalvelujen tulosalue toimii yhdistysten toiminnan tukena ja mahdollistajana. Vuoden päätavoitteita ovat kulttuuritapahtumien sateenvarjon vahvistaminen ja erityisesti Vanhan Kauppalan avoimet ovet -tapahtuman kehittäminen entistäkin kiinnostavammaksi.

Sektori	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Vastuuyksikkö	Tila
HYVINVOINTI	Tulosalueen muu tavoite (Hyvinvointi)	Kulttuuripalvelut toimivat mahdollistajana ja tapahtuma-alustoina muille toimijoille. Mittarit: jaetut avustukset, asiantuntijapalveluiden määrä, muiden toimijoiden tapahtumien määrät kulttuuripalvelujen tiloissa.	Toiminta- ja kohdeavustukset kulttuuri- ja ennalta ehkäisevään toimintaan jaettu toukokuussa: - kulttuuri / toiminta-avustukset yhteensä 18 500 euroa yhdeksälle eri yhdistykselle - kulttuuri / kohdeavustukset yhteensä 21 500 euroa 16 toimijalle - ennalta ehkäisevä toiminta / toiminta-avustukset yhteensä 6 500 euroa yhdeksälle eri yhdistykselle - ennalta ehkäisevä toiminta / kohdeavustus 500 euroa yhdelle yhdistykselle.	Toiminta- ja kohdeavustukset kulttuuritoimintaan ja ennalta ehkäisevään työhön on raportoitu puolivuotisraportissa. Museon asiantuntijapalveluita oli 268, lausuntoja 14. Museon ulkopuoliset toimijat järjestävät 24 tapahtumaa museon tiloissa. Vaihtuvia näyttelyitä museoissa järjestettiin 4. Kirjastossa järjestettiin 37 muiden toimijoiden tilaisuutta ja lisäksi yhdistysten kokoontumisia.	Koko tulosalue	Toteutunut

			<p>Museon asiantuntijapalveluita annettiin 125 kertaa, ja lausuntoja kirjoitettiin 14. Museoissa pidettiin yhdeksän muiden toimijoiden järjestämää yleisötilaisuutta.</p> <p>Kirjastossa järjestettiin neljä muiden toimijoiden tilaisuutta ja lisäksi yhdistysten kokoontumisia.</p> <p>Hannikaisen salissa järjestettiin 22 tilaisuutta muiden kuin kulttuuriryön tai elokuvateatteriryöntäjän tuottamina.</p> <p>Yhteisökoordinaattori tuki yhdistyksiä avustusten hakemisessa ja talvilomatoiminnan kehittämistä yhteistyössä yhdistysten ja yritysten kanssa. Yhteisökoordinaattori edisti yhdistysten yhteistyötä tapahtumien järjestämisessä tiedottamalla yhteistyömahdollisuuksista uutiskirjeessä ja yhdistysten yhteistyöryhmässä.</p>	<p>Hannikaisen salissa ja galleria Tykossa järjestettiin vuoden aikana 49 tilaisuutta muiden kuin kulttuuriryön tai elokuvateatteriryöntäjän tuottamina.</p> <p>Yhteisökoordinaattori tuki yhdistyksiä avustusten hakemisessa sekä toiminnan kehittämisessä. Järjestöilta pidettiin avustushakuinfona ja sen tiimoilta yhdistyksiä neuvottiin myös rahoituksen haussa, mm. Leader, hyvinvointialue ja ESR-rahoitus. Yhteisökoordinaattori edisti yhdistysten yhteistyötä tapahtumien järjestämisessä tiedottamalla yhteistyömahdollisuuksista uutiskirjeessä. Yhdistysten yhteistyöryhmää päätettiin jatkaa myös vuosille 2024–2025 ja ryhmään haettiin sekä saatiin uusia jäseniä.</p>		
HYVINVOINTI	Tulosalueen muu tavoite (Hyvinvointi)	Asiakkaat löytävät kirjasto-, museo- ja kulttuuripalvelut. Mittarit: kävijämäärät kirjastossa, näyttelyissä ja tilaisuuksissa, lainausmäärät kirjastoissa ja kirjastoautossa.	<p>Nurmeksen pääkirjaston kävijämäärä oli 25 799 ja Valtimon lähikirjaston 5 279 henkilöä.</p> <p>Museoiden näyttelyissä vieraili yhteensä 4 734 kävijää.</p> <p>Kulttuuritilaisuuksien kävijämäärä oli yhteensä 2 942 henkilöä. Galleria Tykon näyttelyissä vieraili 15 860 kävijää.</p> <p>Nurmeksen pääkirjastosta tehtiin 54 427 lainaa, kirjastoauto Ilonasta 10 801 ja Valtimon lähikirjastosta 11 495 lainaa. Yhteensä lainausmäärä oli 76 732 kappaletta.</p>	<p>Nurmeksen kirjastoauton kävijämäärä oli 13 825 ja Valtimon lähikirjaston 11 398 henkilöä. Kävijämäärälaskurin ongelmien vuoksi pääkirjaston kävijämäärä ei ole tiedossa.</p> <p>Museon näyttelyissä kävi yhteensä 11 939 kävijää.</p> <p>Kulttuuritilaisuuksien kävijämäärä oli yhteensä 6 767 henkilöä. Galleria Tykon näyttelyissä vieraili 31 580 kävijää.</p> <p>Nurmeksen pääkirjastosta tehtiin 108 176 lainaa, kirjastoauto Ilonasta 23 225 ja Valtimon lähikirjastosta 22 193 lainaa. Yhteensä lainausmäärä oli 153 594 kappaletta.</p>	Koko tulosalue	Toteutunut
HYVINVOINTI	Tulosalueen muu tavoite (Hyvinvointi)	Kulttuuripalvelut ovat lasten ja nuorten saavutettavissa. Mittarit: vierailujen määrät museossa ja	Lasten ja nuorten ohjattuja vierailuja oli kirjastossa 11 kpl ja osallistujia oli yhteensä 139. Museoissa vieraili 12 opastettua ryhmää, ja	Lasten ja nuorten ohjattuja vierailuja oli kirjastossa 23 kpl ja osallistujia oli yhteensä 310. Museossa opastettiin	Koko tulosalue	Toteutunut

		kirjastossa, tapahtumien määrä.	niistä 10 oli opiskelija-, koululais- tai päiväkotiryhmiä. Nurmes-talossa järjestettiin kesällä digitaalinen Seppo-peli, jonka avulla pystyi tutustumaan sekä historiaan että Nurmes-talon palveluihin.	ryhmiä 19 kertaa, ja näistä päiväkoti-, koululais- ja opiskeliryhmiä oli 16. Lapsille ja/tai nuorille järjestettiin vuoden aikana yhteensä 14 kulttuuritapahtumaa, joissa oli yhteensä 2 285 osallistujaa.		
IMAGO	Tulosalueen muu tavoite (Imago)	Kulttuuripalvelut on mukana kokoamassa Ylä-Karjalan joulua ja tukemassa kesän suurten tapahtumien toteutusta. Mittari: kävijämäärät	Kulttuuriyön esitysteknikot olivat mukana mahdollistamassa kesäkuussa Hyvärilän nuoriso- ja matkailukeskuksessa järjestettyä Ulos - Ut - Out -tapahtumaa. Yhteisökoordinaattori osallistui Vanhan kauppalan avoimien ovien valmisteluun ja tiedottamiseen.	Kulttuuriyön esitysteknikot olivat mukana seuraavien, muiden tahojen järjestämien tapahtumien toteutuksessa: Ulos - Ut - Out, Nurmeksen kesämusiikki ja kesäakatemia, Kesäpäivärock, Drive In & Rock. Yhteisökoordinaattori osallistui syksyisen aarrejahdin suunnitteluun sekä toteutukseen, Nurmeksen lasten joululahjakeräykseen, Ylä-Karjalan joulun tiedottamiseen sekä kaupungin viestintään yhdistysten uutiskirjeen sekä sosiaalisen median kautta.	4150 Kulttuuripalvelut	Toteutunut
IMAGO	Tulosalueen muu tavoite (Imago)	Museo osallistuu Vanhan Kauppalan alueen ja muiden Rky-alueiden kehittämiseen. Keinoina ovat tapahtumayhteistyö, asiantuntijalausunnot ja laaja yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Mittarit: asiantuntijalausunnot, tapahtumat, verkostotapaamiset.	Vanhan kauppalan asukasyhdistyksen Avointen ovien järjestelytyöryhmän tapaamisiin osallistuttiin 4 kertaa. Rakennettuun kulttuuriympäristöön liittyviä rakennuslupalausuntoja kirjoitettiin 14 kpl, ja niiden lisäksi muuta asiantuntija-apua annettiin 125 kertaa. Museo järjesti yhteensä 18 tapahtumaa, joista 11 järjestettiin museon tilojen ulkopuolella. Museo osallistui Itä-Suomen museoiden, Kantapuu-konsortion ja Pohjois-Karjalan ammatillisesti hoidettujen museoiden sekä Pohjois-Karjalan kulttuuriympäristötyöryhmän tapaamisiin. Lisäksi osallistuttiin kaupungin romanityöryhmän kokouksiin ja tapaamisiin neljä kertaa.	Museo oli mukana Vanhan kauppalan avoimet ovet - tapahtuman järjestämisessä 12.8.2023 (2 000 vierailijaa) sekä kestävä kehitys -teemaan liittyvän Pulaviikon (2 - .5.5.) toteuttamisessa, jossa yhteistyökumppaneina olivat yhdistykset. Vanhan kauppalan avoimet ovet - tapahtuman suunnittelu kesälle 2024 aloitettiin 30.8. Ikolan museolla oli 15-palstainen palstaviljelmäalue, joka on osa museon vuorovaikutteista toimintaa. Museon henkilökunta opasti vierailijoita uudenvuodenaattona järjestetyssä Kauppalantalon avoimet ovet-tapahtumassa, jossa vieraili 630 kävijää. Tilaisuutta varten museo tuotti Kauppalantalon historiaa-lyhytdokumenttiesityksen. Uusi dokumenttivideo tehtiin myös Kötsinmäen historiasta. Rakennettuun kulttuuriympäristöön	4170 Museo	Toteutunut

				<p>liittyviä lausuntoja kirjoitettiin 14. Museo digitoi ja toimitti 1500 valokuvaa Nurmeksen historiatoimikunnan käyttöön. Niistä 300 päätyi Nurmeksen historiateoksen kuvitukseen. Museo järjesti 35 tapahtumaa, joista yhteistuotantoa oli 19. Kävijöitä museon järjestämissä museon ulkopuolella järjestetyissä tapahtumissa oli yhteensä 869. Museon mobiilipalveluita tuotettiin, painettuja artikkeleita julkaistiin yksi.</p>		
ELINVOIMA	Tulosalueen muu tavoite (Elinvoima)	<p>Kulttuuripalvelut tukee nuorten osallistumista yhteistyössä oppilaitosten ja muiden nuorisotoimijoiden kanssa. Mittarit: TET-jaksojen määrä, projektien ja oppimistehtävien määrät.</p>	<p>Nurmeksen pääkirjastossa toteutettiin kaksi TET-jaksoa. Hannikaisen salissa järjestettiin kymmenen tilaisuutta, joissa kaikki tai valtaosa esiintyjistä oli lapsia ja nuoria. Hyvärilän kansainvälinen nuorisotyö ja museo tekivät yhteistyötä Pulaviikko-tapahtuman järjestämisessä.</p>	<p>Museo jatkoi kansainvälistä projektiyhteistyötä Hyvärilän nuorisokeskuksen kanssa. Nuorisokeskuksen Green Week-harjoittelijat olivat mukana Pulaviikon järjestämisessä, ja museo tuotti kekriperinteisiin liittyvät videoesityksen Hyvärilässä pidetyille kekrimarkkinoille. Hyvärilän harjoittelijat olivat kunnostamassa museon tuottaman Veturinkuljettajan polun katumaalauksia Vanhassa kauppalassa. Nurmeksen pääkirjastossa toteutettiin kaksi TET-jaksoa. Hannikaisen salissa järjestettiin 16 tilaisuutta, joissa kaikki tai valtaosa esiintyjistä oli lapsia ja nuoria.</p>	Koko tulosalue	<p>Toteutunut</p>

2.3.2 Opetus- ja koulutuspalvelut

Opetus- ja koulutuspalvelujen tavoitteet määritellään valtakunnallisissa opetussuunnitelmien perusteissa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta. Lisäksi toimintaa ohjaa keskeisesti valtakunnallinen laatukriteeristö. Paikallistasolla koulujen toimintaa ohjaa tavoitteineen kuntakohtainen opetussuunnitelma sekä koulukohtaiset lukuvuosisuunnitelmat. Lisäksi toiminnan perustana on perusopetus - ja lukiolait.

Opetus - ja koulutuspalvelut muodostuvat perus- ja lukio-opetuksen sekä kansalaisopiston toiminnan järjestämisestä. Perusopetuksen oppilasmäärä on budjettia laadittaessa 746 oppilasta. Perusopetusta annetaan Porokylän (vuosiluokat 1–6), Kirkkokadun (vuosiluokat 1–9) ja Valtimon (vuosiluokat 1–9) kouluissa sekä lukio-opetusta Nurmeksens lukiossa. Lukio sijaitsee yhteisellä campus-alueella Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän omistaman Nurmeksens ammattiopiston kanssa. Nurmeksens lukiossa opiskelee keskimäärin 110 opiskelijaa vuodessa. Kansalaisopiston toimintaa järjestetään useissa eri toimipisteissä eri puolilla Nurmesta keskimäärin 5100 tuntia lukuvuodessa.

Opetus- ja koulutuspalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–12/2023	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	290 000	0	290 000	399 806	109 806	137,9 %
Toimintakulut	-12 345 638	127 366	-12 218 272	-12 680 020	-461 748	103,8 %
Toimintakate	-12 055 638	127 366	-11 928 272	-12 280 214	-351 942	103,0 %
Suunnitelman muk. poistot	-26 159	0	-26 159	-26 251	-92	100,4 %
Tilikauden tulos	-12 081 797	127 366	-11 954 431	-12 306 464	-352 033	102,9 %

Talousarviovuoden tavoitteet

Opetuksen ja koulutuksen pitkäaikaisena tavoitteena on tukea oppilaiden ja opiskelijoiden kasvua tasapainoisiksi, terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Lisäksi tavoitteena on fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin, vastuullisuus ja yhteistyökyky, suvaitsevaisuus ja luottamus sekä kestävä kehityksen edistäminen. Toiminnan tavoitteita ohjaa opetussuunnitelman perusteet. Keskeisinä painopistealueina on:

1. Ajattelu ja oppimaan oppiminen
2. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
3. Monilukutaito
4. Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen
5. Työelämätaidot ja yrittäjyys
6. Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä kehityksen rakentaminen

Sektorit	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Vastuuyksikkö	Tila
HYVINVOINTI	Uudistetut lukiotilat	Lukion opetustoiminta käynnistyy vuoden 2023 alusta väistötiloissa. Kevään 2023 ylioppilaskirjoitukset toteutetaan Kirkkokadun koulun tiloissa. Ylioppilaskirjoituksia varten tarvittavien määräysten mukaisten tietoliikenneyhteyksien suunnittelu Kirkkokadun koulun tiloihin käynnistetään vuoden 2023 alussa. Uudet opetustilat käytössä lukuvuoden 2023–2024 alkaessa. Opetustoiminnassa tarvittavan uuden	Lukio: Väistötiloihin siirtyminen tapahtui alkuvuodesta 2023 aikataulussa, kevätlukukaudella 2023 osa opetusvälineitä oli Meijerin varastossa Porokylässä. Sinne sijoitettiin myös ne oppikirjat, joita ei kevään aikana käytetty. Ylioppilaskirjoitukset pidettiin Kirkkokadun koululla ilman ongelmia. Irtokaulusteiden toimitus alkoi ma 17.7., tavaroiden siirto varastosta ke 19.7. Remontin	Katso toteuma 30.6.	4112 Nurmeksens lukio	Toteutunut

		irtaimiston kilpailutus tehdään loppuvuodesta 2022.	luovutus sisäpuolisten töiden osalta 31.7. ja ulkotöiden osalta 24.8.			
HYVINVOINTI	Tulosalueen muu tavoite (Hyvinvointi)	Perusopetuksen päättävästä ikäluokasta 100 % saa päättötodistuksen lukuvuoden loputtua. Perusopetuksen päättävästä ikäluokasta 100 % saa jatko-opintopaikan toisella asteella vuoden 2023 loppuun mennessä.	Kirkkokadun koulu: Neljä oppilasta ikäluokasta ei saanut päättötodistusta. Kaikki jatkavat perusopetuksen opintojaan syyslukukauden (2023) alettua vuosiluokkiin sitomattomasti. Kaikki oppivelvolliset saivat jatko-opintopaikan. Valtimon koulu: koulun päättävästä ikäluokasta kaikki saivat päättötodistuksen.	Kirkkokadun koulu: keväällä 4:stä ilman päättötodistusta jääneestä oppilaasta 2 sai päättötodistuksen ja jatko-opintopaikan vuoden loppuun mennessä. 2 jatkaa edelleen vuosiluokkiin sitomattomassa opetuksessa. Valtimon koulu: ei muutosta 30.6. tilanteeseen.	4111 Perusopetus	Toteutunut osittain
HYVINVOINTI	Tulosalueen muu tavoite (Hyvinvointi)	Perusopetuksen valmistavan opetuksen ryhmän oppilaista (21 oppilasta) vähintään 50 % on integroitu perusopetuksen opetusryhmiin.	Kirkkokadun koulu: Kevätlukukaudella (2023) valmistavan opetuksen oppilaista yli 50 % oli integroituna yleisopetuksen ryhmiin. Syyslukukauden (2023) alussa oppilaat, joilla valmistavaa opetusta oli tullut kokonainen lukuvuosi, siirtyivät kokonaan yleisopetuksen ryhmiin.	Ei muutosta 30.6. tilanteeseen.	4111 Perusopetus	Toteutunut

2.3.3 Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelujen tulosalue muodostuu liikuntapalveluista ja nuorisopalveluista.

Liikuntapalvelut vastaa liikuntapalvelujen suunnittelusta, kehittämisestä ja palvelujen tuotannosta. Liikunta- ja kyläyhdistysten toimintaa tuetaan toiminta- ja kohdeavustuksin sekä erilaisten tapahtumien järjestämisessä. Ennaltaehkäiseviä ja kuntouttavia liikuntapalveluja ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta.

Liikuntapalvelut tukee senioreiden liikuntatoimintaa Senioreiden ePassilla, joka on tarkoitettu yli 65-vuotiaille nurmeslaisille. Kuntalaiskortilla tuetaan puolestaan kaiken ikäisten nurmeslaisten kylpyläkäyntejä Spa Bombassa. Uimaopetusta järjestetään kesäisin lapsille kylpylässä ja Lökkisaaren uimalassa.

Nuorisotyöpalvelut ostetaan Hyvärilän nuoriso - ja matkailukeskus Oy:ltä. Nuorten paja Apajan toimintaa ja etsivän toimintaa tuetaan kuntaosuudella. Nuorten työllistymistä tuetaan kesätyösetelein. Pielisen 4H-yhdistyksen kanssa jaetaan nuorille kesäyrittäjäseteleitä, jolla tuetaan nuorten perustamia yrityksiä. Nurmeslaisten lasten - ja nuorten harrastustoimintaa tuetaan juniorikortilla, joka jaetaan kaikille peruskoululaisille, koulujen kautta, vuoden alussa. Juniorikorttia voi käyttää mm. kaupungin metsästyslupaan kaupungin omistamille maille. Nuorisoyhdistysten toimintaa tuetaan toiminta- ja kohdeavustuksin.

Vapaa-aikapalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–		Tot. %
				12/2023	Poikkeama	
Toimintatuotot	40 000	0	40 000	59 168	19 168	147,9 %
Toimintakulut	-968 140	0	-968 140	-935 191	32 949	96,6 %
Toimintakate	-928 140	0	-928 140	-876 022	52 118	94,4 %
Suunnitelman muk. poistot						
Tilikauden tulos						

Talousarviovuoden tavoitteet

Hyvinvointiin ja kaikenikäisten terveyttä edistävään toimintaan panostaminen järjestöyhteistyötä tiivistämällä. Hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön käynnistäminen. Lähiliikuntapaikat tutuiksi kaupunkilaisille tapahtumien myötä. Uusien liikuntapaikkojen suunnittelu yhdessä kaupunkirakennepalvelujen kanssa.

Sektori	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Vastuuyksikö	Tila
HYVINVOINTI	Lähiluonto hyvinvoinnin lähteenä	Liikuntatapahtumien järjestäminen yhdessä eri yhdistysten kanssa.	Maakuntapäivän kaksi liikuntatapahtumaa elokuussa, suunnittelu aloitettu maaliskuussa, saatu maakuntaliiton 3300 euron avustus tapahtumien järjestämiseen.	Maakuntapäivän tapahtuma Valtimon pitäjässä 19.8.2023 ja Maakuntapäivä Pielisareenalla 26.8.2023, kävijäarvio yhteensä 400 henkilöä.	4185 Liikuntapalvelut	Toteutunut
HYVINVOINTI	Liikuntapalvelujen esteettömyys	Esteettömyyskartoituksen tekeminen kaupungin liikuntapaikkojen osalta.	Esteettömyyskartoitus on tehty vammaisneuvoston pyynnöstä liikuntapaikoille.	Esteettömyyskartoitukset tehty koulujen liikuntasalien osalta. Liikuntapaikkojen osalta kartoitukset jatkuvat vuonna 2024.	4185 Liikuntapalvelut	Toteutunut osittain
SIJAINTI	Virkistysreitistön laajentaminen	Reittihankkeen ensimmäisen vaiheen lopputyöt yhdessä kaupunkirakennepalvelujen kanssa.	Reittirakentaminen aloitettu maaliskuussa ja jatkuu koko kesäkauden, työn alla Hurtan taival ja Talonpojan taival.	Reittihanke jatkui pitkälle syksyyn mm. pitkosten rakentamistarvikkeiden viemisellä moottorikelkalla maastoon. Reittihanke jatkuu vielä kesällä 2024.	4185 Liikuntapalvelut	Toteutunut osittain

HYVINVOINTI	Tulosalueen muu tavoite (Hyvinvointi)	7–16-vuotiaista lapsista ja nuorista 30 % käyttää juniorikorttia.	Juniorikorttia käyttänyt 237 nuorta.	Juniorikorttia käytti 393 nuorta, molemmat 75 euron setelit käytti 289 nuorta.	4185 Liikuntapalvelut	Toteutunut
-------------	---------------------------------------	---	--------------------------------------	--	-----------------------	--

2.3.4 Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelujen ja esiopetuksen tarjoaminen nurmekselaisille lapsiperheille. Nurmeksessa on viisi päiväkotia: Pikku-Kaarlen, Hannilan, Rekulan, Porokylän ja Niksulan päiväkodit. Nurmeksessa toimii arkisin avoin päiväkotia. Perhepäivähoitajia on työsuhteessa tällä hetkellä 18 ja tarpeen mukaan palkataan uusia määräaikaista perhepäivähoitajia. Päiväkodeissa työskentelee 72 työntekijää. Päiväkodeissa toimii koko - ja osapäivähoito sekä esiopetus. Varhaiskasvatuksen hallinnossa työskentelee kokopäiväisesti 4 henkilöä.

Perhekeskus on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja terveyttä edistävä sekä varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta tarjoava monialainen palveluverkosto, johon kuuluvat varhaiskasvatus, perusopetus, toisen asteen oppilaitokset, nuorisotyö, seurakunnat, Siun soten sosiaali- ja terveystyö, yhdistykset sekä muut perheitä tukevat tahot. Työtä tehdään yli hallintorajojen ja toimintaa koordinoi yhteisökoordinaattori. Avoin päiväkotia toimii perhekeskuksen koahtamispaikkana. Perhekeskuksen toimintaa ohjaa hyvinvointisuunnitelman tavoitteet.

Varhaiskasvatuksen palkkakustannukset ovat nousseet vuoden 2023 aikana. Tähän on vaikuttanut pienten lasten varhaiskasvatuspalvelujen kasvanut tarve ja perhepäivähoitajien väheneminen. Uusia perhepäivähoitajia ei ole saatu palkattua. Uusia lapsiryhmiä on perustettu Hannikaiselle, jonne on palkattu neljä työntekijää; Karhitien ryhmään kolme työntekijää; Nurmjärven päiväkodille kolme työntekijää sekä neljäs vuorohoitoryhmä Kaarleen, neljä työntekijää. Kolmeen ryhmään on palkattu avustaja tukemaan ryhmän lapsien erityistarpeita, Hannilan ja Kaarlen päiväkoteihin yhteinen varahenkilö paikkamaan henkilöstön poissaoloja sekä kolmas päiväkotiapulainen, johtuen vuorohoidosta; ruokailujen valmistelut viikonloppuisin. Uusia työntekijöitä on yhteensä 19 verrattuna vuoteen 2022.

Varhaiskasvatuspalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2023	Muutos	TA+Muutos	Toteuma 1–12/2023	Poikkeama	Tot. %
Toimintatuotot	273 385	0	273 385	219 231	-54 154	80,2 %
Toimintakulut	-6 238 507	-339 444	-6 577 951	-6 886 205	-308 254	104,7 %
Toimintakate	-5 965 122	-339 444	-6 304 566	-6 666 974	-362 408	105,7 %
Suunnitelman muk. poistot	-23	0	-23	-115	-92	499,6 %
Tilikauden tulos	-5 965 145	-339 444	-6 304 589	-6 667 089	-362 500	105,7 %

Talousarviovuoden tavoitteet

Talousarviossa on varauduttu yhden uuden vakinaisen päiväkotiapulaisen palkkaamiseen sekä kahden määräaikaisten päiväkotiapulaisen palkkauksen jatkamiseen. Määräaikaisten päiväkotiapulaiset työskentelevät kahdessa ns. satelliittiryhmässä ja tehtävät ovat määräaikaista satelliittiryhmien luonteen vuoksi. Ryhmät on tarkoitettu tilapäiseksi järjestelyksi suuren lapsimäärän vuoksi ja ne ovat toiminnassa niin kauan kuin niille on tarve. Uusi vakituinen päiväkotiapulainen tarvitaan, jotta voidaan tarjota vuorohoitoa myös viikonloppuisin.

Sektori	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Vastuuyksikkö	Tila
IMAGO	Digiohjelma	Varhaiskasvatukseen palkataan digikoordinaattori puoleksi vuodeksi hankerahoituksella ja henkilöstölle järjestetään koulutusta. Koordinaattori opastaa ja kouluttaa henkilöstöä digivälineistön käyttöön varhaiskasvatuksen lapsiryhmissä. Hankkeen aikana varhaiskasvatukseen laaditaan digisuunnitelma.	Hanketyöntekijä on palkattu ja varhaiskasvatuksen digisuunnitelma on valmistunut.	Katso toteuma 30.6.	Koko tulosalue	Toteutunut
HYVINVOINTI	Tulosalueen muu tavoite (Hyvinvointi)	Metsäpäiväkotiryhmän suunnittelun aloittaminen.	Huoltajille, joiden lapset täyttävät 5- ja 6-vuotta vuonna 2025 on lähetetty alustavat kyselyt kiinnostuksesta metsäpäiväkotiryhmään.	Katso toteuma 30.6.	Koko tulosalue	Toteutunut
HYVINVOINTI	Tulosalueen muu tavoite (Hyvinvointi)	Lähiympäristön hyödyntäminen varhaiskasvatuksen oppimisympäristönä.	Varhaiskasvatuksen yksiköt hyödyntävät aktiivisesti lähiympäristöään.	katso toteuma 30.6.	Koko tulosalue	Toteutunut
HYVINVOINTI	Tulosalueen muu tavoite (Hyvinvointi)	Perhekeskuksen kohtaamispaikalla tavoitetaan perheitä ja tuetaan arjen ilmiöissä. Perhekeskusverkosto tuntee palveluverkoston.	Maaliskuussa oli verkoston yhteistyötä tukeva Ideo ja innostu - koulutustilaisuus 14.3. Nurmes-talolla. Nurmeksen perhekeskusverkosto on kokoontunut kahdesti. Avoimella päiväkodilla on käynyt keskimäärin 26 eri lasta kuukaudessa. Tammi-toukokuussa käyntejä on 331 (lapset) ja 242 (aikuiset). Lapsia on ollut hoidossa 31 kertaa ja ammatillista ohjausta vanhemmille on annettu 25 kertaa. Avoin päiväkotit oli suljettuna kesäkuussa.	Tapahtumia on vuoden aikana ollut kaksi. Perhekeskusverkosto on kokoontunut kolme kertaa. Tammi-joulukuussa käyntejä lapsilla on ollut 720 ja aikuiskäyntejä 523. Lapsia on ollut hoidossa 79. Huoltajat ovat saaneet ammatillista ohjausta 64 kertaa.	Koko tulosalue	Toteutunut

2.4 Nurmeksen Lämpö Oy

Yhtiön yleiskuvaus

Toiminta vuonna 2022–24: Kaukolämmön tuottaminen ja jakelu Nurmeksessä taajamissa. Lämmöntuotannossa käytetään pääsääntöisesti lähialueilta hankittua kotimaista polttoainetta. Asiakasmäärä vakiintuu nykyiselle tasolle, koska verkoston kattavuus on taajamissa hyvällä tasolla. Uusia asiakkaita otetaan olemassa olevan verkoston läheisyydestä. Todennäköisesti öljylämmityksestä luopuvilla kiinteistöillä on tulevaisuudessakin kiinnostusta kaukolämpöön liittymiseen.

Lämmöntuotantokapasiteettia on päivitettävä Nurmeksessä, koska pääkattila alkaa tulla teknisen käyttöikänsä päähän. Pääkattilan uusinnassa on myös selvitettävä uusien lämmöntuotantomuotojen kypsyysasteet sekä teknologioiden kannattavuudet.

Sektori	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Tila
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Uuden korvaavan lämpölaitoksen kilpailutus ja mahdollisten rakentamistöiden aloittaminen. Yhtiön tärkein tavoite.	Vaiheessa.	Projekti piti muuttaa erityyppiseksi ja mahdollinen aloitus siirtyy vuodelle 2024.	Toteutunut osittain
KONSERNI	Kuntalaisten tietoisuus konserniyhtiöistä	Kuntalaisten tietoisuutta yhtiön toiminnasta pyritään pitämään yllä tiedottamistyöllä.	Yhtiön nettisivuille lisätty tiedotteita tarpeen mukaan.	Uudet nettisivut tehty. Tekstiviestillä voidaan tehdä häiriötiedottaminen. Lehtijuttuja.	Toteutunut
KONSERNI	Konsernin yhteistoimintakäytännöt	Konsernin sisäinen varautumisharjoittelu.	Keskusteluja käyty keväällä.	On harjoiteltu.	Toteutunut
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Liikevaihto arvio (1.10.2022) vuodelle 2023 on noin 4,0 M€	Puolen vuoden liikevaihto 2,5 M€. Puolivuotisliikevaihdon perusteella laskettu ennuste 4,7 M€.	4,6 M€	Toteutunut

2.5 Kiinteistö Oy Nurmeksen vuokratalot

Yhtiön yleiskuvaus

Nurmes on viihtyisä ja turvallinen kaupunki, jossa kaikilla asukkailla ja sinne muuttavilla on mahdollisuus saada, kohtuuhintainen ja elämäntilanteeseensa sopiva asunto sekä Nurmeksen, että myös Valtimon alueelta. Kiinteistö Oy Nurmeksen Vuokratalot on Nurmeksen kaupungin konserniin kuuluva, kaupungin 100 % omistama aravavuokrataloyhtiö. Yhtiön 21 eri kohteessa on yhteensä 375 asuntoa.

Sektori	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Tila
KONSERNI	Kuntalaisten tietoisuus konserniyhtiöistä	Viestintäsuunnitelman laadinta.	Viestintäsuunnitelman tekoa ei ole vielä aloitettu.	Viestintäsuunnitelman sisältö ja tavoitteet ovat määritetty. Suunnitelman tekoa jatketaan vuoden 2024 aikana.	Toteutunut osittain
KONSERNI	Konsernin yhteistoimintakäytännöt	Yhtiö osallistuu selvitystyöhön.	Toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja osallistuu tarvittaviin palavereihin yhteistyössä muiden konserniyhtiöiden ja kaupungin kanssa.	Toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja osallistuivat kaikkiin vuoden aikana järjestettyihin konsernin yhteisiin tilaisuuksiin.	Toteutunut
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Yhtiön kiinteistöille laaditaan kiinteistöohjelma, jonka yhteydessä tehdään kiinteistöjen energiatarkastelu.	Kiinteistöohjelman laadinta käynnissä. Viiden kohteen kuntokartoitus tehty opiskelijatyönä.	Yhtiön kaikkien kohteiden kuntokartoitus ja PTS-suunnitelmat tehtiin vuoden 2023 aikana.	Toteutunut
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Asuntojen käyttöastetavoite on 87 %.	Asuntojen käyttöaste kesäkuun lopussa oli 91 %.	Asuntojen kumulatiivinen käyttöaste vuonna 2023 oli 88,7 %.	Toteutunut
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Ilmastotavoite: - Poronkulman ovien ja ikkunoiden uusiminen - Lintinrivin lämmitysjärjestelmän vaihtaminen öljylämmityksestä maalämmöksi	Poronkulman ikkuna- ja parvekeovihankkeen kilpailutus käynnissä. Lintinrivin maalämpöurakan kilpailutus tehty. Työt käynnistyvät heinäkuussa.	Molemmat hankkeet toteutuivat suunnitellusti vuoden 2023 aikana.	Toteutunut

2.6 Hyvärilä Oy

Hyvärilä nuoriso- ja matkailukeskus

Hyvärilä on valtakunnallinen nuorisokeskus, jonka toimintaa valvoo ja tukee Opetus- ja kulttuuriministeriö. Nuoriso- ja matkailukeskus Hyvärilän palvelutehtävä määräytyy nuorisolaissa; Hyvärilän pääasiallisena tehtävänä on tarjota ympärivuotisesti nuorille ohjattua seikkailu-, luonto-, ympäristö-, kulttuuri- ja leiritoimintaa (Nuorisolaki 20 §). Hyvärilän nuorisotyö edistää nuorten kansainvälistymistä ja kestävästä kehitystä. Hyvärilä toteuttaa ostopalveluna Nurmeksen kaupungin nuorisotyötä Nuorten Kulmalla ja Valtimon pitäjässä, työpajatoimintaa Nurmeksessa. Hyvärilän toiminta on yleishyödyllistä ja mahdollinen ylijäämä on käytettävä nuorisotyöhön ja nuorisokeskuksen kehittämiseen.

Sektorit	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Tila
KONSERNI	Konserniohjeen ja hallintosäännön päivitys	Päivitetään Hyvärilän osalta; <ul style="list-style-type: none"> • konserniohje ja hallintosäännöt • paneudutaan erityisesti riskienhallintaan 	Riskienhallinta - riskienhallinnan kartoitus aloitettu ja varahenkilöt sovittu esihenkilöille osastoittain.		Toteutunut
KONSERNI	Kuntalaisten tietoisuus konserniyhtiöistä	Tiedottaminen ja vaikuttaminen <ul style="list-style-type: none"> • tehdään tiedottamissuunnitelma kohderyhmänä: kuntalaiset • kutsutaan kuntalaisia tutustumaan toimintaan mm. tapahtuman yhteydessä • mietitään/suunnitellaan yhteistyötä; miten konserniyhtiöt yhteistyössä voisivat näkyä kuntalaisille 	Tiedotussuunnitelma tehty, tiedottamiseen perustettu uutiskirje, joka kohdennettu kolmeen kohderyhmään: päättäjät/kuntalaiset, opettajat/nuorisotyötä tekevät ja matkailu. Aloitettu avoimet tutustumiskierrokset kuntalaisille. Olemme esillä Maakuntapäivässä 26.8. yhteisosastolla Nurmeksen kaupungin kanssa, sekä Nurmeksen kaupungin someryhmissä ja käytämme paikallislehti Ylä-Karjalaan tiedottamiseen.	<ul style="list-style-type: none"> • paikalliset yritykset ja yhdistykset - kutsuttu tutustumaan toimintaan • säännöllinen viestiminen kaupungin viestintäkanavissa, sosiaalisessa mediassa, paikallislehdessä ja kauppojen ilmoitustauluilla • osallistuttu konserniyhtiöiden viestintäryhmään • päivitetty ja kohdennettu uutiskirje 	Toteutunut
KONSERNI	Konsernin yhteistoimintakäytännöt	Uusi yhteistoimintalaki voimaan 1.1.2022 <ul style="list-style-type: none"> • otetaan haltuun ajantasainen tieto yhteistoimintalain vaatimuksista ja se, mikä muuttui. Päivitetään osaaminen ja tarvittaessa koulutusta. • merkittävä muutos käsite "jatkuva vuoropuhelu työpaikoilla" käytännön tarvittavat toimenpiteet ja valmistautuminen • pidetään vuoropuhelu/henkilöstöpäiviä 1–2 krt/vuosi • Hyvärilä on lain soveltamispiirissä 	Yhteistoiminta aloitettu ja ensimmäiset kokoukset osastoittain on pidetty huhti- ja toukokuussa. Syksyllä pidetään toinen kokoontuminen ja aloitetaan työyhteisön kehittämissuunnitelman tekeminen.		Toteutunut

		<p>vakituisesti n. 20–29 työntekijää</p> <ul style="list-style-type: none"> tehdään työyhteisön kehittämissuunnitelma 			
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	<p>Talous</p> <p>Tilikauden tulostavoitteena on 10 000 €, huomioiden energiakriisi ja muut talouteen vaikuttavat maailman tapahtumat. Mahdollinen ylijäämä käytetään nuorisolain mukaisesti nuorisotoiminnan kehittämiseen Hyvärilässä. Opetus- ja kulttuuriministeriöstä haetaan yleisavustusta, investointiavustusta sekä erityisavustusta.</p> <ul style="list-style-type: none"> Liikevaihtotavoite 2,4 miljoonaa euroa Yleisavustusta haetaan vähintään 420 000 euroa Investointiavustuksia haetaan mm. luontopolun opasteisiin ja rakentamiseen, kanoottikatoksen remontointiin Erityisavustusta haetaan vähintään 90 000 eurolla. Nuotta-valmennuksen avustusta haetaan vähintään 85 000 eurolla. 	<p>Liikevaihto kasvanut 13,2 % edelliseen vuoteen -22 verrattuna.</p> <p>Tulos +16 689 €/1–6</p> <p>Majoitusvuorokausissa kasvua 10 %.</p> <p>OKM:n avustusta saatu 420 000 euroa.</p> <p>Eryishankeavustusta saatu 85 000 euroa.</p> <p>Nuotta-hankeavustusta saatu 89 000 euroa.</p> <p>Investointiavustusta kanoottivaraston laajennukseen saatu 40 000 euroa.</p>	<p>Vuoden 2023 tulos on voitollinen 27 536,08 euroa. Keskeiset osatekijöiden muutokset edellisvuoteen verrattuna:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liikevaihto 2,7 miljoonaa euroa Tuotot - myyntituotot nousivat 19,6 - liiketoiminnan muut tuotot nousivat 9,5 % Kulut: - materiaali- ja palvelukulut nousivat 35,5 % - henkilöstökulut nousivat 3,1 % - liiketoiminnan muut kulut nousivat 1,9 % 	Toteutunut
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	<p>Hyvärilä on merkittävä työllistäjä Nurmeksien alueella, työllistäen vähintään 30 henkilötyövuotta. Teemme yhteistyötä oppilaitosten ja työllisyysohjaajien ym. Pikesin toimijoiden kanssa ja selvitämme eri keinoja sekä työllistää, että helpottaa työvoimapulaa ja lisätä harjoittelu- ja oppisopimuspaikkoja.</p> <p>Tavoitteena on turvata ammattitaitoisten leiriohjaajien ja nuoriso-ohjaajien saatavuus lisäämällä:</p> <ul style="list-style-type: none"> oppilaitosyhteistyötä Riveria, Karelia amk sekä Kamk hyödyntämällä oppisopimuskoulutuspaikkoja hyödyntämällä palkkatukea markkinoimalla aktiivisesti harjoittelupaikkoja, sesonkityöpaikkoja sekä työkokeilupaikkoja jatketaan työnantajaimagon vahvistamista markkinointikampanjoin hyödyntäen nuorisokeskusverkostoa. 	<p>Hyvärilä työllisti kesällä -23 yhteensä 15 kesätyöntekijää, joista 13 oli alle 29 v. nuoria. Lisäksi aloitti siviilipalveluksessa yksi henkilö. Erilaisissa harjoittelujaksoissa oli 5 nuorta.</p> <p>Hyvärilä osallistui Pikesin valmennuksiin kuten työhyvinvoinnin kulmakivet, yritys- ja työnantajamielikuvan ja työntekijäkokemuksen kehittäminen sekä työntekijän palkkaaminen.</p>	<p>Henkilötyövuodet 28,58</p> <p>Palkkaa maksettiin 70 henkilölle</p> <p>Hyvärilä työllisti kesällä -23 yhteensä 15 kesätyöntekijää, joista 13 oli alle 29 v. nuoria.</p> <p>Siviilipalveluksessa yksi henkilö.</p> <p>Erilaisissa harjoittelujaksoissa oli 18 nuorta.</p>	Toteutunut

KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	<p>Nuorisotyö on mukana työpajaan liittyvien verkostojen muutosprosesseissa ja käytäntöönpanoissa siten, että pajatoiminta mukautuu nopeasti ja joustavasti tarkoituksenmukaiseen nuoria tukevaan työskentelymalliin. <i>Oppilaitosyhteistyön edelleen syventäminen oppivelvollisuuden laajenemisen puitteissa. TE-palveluiden uudelleen järjestäytyminen; valmius sen tuomiin mahdollisuuksiin työpajatoiminnassa. Hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveyspalvelujen muotoutumisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen, kuten mielenterveys, päihde ja ennalta ehkäisevä päihdetyö.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jatketaan digitaaliseen nuorisotyöhön kehitettyjen alustojen käyttämistä ja hyödyntämistä osana nuorisotyötä. Pyritään ylläpitämään sähköisiä alustoja ja kohtaamisia kasvokkain tehtävän nuorisotyön rinnalla. • nostetaan esille nuorisotyön vaikuttavuutta tilastoinnin ja valtakunnallisten tutkimusten kautta. • jatketaan Etsivä nuorisotyössä koulujen ja oppilaitosten asuntoloihin tulevien opiskelijoiden kiinnittämistä paikallisiin toimintoihin ja harrasteisiin, erityisesti tuetaan nuorten kotouttamista. • tuetaan Nuorisovaltuustotoimintaa ja kiinnitetään vahvemmin maakunnalliseen toimintaan ja vaikuttamiseen hyödyntäen sähköisiä alustoja. Uuden nuorisovaltuustovaalin järjestäminen syksyllä 2023. • toteutetaan lasten- ja nuorten kesäleirit (4 kpl) osana perusnuorisotyötä sekä etsitään ohjaajakumppanuuksia tavoitteena laadukas ja innostava leiritoiminta • järjestetään 1–2 kpl nuorille suunnattua tapahtumaa/toimintaa yhteistyössä muiden nuorisotoimijoiden kanssa • osallistutaan Hyvärilässä pidettäviin Itä-Suomen alueellisten nuorisotyöpäivien 	<p>Nuorisotoimi ei tänä kesänä järjestänyt kesäleirejä, syynä mm. muiden toimijoiden järjestämien leirien päällekkäisyys. Nuorisotoimi jalkautui nuorten pariin mm. järjestämällä vapaa-ajan toimintaa rannalla.</p> <p>Osallistuttu nuorisotyöpäivien ohjelmasuunnittelun sekä jatkettu kouluille suunnatun tapahtuman suunnittelua Karelia amk kanssa.</p>		Toteutunut
----------	---------------------------------	--	--	--	---

		ohjelmiin sekä niiden järjestämiseen.			
		<p>Nuorisokeskustoiminnan kehittäminen Nuorisokäyttöprosentin pitäminen yli 60 % tasolla, OKM:n tavoitetasolla, vähintään 2/3 osaa toiminnasta on nuorisotoimintaa. Mittareina nuorisokäyttöpäivät, nuorisoyöpymisvuorokaudet ja oman ohjatun toiminnan käyttöpäivät. Valtakunnallisen nuorisokeskustoiminnan tavoitteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> keskuksen oman ohjauksen käyttöpäivät - tavoite 28 000 käyttöpäivää leirien ja leirikoulujen tavoite 100 leiriä vuonna 2023 - tavoite 125 leiriä vuonna 2025 tavoitellaan nuorisotapahtumia ja isoja leirejä vuodelle 2024 panostetaan lähileirikoulujen myyntiin ja kehitetään päiväleirikoulujen ohjelmia hyödynnetään Roihu -hankkeen (toimintakulttuurin kehittäminen) tuloksia nostetaan nuorisohjelmiin kaveritaitojen kehittäminen Yke -hankkeen tulosten hyödyntäminen ja henkilökunnan kouluttaminen hiilineutraalit leirikouluohjelmat 	<p>Myynnin tehostaminen leirikoulujen ja leirien suhteen aloitettu.</p> <p>Roihu-hankkeessa oltu aktiivisesti mukana ja aloitettu sisä- ja ulkotoimintaympäristön kehittäminen.</p> <p>Luontaisesti hiilineutraalien ohjelmien ja leirikouluohjelmien kehittäminen aloitettu.</p>	<p>Nuorisokäytön prosentti 68,68 %</p> <p>Hiilineutraalit leirikouluohjelmat toteutettu</p> <p>Roihu-hankkeessa aloitettu mm. toimintaympäristön muutokset</p>	<p>Toteutunut</p>
		<p>Hyvärilä edistää ja kehittää kansainvälistä nuorisokeskustyötä Hyvärilän kansainvälisen toiminnan tavoitteena on aktivoida paikallisyhteisö osallistumaan aktiivisesti Hyvärilän kansainväliseen toimintaan sekä tuottaa uusia ohjelmia nuorille ja nuorisotyöntekijöille kansainvälisissä hankkeissa. Kansainvälinen nuorisotyö vahvistaa yhteistyötä alueellisesti mm. Karelia AMK:n. Tavoitteena on saada 150 nuorta kansainvälisen toiminnan piiriin.</p> <ul style="list-style-type: none"> Hyvärilä toteuttaa 10–12 kansainvälistä leiriä kansainvälistä koulutusmatkailua edistetään Suomen Nuorisokeskuksen ry:n ja Visit Finland kautta Kansainvälisyyskoulutukset nuorisotyöntekijöille projektien kautta kuten Back to the Roots II - 	<p>Kansainvälisessä nuorisotyössä jatketaan yhteistyötä Karelia AMK:n kanssa.</p> <p>Leirejä ja projekteja toteutunut 10 kpl ja lisäksi 4 eurooppalaista vapaaehtoistyöntekijää ja 6 harjoittelijaa.</p>		<p>Toteutunut</p>

		<p>kestävän kehityksen perusteet sekä Singing Heritage Route -leirikoulu aiheen tiimoilta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyvärilä mahdollistaa vapaaehtoistyöntekijöiden osallistumisen Nurmeksen kaupungin tapahtumiin mm. yhteistyössä eri toimijoiden kanssa sekä solmii yhteistyösopimuksia että toteuttaa yhteistyössä 1–2 yhteistä toimintaa vuoden aikana • Hyvärilä aktivoi paikallisia ja paikallisjärjestöjä osallistumaan kansainvälisiin tapahtumiin ja projekteihin; Kekrijuhla ja Niittyprojekti • Hyvärilä mahdollistaa vapaaehtoistyöntekijöiden osallistumisen Nurmeksen kaupungin tapahtumiin mm. yhteistyössä kirjasto- ja kulttuurialan toimijoiden kanssa • Hyvärilä aktivoi paikallisia ja paikallisjärjestöjä osallistumaan kansainvälisiin tapahtumiin - solmitaan yhteistyösopimuksia paikallisten yhdistysten kanssa. 			
		<p>Vastuullinen toiminta</p> <p>Hyvärilä on turvallinen ja hyvinvoiva toimintaympäristö sekä tilojen puolesta että fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta näkökulmasta niin asiakkaalle kuin henkilökunnalle.</p> <ul style="list-style-type: none"> • jatketaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmien kehittämistä • jatketaan esteettömyyskartoitusta ja kartoitetaan hankintoja erityisryhmien toimintaan ja liikuntaan • jatketaan henkisen turvallisuussuunnitelman laatimista • päivitetään tai luodaan perehdytysoppaat osastoittain • hyödynnetään Roihu-hankkeen palvelumuotoilun prosesseja/työkaluja avaamaan palvelupolkuja • henkilöstöstrategiatyön aloittaminen • hiilineutraalit tuotteet • yhteistyö Pikesin ja Nurmeksen kaupungin kanssa kestävän kehityksen toimenpiteissä 	<p>Hyvärilän Green Key sertifikaatti uusittiin seuraavalle jaksolle.</p> <p>Food rescue sovellus ruokahävikin pienentämiseksi otettiin käyttöön.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Biovaaka otettiin uudelleen käyttöön • edettiin Portaat luomun-ohjelmassa 4. portaalle • Turvallinen tila periaatekoulutus henkilöstölle • Hiilineutraalit leirikouluohjelmat 	<p>Toteutunut</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • hiilijalanjäljen pienentäminen tai pitäminen samalla tasolla (sota, sähkönhinta, koronan loppuminen) • yhteistyön syventäminen Ammattiopisto Luovin kanssa osana sosiaalista kestävyyttä ja vastuullisuutta • edetään Green Key ja Sustainable Travel Finland sertifikaattien ohjelmissa seuraaville tasoille • jatketaan ruokapuolella Portaat Luomuun projektissa • otetaan käyttöön Food Resque sovellus - hävikkiruuan vähentämisessä 			
		<p>Hyvärilä on monipuolinen nuorisotyön, nuorisomatkailun, liikunnan ja harrastus- ja vapaa-aikatoiminnan aktiivinen toimintakeskus, joka tarjoaa toimivat puitteet ja osaamisen yhteistyökumppaneille, paikallisille ja matkailijoille.</p> <p>Hyvärilän monipuoliset palvelut ja tilat tarjoavat ympärivuotisesti toiminnot monipuoliseen harrastamiseen. Liikunta- ja monitoimihalli palvelee kaikenikäisiä liikkuja ympärivuoden. Alueen ulkoilumahdollisuudet; parkourrata, frisbeegolfrata, Pielis-Golfin golfkenttä, liikuntapuisto, uimaranta, luontopolut ovat kaikkien käytettävissä vuodenajasta riippuen. Avarat ja hyvin hoidetut nurmikentät tarjoavat mahdollisuuksia suurleireihin ja tapahtumiin yhdessä alueen matkailutoimijoiden ym. järjestötoimijoiden kanssa.</p> <p>Hyvärilän alueen kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frisbeegolfrata 18-väyläinen - suunnittelutyöt syksyllä - 22 ja valmis kesä -23 <p>Tapahtumat 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> • Idän Villafestivaalit • Ulos-Ut-Out ulkona oppimisen suur tapahtuma • Itä-Suomen alueelliset nuorisotyön päivät • Rompepäivät • Drive In & Rock <p>Leirit 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuoret Kotkat <p>Suur tapahtuma</p> <ul style="list-style-type: none"> • valmistautuminen Maaseutuparlamentti 2024 	<p>Frisbeegolfradan laajentaminen aloitettiin keväällä, se on valmis elokuun loppuun - syyskuun alkuun mennessä.</p> <p>Kesäkuussa Ulos-Ut- Out ulkona oppimisen suur tapahtumaan osallistui noin 600 henkilöä.</p>	<p>Frisbeegolfradan laajennos 18 - väyläinen/valmis</p> <p>Tapahtumat toteutuivat suunnitellusti Kesän Nuoret kotkat suurleiri toi 700 nuorta</p> <p>Tonttupolku lapsille ja lapsiperheille</p> <p>Kansainväliset tapahtumat: Kekrijuhla ja -markkinat, Summerweek, Green week</p> <p>Nuorten liikuntaan kannustaminen ja edistäminen: ilmaiset padel-vuorot ja alennetut nuorisohinnat välineisiin: sup-laudat, kanootti jne, ilmaiset frisbeekiekot</p>	<p>Toteutunut</p>

2.7 Pikes Oy

Yhtiön yleiskuvaus

PIKES on Nurmeksen kaupungin omistama kehittämissyhtiö. Vastaamme Nurmeksen yritysneuvonnasta, kehittämistoiminnasta, osaavan työvoiman saannin edistämisestä ja alueen markkinoinnista yritysten sijoittumispaikkana. Lisäksi tehtäviimme kuuluu matkailun kehittäminen, matkailumarkkinointi ja matkailuneuvonta.

Tarjoamme alueen yrittäjille perustamis-, kehittämis- ja omistajanvaihdosneuvontapalvelut ja lisäksi toimimme paikallisena kumppanina alueelle sijoittuville yrityksille. Toteutamme Nurmeksen elinkeino-ohjelmaa, jonka painopisteitä ovat metsäbiotalous, maatalous, luontomatkailu ja elintarviketeollisuus.

Yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiö ei tavoittele voittoa. Yhtiön tarjoamat palvelut yrityksille ovat maksuttomia.

Sektorit	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Tila
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Vihreän teollisuuden alueen visio ja kehittämissuunnitelma tuleville vuosille •Yhteisen tahtotilan ja tavoitteiden määrittely mm. sijoittuvalle teollisuudelle, muille toiminnoille ja kehittämiselle •Yhteistyössä Nurmeksen kaupungin, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa •Mittari: kehittämissuunnitelma valmis v. 2023 aikana	Vihreän teollisuuden kehittämissuunnitelma on valmis. Suunnitelman laadintaan osallistui kaikkiaan 11 eri yritystä ja Nurmeksen kaupungin edustajia.	Kehittämissuunnitelma valmistui, ja Nurmeksen kaupungin edustajien lisäksi suunnitelman laadintaan osallistui 11 eri yritystä. Kehittämissuunnitelman sisältöä hyödynnetty uuden teollisuushankkeen suunnittelussa, johon sisällytetty mm. Masterplanin tekeminen teollisuusalueen laajentumisen alueille, uusiutuvan energian tuotantoon soveltuvien alueiden kartoitus.	Toteutunut
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Yhteisten toimintamallien hakeminen työvoimapotentialin hyödyntämiseksi •Alueella olevien opiskelijoiden ja ulkomaalaistaustaisten henkilöiden sitouttaminen alueelle uusiksi osaajiksi •Yhteistyössä Riverian, Nurmeksen kaupungin ja yritysten kanssa •Mittari: Yhteistyön ja ensimmäisten toimintamallien käynnistyminen v. 2023 aikana	Riverian, Nurmeksen kaupungin, Nurmeksen ja Valtimon Yrittäjät ry:n ja PIKESin edustajat kokoontuneet kaksi kertaa alkuvuoden aikana, ja on keskusteltu työvoimapotentialiteemasta. Konkreettisin toimenpide on tällä hetkellä se, että Riveria ja PIKES ovat sopineet yhteistyöstä Riverian Ammatiksi Yrittäjä -hankkeessa, jossa opiskelijoita rohkaistaan kokeilemaan yrittäjyyttä. Karelia ammattikorkeakoulun Osaajia harvaan asutulla seudulle -hankkeen kanssa on myös pidetty yhteistyöpalaveria PIKESin ja Nurmeksen kaupungin edustajien kanssa opiskelijaharjoittelijoiden saamiseksi alueelle. On keskusteltu mm. asumisjärjestelyistä harjoittelijoille.	Yhteistyöstä keskusteltu Riveria, Nurmeksen ja Valtimon Yrittäjät ry, Nurmeksen kaupunki. Syksyllä 2023 Taidolla töihin -hankkeessa järjestettiin Työtä ja koulutusta tilaisuus työnhakijoille ja opiskelijoille, tilaisuuteen osallistui useita yrityksiä näytteilleasettajina. Tilaisuuden suunnitteluun osallistui Nurmeksen eri työllisyystoimijat mm. oppilaitokset, TE-palvelut.	Toteutunut osittain
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Yhtiön roolin vahvistaminen Nurmeksen elinvoimatyössä yhteistyössä kaupungin kanssa.	Asiasta on käyty keskustelua kevättalven ja kevään aikana Nurmeksen kaupunginjohtajan ja yhtiön hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan välillä. Lisäksi asiasta on keskusteltu yhtiön hallituksen kokouksissa, joihin myös kaupunginjohtaja on osallistunut. Yhtiön yritysneuvontapalvelut nähdään tärkeinä, lisäksi yhtiön roolia halutaan vahvistaa matkailun kehittämisessä ja uusien teollisuus- ja matkailuyritysten	Yhtiön roolin vahvistamisesta elinkeinotoiminnassa matkailun ja uusien teollisuus- ja matkailuyritysten sijoittumismarkkinoinnin osalta käytiin omistajan kanssa keskustelua. Em. toiminnan vahvistamisen vaatimaa lisärahoitusta ei yhtiölle kuitenkaan saatu, eikä yhtiön roolia Nurmeksen elinvoimatyössä selkeytetty.	Toteutunut osittain

			saamisessa Nurmekseen ja sijoittumismarkkinoinnissa.	Yhteistyö Nurmeksen kaupungin kanssa on kuitenkin entistä tiiviimpää.	
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Matkailun kasvusuunnitelman laatiminen tuleville vuosille •Tavoitteet mm. kotimaan ja kv. markkinoinnille, brändin kehittämiseksi, palvelutarjoomalle, invest in / sijoittumistoiminnalle •Yhteistyössä yrittäjien, Nurmeksen kaupungin ja muiden sidosryhmien kanssa •Mittari: suunnitelma valmis 05/2023 mennessä	Matkailun kasvusuunnitelma on valmistunut kesäkuussa 2023. Se valmisteltiin laajassa yhteistyössä yritysten ja erilaisten sidosryhmien kanssa.	Matkailun kasvusuunnitelma valmistui. Konkreettisenä toimenpiteenä haettu ja saatu kansainvälisen matkailun kehittämisen laaja yhteistyöhanke. Hankkeessa tehdään matkailun kehittämistä yhteistyössä etenkin Kolin, Lieksan, Joensuun ja Juuan kanssa, mutta myös maakuntarajojen yli. Ensimmäisenä yhteistyötoimenpiteenä on sovittu osallistumisesta yhdessä Matkamessuille 2024 matkailualueiden tunnettuuden lisäämiseksi.	Toteutunut

2.8 Nurmeksien Yrityspalvelut Oy

Yhtiön yleiskuvaus

Nurmeksien Yrityspalvelu Oy on Nurmeksien kaupungin omistama toimitilayhtiö. Yhtiön toiminta on käynnistynyt vuoden 2021 alussa. Tehtävänä on luoda toimitilapalveluilla edellytyksiä alueen teollisuusyritysten ja alueelle sijoittuvien yritysten kasvulle yhteistyössä Nurmeksien kaupungin ja kehittämissyhtiö PIKES Oy:n kanssa. Yhtiö vuokraa toimitiloja ja rakennuttaa tarvittaessa uusia toimitiloja alueella jo toimiville tai alueelle sijoittuville yrityksille.

Sektori	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Tila
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Yhtiön strategian mukainen uusi toimintamalli otetaan käyttöön pienissä/lyhytkestoisissa investoinneissa	Uutta toimintamallia toteutetaan v. 2023 käynnistyvissä investoinneissa mm. hallinnointipalkkio otettu käyttöön.	Strategian mukaista toimintamallia toteutettu uusissa investoinneissa mm. hallinnointipalkkio otettu käyttöön.	Toteutunut
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Laaditaan PTS-ohjelma seuraavalle 10 vuodelle Mottikadun ja Ent. Valion toimitilojen osalta -Tehdään toimitilojen kuntokartoitukset -Tehdään 10 vuodelle toimenpidesuunnitelma ja kustannusarvio	Ohjelma valmis, ja se on käsitelty yhtiön hallituksessa toukokuussa 2023.	Kuntokartoitukset, kustannusarvio ja toimenpidesuunnitelmat laadittu.	Toteutunut
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Yhtiön maksuvalmiuden turvaavat rahoitusjärjestelyt kaupungin kanssa alkuvuodesta 2023	Rahoitusjärjestelyä valmisteltu alkuvuonna 2023, ja se toteutuu 01.07.2023.	Rahoitusjärjestely toteutettu omistajan kanssa 01.07.2023 alkaen.	Toteutunut
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Sähköisen huoltokirjan käyttöönotto -Kunnossapidon vastuujakotaulukoiden laadinta (Mottikatu, Ent. Valio osittain)	Tavoitteena toteuttaa syksyn 2023 aikana.	Toimenpiteitä ei ehditty toteuttaa.	Ei aloitettu

2.9 Nurmeksen Vesi Oy

Yhtiön yleiskuvaus

Nurmeksen Vesi Oy on Nurmeksen kaupungin omistama vesihuolto-yhtiö. Yhtiö on aloittanut toimintansa 1.1.2020. Yhtiön toiminta kattaa Nurmeksen kaupungin alueen.

Nurmeksen Vesi Oy vastaa toiminta-alueensa asiakkaiden puhtaan veden tuotannosta ja jakelusta, viemäriverkoston toiminnasta ja jätevesien puhdistamisesta sekä vesihuoltoverkoston rakentamisesta.

Vesihuoltoverkoston toimintavarmuudesta huolehditaan vuorokauden ympäri.

Sektori	Strategian tavoite	TA-vuoden tavoite	Toteuma 30.6.	Toteuma 31.12.	Tila
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Yhtiön hankintaprosessien kuvaus ja vastuiden tarkentaminen.	Kesken	Yhtiön hankintaprosesseja on käyty läpi ja tarkennettu vuoden 2023 aikana. Hallituksen, toimitusjohtajan ja vesihuoltomestarin vastuut ja hankintarajat on tarkastettu.	Toteutunut
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Jatketaan vesiosuuskuntien fuusioneuvotteluja vesiyhtiöön.	Neuvotteluja käyty Valtimon eteläisten kylien jätevesiosuuskunnan kanssa. Asia kesken.	Neuvotteluja käytiin Valtimon eteläisten kylien jätevesiosuuskunnan kanssa ja todettiin, että tässä vaiheessa vesiyhtiöllä ei ole mahdollista jatkaa prosessia heidän kanssaan. Pidettiin ensimmäinen tapaaminen Puiroonkankaan vesiosuuskunnan kanssa. Neuvotteluja jatketaan 2024.	Toteutunut
KONSERNI	Yhteisön muu tavoite (KONSERNI)	Mikonsalmen jätevedenpuhdistamon saneerauksen suunnittelun yhteydessä tarkastellaan kuivatun lietteen hyötykäyttö sähkö- ja lämmön tuotannossa omaan käyttöön.	Ramboll teki biokaasutuotannon esiselvityksen, sen perusteella olemme käynnistäneet neuvottelut jätevesilietteen viemisestä Lieksaan Pielisen Bio Oy:n biokaasulaitokselle jatkokäsittelyyn.	Rambollin tekemän selvityksen perusteella todettiin, ettei oma biokaasuntuotanto ole järkevää. Tämän jälkeen on tehty selvitys jätevesilietteen kuljetuskustannuksista Kuopioon, Kiteelle ja Lieksaan. Neuvotteluja käyty ja jatkettu Pielisen Bio Oy:n kanssa, joka rakentaa Lieksaan biokaasulaitosta, johon tulee myös jätevesilietteen vastaanotto. Lieksan laitos valmistuu arviolta kesällä 2024. Pielisen Bion edustajan kanssa on sovittu, että neuvotteluja jatketaan keväällä 2024.	Toteutunut

2.10 Tuloslaskelmaosan toteutuminen (ulkoinen ja sisäinen)

Tuloslaskelma (ulkoiset ja sisäiset erät)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1–12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	711 600	0	711 600	886 990	175 390	24,65%	124,65%
MAKSUTUOTOT	310 300	0	310 300	303 277	-7 023	-2,26%	97,74%
TUET JA AVUSTUKSET	592 385	0	592 385	734 456	142 071	23,98%	123,98%
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 980 700	0	3 980 700	4 855 610	874 910	21,98%	121,98%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 594 985	0	5 594 985	6 780 334	1 185 349	21,19%	121,19%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN							
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	8 000	27 000	35 000	63 975	28 975	82,79%	182,79%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN YHTEENSÄ	8 000	27 000	35 000	63 975	28 975	82,79%	182,79%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-17 070 575	-339 444	-17 410 019	-17 956 525	-546 506	-3,14%	103,14%
PALKAT JA PALKKIOT	-13 568 346	-280 000	-13 848 346	-14 377 659	-529 313	-3,82%	103,82%
HENKILÖSIVUKULUT	-3 502 229	-59 444	-3 561 673	-3 578 866	-17 193	-0,48%	100,48%
ELÄKEKULUT	-2 955 391	-48 132	-3 003 523	-3 061 240	-57 717	-1,92%	101,92%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-546 838	-11 312	-558 150	-517 625	40 525	7,26%	92,74%
PALVELUJEN OSTOT	-8 746 378	-312 500	-9 058 878	-8 564 528	494 350	5,46%	94,54%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 114 676	127 366	-3 987 310	-3 226 948	760 362	19,07%	80,93%
AVUSTUKSET	-1 585 700	-215 000	-1 800 700	-1 810 910	-10 210	-0,57%	100,57%
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 388 270	0	-1 388 270	-1 340 426	47 844	3,45%	96,55%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-32 905 599	-739 578	-33 645 177	-32 899 338	745 839	2,22%	97,78%
TOIMINTAKATE							
VEROTULOT	18 225 000	0	18 225 000	18 305 852	80 852	0,44%	100,44%
VALTIONOSUUEDET	13 507 182	0	13 507 182	13 534 293	27 111	0,2%	100,2%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	610 000	0	610 000	792 210	182 210	29,87%	129,87%
MUUT RAHOITUSTUOTOT	450 000	0	450 000	568 529	118 529	26,34%	126,34%
KORKOKULUT	-350 000	0	-350 000	-377 425	-27 425	-7,84%	107,84%
MUUT RAHOITUSKULUT	0	0	0	-16 569	-16 569		
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	710 000	0	710 000	966 746	256 746	36,16%	136,16%
VUOSIKATE							
VUOSIKATE	5 139 568	-712 578	4 426 990	6 751 862	2 324 872	52,52%	152,52%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-6 080 525	0	-6 080 525	-4 858 854	1 221 671	20,09%	79,91%
ARVONALENTUMISET	0	-1 036 800	-1 036 800	-1 036 800	0	0,0%	100,0%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-6 080 525	-1 036 800	-7 117 325	-5 895 654	1 221 671	17,16%	82,84%
TILIKAUDEN TULOS							
TILIKAUDEN TULOS	-940 957	-1 749 378	-2 690 335	856 208	3 546 543	131,83%	-31,83%
POISTOERON MUUTOS	0	0	0	690 585	690 585		
VARAUSTEN MUUTOS	0	0	0	-1 000 000	-1 000 000		
RAHASTOJEN MUUTOS	0	0	0	-36 000	-36 000		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-940 957	-1 749 378	-2 690 335	510 793	3 201 128	118,99%	-18,99%

2.11 Investointiosan toteutuminen

		Alkup. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
9000	Maa- ja vesialueet/Hankinta	-200 000	0	-200 000	-91 310	108 690	45,65 %
	Menot	-200 000	0	-200 000	-91 310	108 690	45,65 %
	Tulot	0	0	0	0	0	
9001	Osakkeet ja osuudet/Hankinta	0	0	0	-3 795	-3 795	
	Menot	0	0	0	-3 795	-3 795	
	Tulot	0	0	0	0	0	
9002	Maa- ja vesialueet/Myyntit	0	0	0	81 172	81 172	
	Menot	0	0	0	0	0	
	Tulot	0	0	0	81 172	81 172	
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	81 172	81 172	
9003	Rakennusten myynti	0	0	0	10 129	10 129	
	Menot	0	0	0	0	0	
	Tulot	0	0	0	10 129	10 129	
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	10 129	10 129	
9007	Osakkeet ja Osuudet/Myynti	0	0	0	3 431	3 431	
	Menot	0	0	0	0	0	
	Tulot	0	0	0	3 431	3 431	
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	3 431	3 431	
9008	Asunto-osakkeiden myynti	0	0	0	23 368	23 368	
	Menot	0	0	0	0	0	
	Tulot	0	0	0	23 368	23 368	
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	23 368	23 368	
9058	Hannikaisen salin tekniikka 22	0	0	0	9 800	9 800	
	Menot	0	0	0	0	0	
	Tulot	0	0	0	9 800	9 800	
	Rahoitusosuudet	0	0	0	9 800	9 800	
9107	Kauppalantalons irtokalusteet	-100 000	0	-100 000	-96 786	3 214	96,79 %
	Menot	-100 000	0	-100 000	-96 786	3 214	96,79 %
	Tulot	0	0	0	0	0	
9166	Kauppalantalo	-2 000 000	0	-2 000 000	-1 853 966	146 034	92,7 %
	Menot	-2 000 000	0	-2 000 000	-1 853 966	146 034	92,7 %
	Tulot	0	0	0	0	0	

		Alkup. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
9192	Terveyskeskus	-20 000	-11 500	-31 500	-30 519	981	96,89 %
	Menot	-20 000	-11 500	-31 500	-30 519	981	96,89 %
	Tulot	0	0	0	0	0	
9222	Hall.rak. lukitusjärjestelmät	-30 000	0	-30 000	-30 000	0	100,0 %
	Menot	-30 000	0	-30 000	-30 000	0	100,0 %
	Tulot	0	0	0	0	0	
9223	Keskusvarikko	-150 000	150 000	0	0	0	
	Menot	-150 000	150 000	0	0	0	
	Tulot	0	0	0	0	0	
9225	Palv.as.yksikkö/toimintakeskus	-600 000	500 000	-100 000	-96 029	3 971	96,03 %
	Menot	-600 000	500 000	-100 000	-96 029	3 971	96,03 %
	Tulot	0	0	0	0	0	
9230	Hannilan päiväkodin katto	-40 000	0	-40 000	-40 329	-329	100,82 %
	Menot	-40 000	0	-40 000	-40 329	-329	100,82 %
	Tulot	0	0	0	0	0	
9231	Ikolan m turvaval, kamer,lukit	-30 000	0	-30 000	-23 586	6 414	78,62 %
	Menot	-30 000	0	-30 000	-23 586	6 414	78,62 %
	Tulot	0	0	0	0	0	
9233	Tilaelementti pv-kodille	0	-136 000	-136 000	-136 490	-490	100,36 %
	Menot	0	-136 000	-136 000	-136 490	-490	100,36 %
	Tulot	0	0	0	0	0	
9234	Lisätyöt Pelastusasema	0	-100 000	-100 000	-80 596	19 404	80,6 %
	Menot	0	-100 000	-100 000	-80 596	19 404	80,6 %
	Tulot	0	0	0	0	0	
9235	Lukion remontti	0	-115 500	-115 500	-119 479	-3 979	103,44 %
	Menot	0	-115 500	-115 500	-119 479	-3 979	103,44 %
	Tulot	0	0	0	0	0	

		Alkup. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
9236	Kirkkok.alakoulun aula	0	-11 866	-11 866	-12 500	-634	105,34 %
Menot		0	-11 866	-11 866	-12 500	-634	105,34 %
Tulot		0	0	0	0	0	
9237	Nrs-järven pv-kodin kalustamin	0	-25 488	-25 488	-25 654	-166	100,65 %
Menot		0	-25 488	-25 488	-25 654	-166	100,65 %
Tulot		0	0	0	0	0	
9322	Taukopaikat, reitistömerkinnät	-100 000	0	-100 000	-114 871	-14 871	114,87 %
Menot		-100 000	0	-100 000	-114 871	-14 871	114,87 %
Tulot		0	0	0	0	0	
9442	Haketie	-25 000	0	-25 000	-24 651	349	98,6 %
Menot		-25 000	0	-25 000	-24 651	349	98,6 %
Tulot		0	0	0	0	0	
9445	Laamilan alueen asuntokadut	-30 000	18 000	-12 000	-16 693	-4 693	139,11 %
Menot		-30 000	18 000	-12 000	-16 693	-4 693	139,11 %
Tulot		0	0	0	0	0	
9456	Niittyk.Kesanto-,Laidun-,Lypsy	-15 000	0	-15 000	-13 570	1 430	90,47 %
Menot		-15 000	0	-15 000	-13 570	1 430	90,47 %
Tulot		0	0	0	0	0	
9461	Bomban seisake	-80 000	80 000	0	0	0	
Menot		-80 000	80 000	0	0	0	
Tulot		0	0	0	0	0	
9463	Eilan/Pelkolan/Tapanin/Vilhont	-60 000	60 000	0	0	0	
Menot		-60 000	60 000	0	0	0	
Tulot		0	0	0	0	0	
9464	Pitkäniemen tieyhteys	-100 000	0	-100 000	-106 170	-6 170	106,17 %
Menot		-100 000	0	-100 000	-106 170	-6 170	106,17 %
Tulot		0	0	0	0	0	

		Alkup. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1–12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
9466	Rantapolku(Satama-Vinkerl)	-50 000	0	-50 000	-32 103	17 897	64,21 %
Menot		-50 000	0	-50 000	-32 103	17 897	64,21 %
Tulot		0	0	0	0	0	
9475	Tien- ja kadunvarsiopasteet	-30 000	0	-30 000	-16 396	13 604	54,65 %
Menot		-30 000	0	-30 000	-16 396	13 604	54,65 %
Tulot		0	0	0	0	0	
9640	Venepaikat	-15 000	0	-15 000	-14 721	279	98,14 %
Menot		-15 000	0	-15 000	-14 721	279	98,14 %
Tulot		0	0	0	0	0	
9645	Jäähallin peruskorjaus	-300 000	200 000	-100 000	-63 860	36 141	63,86 %
Menot		-300 000	200 000	-100 000	-63 860	36 141	63,86 %
Tulot		0	0	0	0	0	
9646	Katuvalaistuksen uusiminen	-120 000	-337 000	-457 000	-468 367	-11 367	102,49 %
Menot		-120 000	-337 000	-457 000	-468 367	-11 367	102,49 %
Tulot		0	0	0	0	0	
9668	Kirkkokadun koulun piha	-90 000	0	-90 000	-70 007	19 993	77,79 %
Menot		-90 000	0	-90 000	-70 007	19 993	77,79 %
Tulot		0	0	0	0	0	
9685	Jääkiekkokaukalot	-40 000	0	-40 000	-33 294	6 706	83,23 %
Menot		-40 000	0	-40 000	-33 294	6 706	83,23 %
Tulot		0	0	0	0	0	
		Alkup. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
	RAPORTTI YHTEENSÄ	-4 225 000	270 646	-3 954 354	-3 487 840	466 514	88,2 %
	Menot	-4 225 000	270 646	-3 954 354	-3 615 740	338 614	91,44 %
	Tulot	0	0	0	127 900	127 900	
	Rahoitusosuudet	0	0	0	9 800	9 800	
	Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	118 100	118 100	

2.12 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituksen toteutuminen vuonna 2023

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Poikk-%
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	5 139 568	-712 578	4 426 990	6 751 862	2 324 872	52,52 %
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT				-472 016	-472 016	
	5 139 568	-712 578	4 426 990	6 279 846	1 852 856	41,85 %
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-4 225 000	270 646	-3 954 354	-3 615 740	338 614	8,56 %
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN				9 800	9 800	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT				590 115	590 115	
	-4 225 000	270 646	-3 954 354	-3 015 824	938 530	23,73 %
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	914 568	-441 932	472 636	3 264 021	2 791 385	590,6 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS				-2 506 090	-2 506 090	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS				8 489	8 489	
				-2 497 601	-2 497 601	
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS				5 000 000	5 000 000	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS				-3 854 144	-3 854 144	
				1 145 856	1 145 856	
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET				73 492	73 492	
SAAMISTEN MUUTOS				1 747 198	1 747 198	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS				-3 424 339	-3 424 339	
				-1 603 650	-1 603 650	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				-2 955 395	-2 955 395	
RAHAVAROJEN MUUTOS	914 568	-441 932	472 636	308 626	-164 010	-34,7 %

2.13 Yhteenveto valtuuston hyväksymien tulo- ja menomäärärahojen sekä käyttötalouden toteutumisesta

Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto		Muutetut		Toteuma	
1000 euroa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot	Määrärahat	Tuloarviot
	Netto (N)				
	Brutto (B)				
Käyttötalousosa					
Keskushallinto					
1150	Hallintopalvelut	N	6 346	5 805	
1470	Ruokahuoltopalvelut	N			27
1480	Pielisen Karjalan maaseutupalvelut	N	73	72	
Hyvinvointipalvelut					
4100	Hyvinvointipalveluiden hallinto	N	361	338	
4110	Opetus- ja koulutuspalvelut	N	11 928	12 280	
4120	Varhaiskasvatuspalvelut	N	6 305	6 667	
4135	Kulttuuripalvelut	N	1 959	1 820	
4140	Vapaa-aikapalvelut	N	928	846	
Kaupunkirakennepalvelut					
5120	Kaupunkirakennepalveluiden hallinto	N	316	303	
5130	Maankäyttö ja rakennusvalvonnan palvelut	N	86		674
5220	Tilapalvelut	N		2 700	4 015
5214	Kuntatekniikan palvelut	N	2 440	2 711	
Tuloslaskelmaosa					
	Verotulot	N		18 225	18 306
	Valtionosuudet	N		13 507	13 534
	Korkotulot	N		610	792
	Muut rahoitustuotot	N		450	569
	Korkomenot	N	350	377	
	Muut rahoitusmenot	N		16	
	Satunnaiset erät	N			
Investointiosa					
9166	Kauppalantalo	N	2 000	1 854	
9646	Katuvalaistuksen uusiminen	N	457	468	
9233	Tilaelementti pv-kodille	N	136	136	
9235	Lukion remontti	N	116	119	
9322	Taukopaikat, reitistömerkinnät	N	100	115	
9464	Pitkäniemen tieyhteys	N	100	106	
9107	Kauppalantalon irtokalusteet	N	100	97	
9225	Palv.as.yksikkö/toimintakeskus	N	100	96	
9000	Maa- ja vesialueet/Hankinta	N	200	91	
9234	Lisätyöt Pelastusasema	N	100	81	
9668	Kirkkokadun koulun piha	N	90	70	
9645	Jäähallin peruskorjaus	N	100	64	
9230	Hannilan päiväkodin katto	N	40	40	
9685	Jääkiekkokaukalot	N	40	33	
9466	Rantapolku(Satama-Vinkerl)	N	50	32	
9192	Terveyskeskus	N	32	31	
9222	Hall.rak. lukitusjärjestelmät	N	30	30	
9237	Nrs-järven pv-kodin kalustamin	N	25	26	
9442	Haketie	N	25	25	
9231	Ikolan m turvaval, kamer,lukit	N	30	24	
9445	Laamilan alueen asuntokadut	N	12	17	
9475	Tien- ja kadunvarsioasteet	N	30	16	
9640	Venepaikat	N	15	15	
9456	Niittyk.Kesanto-,Laidun-,Lypsy	N	15	14	
9236	Kirkkok.alakoulun aula	N	12	13	
9001	Osakkeet ja osuudet/Hankinta	N		4	

9223	Keskusvarikko	N	-		-	
9461	Bomban seisake	N	-		-	
9463	Eilan/Pelkolan/Tapanin/Vilhont	N	-		-	
9007	Osakkeet ja Osuudet/Myynti	N			3	
9058	Hannikaisen salin tekniikka 22	N			10	
9003	Rakennusten myynti	N			10	
9008	Asunto-osakkeiden myynti	N			23	
9002	Maa- ja vesialueet/Myyntit	N			81	
	Rahoitusosa					
	Antolainauksen muutokset					
	Antolainauksen lisäykset	B	1 370		2 506	
	Antolainasaamisten vähennykset	B		965		8
	Lainakannan muutokset					
	Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	B		3 500		5 000
	Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	B	3 606		3 854	
	Lyhytaikaisten lainojen muutos	B				
	Muut maksuvalmiuden muutokset	B	511		1 604	
	Vaikutus maksuvalmiuteen	B		549	85	
	Talousarvio yhteensä		40 533	40 533	43 027	43 027

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

€	2023	2022	Muutos	Muutos-%
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	886 990,39	4 190 334,68	-3 303 344,29	-78,83 %
MAKSUTUOTOT	303 277,20	708 005,41	-404 728,21	-57,16 %
TUET JA AVUSTUKSET	734 456,33	651 022,40	83 433,93	12,82 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 855 610,15	4 350 971,78	504 638,37	11,6 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 780 334,07	9 900 334,31	-3 120 000,24	-31,51 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN				
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	63 975,00	41 743,36	22 231,64	53,26 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN YHTEENSÄ	63 975,00	41 743,36	22 231,64	53,26 %
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-17 956 525,15	-19 511 953,49	1 555 428,34	-7,97 %
PALKAT JA PALKKIOT	-14 377 659,39	-15 462 055,08	1 084 395,69	-7,01 %
HENKILÖSIVUKULUT	-3 578 865,76	-4 049 898,41	471 032,65	-11,63 %
ELÄKEKULUT	-3 061 240,49	-3 478 754,02	417 513,53	-12,0 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-517 625,27	-571 144,39	53 519,12	-9,37 %
PALVELUJEN OSTOT	-8 564 527,92	-57 683 245,82	49 118 717,90	-85,15 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 226 948,26	-3 960 537,73	733 589,47	-18,52 %
AVUSTUKSET	-1 810 910,38	-1 573 031,51	-237 878,87	15,12 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 340 425,97	-1 285 018,13	-55 407,84	4,31 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-32 899 337,68	-84 013 786,68	51 114 449,00	-60,84 %
TOIMINTAKATE	-26 055 028,61	-74 071 709,01	48 016 680,40	-64,82 %
VEROTULOT	18 305 851,62	33 595 704,58	-15 289 852,96	-45,51 %
VALTIONOSUUDET	13 534 293,00	43 650 480,00	-30 116 187,00	-68,99 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
KORKOTUOTOT	792 210,12	327 270,81	464 939,31	142,07 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	568 529,35	525 717,78	42 811,57	8,14 %
KORKOKULUT	-377 425,19	-163 475,86	-213 949,33	130,88 %
MUUT RAHOITUSKULUT	-16 568,68	-15 182,17	-1 386,51	9,13 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	966 745,60	674 330,65	292 414,95	43,36 %
VUOSIKATE	6 751 861,61	3 848 806,13	2 903 055,48	75,43 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-4 858 853,66	-4 709 667,97	-149 185,69	3,17 %
ARVONALENTUMISET	-1 036 800,00	-40 504,40	-996 295,60	2 459,72 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-5 895 653,66	-4 750 172,37	-1 145 481,29	24,11 %
TILIKAUDEN TULOS	856 207,95	-901 366,24	1 757 574,19	-194,99 %
POISTOERON MUUTOS	690 585,36	-358 582,67	1 049 168,03	-292,59 %
VARAUSTEN MUUTOS	-1 000 000,00	1 000 000,00	-2 000 000,00	-200,0 %
RAHASTOJEN MUUTOS	-36 000,00	4 301,69	-40 301,69	-936,88 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	510 793,31	-255 647,22	766 440,53	-299,8 %

V. 2023 tuloslaskelmaa ei ole oikaistu vertailukelpoiseksi kunnalta poistuneiden sotekulujen (palvelujen ostot -kuluryhmä) osalta.

3.2 Rahoituslaskelma

		2023	2022	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
VUOSIKATE	6 751 861,61		3 848 806,13	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-472 015,76	6 279 845,85	226 717,95	4 075 524,08
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
INVESTOINTIMENOT	-3 615 739,73		-4 453 469,53	
RAHOITUSOSUUEDET INVESTOINTIMENOIHIN	9 800,00		474 949,57	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	590 115,33	-3 015 824,40	119 199,38	-3 859 320,58
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		3 264 021,45		216 203,50
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-2 506 090,00		-58 777,19	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	8 488,70	-2 497 601,30	134 426,93	75 649,74
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	5 000 000,00		5 029 269,72	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-3 854 144,04		-3 588 862,95	
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	0,00	1 145 855,96	-2 000 000,00	-559 593,23
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		0,00		-891 673,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	73 491,68		24 470,10	
SAAMISTEN MUUTOS	1 747 198,02		-1 617 471,66	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-3 424 339,45	-1 603 649,75	2 808 501,49	1 215 499,93
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-2 955 395,09		-160 116,56
RAHAVAROJEN MUUTOS		308 626,36		56 086,94
RAHAVARAT				
	31. 12.	1 822 737,80	1 514 111,44	
	1. 1.	1 514 111,44	308 626,36	1 458 024,50
				56 086,94

3.3 Tase

	31.12.2023	31.12.2022	Muutos	Muutos-%
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	738 065,26	888 986,58	-150 921,32	-17 %
MUUT PITKÄAIKAISET MENOT	738 065,26	888 986,58	-150 921,32	-17 %
AINEELLISET HYÖDYKKEET	52 919 550,86	55 153 438,69	-2 233 887,83	-4 %
MAA- JA VESIALUEET	7 070 610,49	7 061 649,88	8 960,61	0 %
RAKENNUKSET	37 584 237,75	37 267 831,92	316 405,83	1 %
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	6 355 459,26	6 749 529,42	-394 070,16	-6 %
KONEET JA KALUSTO	1 068 309,37	945 096,50	123 212,87	13 %
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	173 807,31	173 807,31	0,00	0 %
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	667 126,68	2 955 523,66	-2 288 396,98	-77 %
SIJOITUKSET	11 429 524,51	10 894 761,85	534 762,66	5 %
OSAKKEET JA OSUUDET	6 397 666,30	8 360 504,94	-1 962 838,64	-23 %
MUUT LAINASAAMISET	4 280 919,81	1 780 919,81	2 500 000,00	140 %
MUUT SAAMISET	750 938,40	753 337,10	-2 398,70	0 %
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	65 087 140,63	66 937 187,12	-1 850 046,49	-3 %
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	42 405,20	12 405,20	30 000,00	242 %
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	42 405,20	12 405,20	30 000,00	242 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
SAAMISET	17 700 321,64	19 447 519,66	-1 747 198,02	-9 %
PITKÄAIKAISET SAAMISET	15 915 569,18	14 636 176,15	1 279 393,03	9 %
LAINASAAMISET	15 908 906,93	14 629 513,90	1 279 393,03	9 %
MUUT SAAMISET	6 662,25	6 662,25	0,00	0 %
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 784 752,46	4 811 343,51	-3 026 591,05	-63 %
MYYNTISAAMISET	360 080,67	403 777,62	-43 696,95	-11 %
LAINASAAMISET	842 842,91	3 716 291,00	-2 873 448,09	-77 %
MUUT SAAMISET	260 331,09	405 832,35	-145 501,26	-36 %
SIIRTOSAAMISET	321 497,79	285 442,54	36 055,25	13 %
RAHOITUSARVOPAPERIT	290 000,00	290 000,00	0,00	0 %
SIJOITUKS RAHAMARKKINAINSTRUM	150 000,00	150 000,00	0,00	0 %
MUUT ARVOPAPERIT	140 000,00	140 000,00	0,00	0 %
RAHAT JA PANKKISAAMISET	1 532 737,80	1 224 111,44	308 626,36	25 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	19 523 059,44	20 961 631,10	-1 438 571,66	-7 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	84 652 605,27	87 911 223,42	-3 258 618,15	-4 %

	31.12.2023	31.12.2022	Muutos	Muutos-%
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
PERUSPÄÄOMA	34 936 532,60	36 876 366,89	-1 939 834,29	-5 %
MUUT OMAT RAHASTOT	1 042 685,49	1 006 685,49	36 000,00	4 %
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	15 167 771,84	15 423 419,06	-255 647,22	-2 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	510 793,31	-255 647,22	766 440,53	-300 %
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	51 657 783,24	53 050 824,22	-1 393 040,98	-3 %
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKS				
POISTOERO	7 255 753,47	7 946 338,83	-690 585,36	-9 %
VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 000 000,00	0,00	1 000 000,00	
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKS YHTEENSÄ	8 255 753,47	7 946 338,83	309 414,64	4 %
PAKOLLISET VARAUKSET				
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	1 656 526,00	1 656 526,00	0,00	0 %
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	1 656 526,00	1 656 526,00	0,00	0 %
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	407 970,32	304 478,64	103 491,68	34 %
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	407 970,32	304 478,64	103 491,68	34 %
VIERAS PÄÄOMA				
PITKÄAIKAINEN	14 481 247,73	13 619 286,73	861 961,00	6 %
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL	14 464 292,00	13 595 536,00	868 756,00	6 %
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	16 955,73	23 750,73	-6 795,00	-29 %
LYHYTAIKAINEN	8 193 324,51	11 333 769,00	-3 140 444,49	-28 %
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	450 000,00	450 000,00	0,00	0 %
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	3 431 244,00	3 148 516,00	282 728,00	9 %
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	6 795,00	5 628,04	1 166,96	21 %
SAADUT ENNAKOT	6 250,00	17 200,82	-10 950,82	-64 %
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	1 257 763,06	1 688 022,53	-430 259,47	-25 %
MUUT VELAT	289 334,56	301 045,22	-11 710,66	-4 %
SIIRTOVELAT	2 751 937,89	5 723 356,39	-2 971 418,50	-52 %
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	22 674 572,24	24 953 055,73	-2 278 483,49	-9 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	84 652 605,27	87 911 223,42	-3 258 618,15	-4 %

4 Konsernitilinpäätös

4.1 Konsernituloslaskelma

	2023	2022	Muutos €	Muutos-%
TOIMINTATUOTOT	21 729 520,39	76 814 678,01	-55 085 157,62	-71,7 %
OSUUS OSAKK.YHT. VOITTO/TAPPIO	0	-7 581,03	7 581,03	-100,0 %
TOIMINTAKULUT	-44 637 023,46	-147 212 163,74	102 575 140,28	-69,7 %
TOIMINTAKATE	-22 907 503,07	-70 405 066,76	47 497 563,69	-67,5 %
VEROTULOT	18 252 069,76	33 542 317,12	-15 290 247,36	-45,6 %
VALTIONOSUUDET	13 534 293,00	43 650 480,00	-30 116 187,00	-69,0 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	397 592,46	165 969,82	231 622,64	139,6 %
KORKOTUOTOT	248 194,67	134 963,46	113 231,21	83,9 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	641 276,19	578 413,31	62 862,88	10,9 %
KORKOKULUT	-463 826,42	-347 878,37	-115 948,05	33,3 %
MUUT RAHOITUSKULUT	-28 051,98	-199 528,57	171 476,59	-85,9 %
VUOSIKATE	9 276 452,15	6 953 700,18	2 322 751,97	33,4 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-8 167 286,33	-7 994 725,46	-172 560,87	2,2 %
TILIKAUDEN TULOS	1 109 165,82	-1 041 025,28	2 150 191,10	-206,5 %
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	-56 898,26	18 938,52	-75 836,78	-400,4 %
TILIKAUDEN VEROT	-68 095,29	-28 288,53	-39 806,76	140,7 %
LASKENNALLISET VEROT	0,00	-5 845,73	5 845,73	-100,0 %
VÄHEMMISTÖOSUUDET	21 911,95	26 954,79	-5 042,84	-18,7 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 006 084,22	-1 029 266,24	2 035 350,46	-197,7 %

V. 2023 konsernituloslaskelmaa ei ole oikaistu vertailukelpoiseksi sotekulujen osalta.

4.2 Konsernitase

VASTAAVAA	2023	2022	Muutos €	Muutos-%
PYSYVÄT VASTAAVAT	85 156 793,00	102 210 454,92	-17 053 661,92	-16,7 %
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	752 003,36	1 148 457,91	-396 454,55	-34,5 %
AINEETTOMAT OIKEUDET	13 938,10	216 413,00	-202 474,90	-93,6 %
MUUT PITKÄAIKAISET MENOT	738 065,26	932 044,91	-193 979,65	-20,8 %
AINEELLISET HYÖDYKKEET	82 550 633,78	98 890 701,72	-16 340 067,94	-16,5 %
MAA- JA VESIALUEET	7 665 397,27	7 928 300,45	-262 903,18	-3,3 %
RAKENNUKSET	57 800 942,76	68 640 377,00	-10 839 434,24	-15,8 %
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	12 899 744,36	12 538 003,22	361 741,14	2,9 %
KONEET JA KALUSTO	2 224 412,24	4 100 050,94	-1 875 638,70	-45,7 %
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	218 865,88	219 763,23	-897,35	-0,4 %
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	1 741 271,26	5 464 206,88	-3 722 935,62	-68,1 %
SIJOITUKSET	1 854 155,86	2 171 295,29	-317 139,43	-14,6 %
OSAKKUUSYHTEISÖOSUUDET	165 175,12	149 893,82	15 281,30	10,2 %
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET	801 341,83	1 152 748,91	-351 407,08	-30,5 %
MUUT LAINASAAMISET	0,00	367,69	-367,69	-100,0 %
MUUT SAAMISET	887 638,91	868 284,87	19 354,04	2,2 %
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	528 093,09	204 660,61	323 432,48	158,0 %
VALTION TOIMEKSIANNOT	483 043,46	189 604,75	293 438,71	154,8 %
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	42 421,71	12 421,72	29 999,99	241,5 %
MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 627,91	2 634,14	-6,23	-0,2 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 657 234,56			
VAIHTO-OMAISSUUS	451 085,22	705 492,64	-254 407,42	-36,1 %
AINEET JA TARVIKKEET	451 085,22	705 492,64	-254 407,42	-36,1 %
SAAMISET	6 244 498,35	12 869 090,80	-6 624 592,45	-51,5 %
PITKÄAIKAISET SAAMISET	4 158 354,08	1 530 226,80	2 628 127,28	171,7 %
MYYNTISAAMISET	7 261,48	9 163,63	-1 902,15	-20,8 %
LAINASAAMISET	4 129 430,35	1 499 400,92	2 630 029,43	175,4 %
MUUT SAAMISET	21 662,25	21 662,25	0,00	0,0 %
LYHYTAIKAISET SAAMISET	2 086 144,27	11 338 864,00	-9 252 719,73	-81,6 %
MYYNTISAAMISET	1 109 316,61	4 637 489,54	-3 528 172,93	-76,1 %
LAINASAAMISET	70 619,21	2 833 241,40	-2 762 622,19	-97,5 %
MUUT SAAMISET	427 686,03	1 217 386,91	-789 700,88	-64,9 %
SIIRTOSAAMISET	478 522,42	2 650 746,15	-2 172 223,73	-81,9 %
RAHOITUSARVOPAPERIT	1 624 730,78	1 578 556,58	46 174,20	2,9 %
OSAKKEET JA OSUUDET	0,00	1 269 356,58	-1 269 356,58	-100,0 %
SIJOITUKS RAHAMARKKINAINSTRUM	1 465 530,78	156 400,00	1 309 130,78	837,0 %
JOUKKOVELKAKIRJALAINASAAMISET	6 400,00	12 800,00	-6 400,00	-50,0 %
MUUT ARVOPAPERIT	152 800,00	140 000,00	12 800,00	9,1 %
RAHAT JA PANKKISAAMISET	7 336 920,22	9 757 144,94	-2 420 224,72	-24,8 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	101 342 120,64	127 325 400,49	-25 983 279,85	-20,4 %

VASTATTAVAA	2023	2022	Muutos €	Muutos-%
OMA PÄÄOMA	65 559 320,95	67 199 335,59	-1 640 014,64	-2,4 %
PERUSPÄÄOMA	34 936 532,60	36 876 366,73	-1 939 834,13	-5,3 %
SÄÄTIÖIDEN JA YHD. PERUSPÄÄOMA	0,00	3 289,25	-3 289,25	-100,0 %
ARVONKOROTUSRAHASTO	214 402,52	214 402,52	0,00	0,0 %
MUUT OMAT RAHASTOT	1 565 829,67	1 585 978,00	-20 148,33	-1,3 %
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	27 836 471,95	29 548 565,33	-1 712 093,38	-5,8 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 006 084,22	-1 029 266,24	2 035 350,46	-197,7 %
VÄHEMMISTÖOSUUDET	516 059,30	594 201,27	-78 141,97	-13,2 %
VÄHEMMISTÖOSUUDET	516 059,30	594 201,27	-78 141,97	-13,2 %
PAKOLLISET VARAUKSET	1 656 526,00	1 981 861,00	-325 335,00	-16,4 %
ELÄKEVASTUUVARAUS	0,00	6 892,75	-6 892,75	-100,0 %
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	1 656 526,00	1 974 968,26	-318 442,26	-16,1 %
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	907 379,08	519 970,18	387 408,90	74,5 %
VALTION TOIMEKSIANNOT	481 848,94	197 611,03	284 237,91	143,8 %
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	422 882,78	319 711,79	103 170,99	32,3 %
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 647,36	2 647,36	0,00	0,0 %
VIERAS PÄÄOMA	32 702 835,32	57 030 032,45	-24 327 197,13	-42,7 %
PITKÄAIKAINEN	21 834 528,81	33 723 957,89	-11 889 429,08	-35,3 %
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL	19 880 594,86	31 900 545,59	-12 019 950,73	-37,7 %
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	11 822,98	1 407,80	10 415,18	739,8 %
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	16 955,73	23 750,73	-6 795,00	-28,6 %
SAADUT ENNAKOT	34 445,66	22 450,89	11 994,77	53,4 %
MUUT VELAT	1 890 709,58	1 775 802,88	114 906,70	6,5 %
SIIRTOVELAT	0,00	0,00	0,00	
LYHYTAIKAINEN	10 868 306,50	23 306 074,55	-12 437 768,05	-53,4 %
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	870 982,69	1 886 496,39	-1 015 513,70	-53,8 %
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	3 437 858,84	3 148 516,01	289 342,83	9,2 %
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	6 795,00	5 628,04	1 166,96	20,7 %
SAADUT ENNAKOT	241 469,92	305 257,89	-63 787,97	-20,9 %
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	1 991 949,75	4 760 857,41	-2 768 907,66	-58,2 %
MUUT VELAT	620 445,43	1 628 447,11	-1 008 001,68	-61,9 %
SIIRTOVELAT	3 698 804,87	11 520 889,96	-7 822 085,09	-67,9 %
LASKENNALLISET VEROVELAT	0,00	49 981,75	-49 981,75	-100,0 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	101 342 120,64	127 325 400,49	-25 983 279,85	-20,4 %

4.3 Konsernin rahoituslaskelma

	2023	2022	Muutos €	Muutos-%
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
VUOSIKATE	9 276 462,15	6 953 700,18	2 322 761,97	33,4 %
TILIKAUDEN VEROT	-68 095,29	-28 288,53	-39 806,76	140,7 %
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-567 294,52	1 223 966,32	-1 791 260,84	-146,3 %
	8 641 062,33	8 149 377,97	491 684,36	6,0 %
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
INVESTOINTIMENOT	-6 229 678,85	-11 217 436,26	4 987 757,41	-44,5 %
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIN	9 500,00	537 441,68	-527 941,68	-98,2 %
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	685 394,09	209 036,24	476 357,85	227,9 %
	-5 534 484,76	-10 470 958,34	4 936 473,58	-47,1 %
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	3 106 577,58	-2 321 580,37	5 428 157,95	-233,8 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-21 009,12	-58 987,42	37 978,30	-64,4 %
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	0,00	130 222,23	-130 222,23	-100,0 %
	-21 009,12	71 234,81	-92 243,93	-129,5 %
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	5 320 596,24	8 541 985,99	-3 221 389,75	-37,7 %
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-4 421 601,80	-5 337 472,17	915 870,37	-17,2 %
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-121 834,55	-2 347 347,71	2 225 513,16	-94,8 %
	777 159,89	857 166,12	-80 006,23	-9,3 %
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0,00	-991 972,83	991 972,83	-100,0 %
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	85 821,93	5 465,88	80 356,05	1470,1 %
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-7 973,65	-99 926,98	91 953,33	-92,0 %
SAAMISTEN MUUTOS	639 754,15	-440 603,04	1 080 357,19	-245,2 %
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-3 108 885,11	2 859 053,62	-5 967 938,73	-208,7 %
	-2 391 282,69	2 323 989,48	-4 715 272,17	-202,9 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 635 131,92	2 260 417,58	-3 895 549,50	-172,3 %
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 471 445,66	-61 162,79	1 532 608,45	-2505,8 %
RAHAVAROJEN MUUTOS				
RAHAVARAT 31. 12.	8 964 650,99	11 335 701,51	-2 371 050,52	-20,9 %
RAHAVARAT 1.1.	7 490 205,33	11 396 864,30	-3 906 658,97	-34,3 %
	1 471 445,66	-61 162,79	1 532 608,45	-2505,8 %

5 Tilinpäätöksen liitetiedot

5.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotuseriaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Rakennuksiin tai muuhun omaisuuteen ei ole tehty tilikaudella arvonalennuksia.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemmaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen tuotteittain hankintahintojen keskiarvosta lasketun määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemmaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen vuoden yli-/alijäämä tiliä on vuoden 2022 kirjanpidossa oikaistu taseen vastattavaa puolella v.2021 palkkaharmonisointikirjauksen vuoksi.

Edellisen tilikauden vertailukelpoisuus

Edellisen vuoden tiedot eivät ole vertailukelpoisia tilivuoden kanssa sote- ja pela-kulujen siirtymisen vuoksi.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut kirjataan ed. vuosien yli-/alijäämätileille.

5.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Osakkuusyhteisöjen osalta on tehty hankintahinnan muutos Tilikauden yli-/alijäämään.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen toimintatuotot, toimintakulut, korkokulut, korkotuotot, saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyvien vastaavien sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston konserniohjeen mukaisesti keskeisesti hankintamenomenettelyä vastaten.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Ei ole.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poistoeron ja vapaaehtoiset varausten käsittely

Konsernitilinpäätöksessä on poistoerojen ja vapaaehtoisten varojen muutos eliminoitu Tilikauden yli-/alijäämättilille.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Edellisen vuoden tiedot eivät ole vertailukelpoisia tilivuoden kanssa.

5.3 Tuloslaskelmaa koskevat erittelyt

5.3.1. Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni 2022	Konserni 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
Yleishallinto	2 473 296,05	1 259 971,87	1 726 225,17	639 297,20
Sosiaali- ja terveystuotot	52 825 186,70	0,00	-254 951,66	0,00
Opetus- ja kulttuurituotot	4 920 077,94	5 185 631,18	652 205,56	752 665,58
Yhdyskunta- ja muut palvelut	12 551 050,37	13 236 763,99	5 049 341,76	5 382 097,38
Muut palvelut	4 045 066,95	2 040 879,73	2 182 490,18	0,00
Toimintatuotot yhteensä	76 814 678,01	21 723 246,77	9 355 311,01	6 774 060,16

5.3.2. Verotulojen erittely

Kunnan tulovero			26 474 485,24	13 034 503,96
Osuus yhteisöverojen tuotosta			2 209 339,70	2 249 787,91
Kiinteistövero			4 911 879,64	3 021 560,75
Verotulot yhteensä			33 595 704,58	18 305 852,62

5.3.3. Valtionosuuksien erittely

	2022	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	29 760 703,00	8 312 171,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	8 307 413,00	4 095 854,00
Järjestelmämuutoksen tasaus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-948 212,00	-892 941,00
Verotulomenetysten kompensatio	6 530 576,00	2 019 209,00
Valtionosuudet yhteensä	43 650 480,00	13 534 293,00

5.3.4. Palvelujen ostojen erittely

Asiakaspalvelujen ostot	48 798 904,77	1 061 415,58
Muiden palvelujen ostot	8 884 341,05	7 503 112,34
Yhteensä palvelujen ostot	57 683 245,82	8 564 527,92

5.3.5. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Poistosuunnitelma Kv 30.1.2023 § 7, jolloin hyväksyttiin poistosuunnitelma 1.1.2023 alkaen.

Poistosuunnitelman mukaan poistot aloitetaan käyttöönottokuukautta seuraavan kuukauden alusta.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000,00 euroa, kirjataan vuosikuluksi.

Poistosuunnitelma	Poistoaika	Poistotapa
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Tietokoneohjelmistot	3 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	3 vuotta	Tasapoisto
Tutkimus- ja kehittämismenot	3 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3–20 vuotta	Tasapoisto
MAA- JA VESIALUEET		
Maa- ja vesialueet		Ei poistoa
RAKENNUKSET		
Asuinrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Talousrakennukset	10 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET		
Maa- ja vesirakenteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 vuotta	Tasapoisto
Sillat, laiturit, uimalat	10 vuotta	Tasapoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	Tasapoisto
Johtoverkostot ja laitteet		
Sähköjohdot, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta	Tasapoisto

Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta	Tasapoisto
Laituskoneet ja laitteet	10 vuotta	Tasapoisto
Laitosten laitoskoneet ja laitteet	15 vuotta	Tasapoisto
Sadevesiviemäriverkosto	30 vuotta	Tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10 vuotta	Tasapoisto
Pumppaamot	10 vuotta	Tasapoisto
KONEET JA KALUSTO		
Rautaiset alukset	15 vuotta	Tasapoisto
Raskaat kuljetusvälineet	10 vuotta	Tasapoisto
Kevyet kuljetusvälineet	5 vuotta	Tasapoisto
Raskaat työkoneet	10 vuotta	Tasapoisto
Kevyet työkoneet	5 vuotta	Tasapoisto
Atk-laitteet	3 vuotta	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta	Tasapoisto
Viestintälaitteet	3 vuotta	Tasapoisto
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Luonnonvarat		Ei poistoa
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoa
ENNAKKOMAKSUT JA KESKEN-- ERÄISET HANKINNAT		
Keskeneräiset hankinnat		Ei poistoa
OSAKKEET JA OSUUDET		
Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet		Ei poistoa
Kuntayhtymäosuudet		Ei poistoa
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet		Ei poistoa
Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet		Ei poistoa
Muut osakkeet ja osuudet		Ei poistoa

Kauden poistot käyttöomaisuuden tase-eristä

	Kunta 2022	Kunta 2023
Poistot muista pitkävaik.menoi	159 861,77	150 921,32
Poistot rakennuksista	3 161 100,41	3 265 979,81
Poistot kiint.rakenteista ja I	1 211 842,58	1 075 516,35
Poistot koneista ja kalustosta	175 980,64	209 000,72
	4 708 785,40	4 701 418,20

5.3.6. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni 2022	Konserni 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
Eläkevaraus 1.1.	7 667,17			
Lisäykset/Vähennykset	-774,42			
Eläkevaraus 31.12.	6 892,75	0,00		
Potilasvakuutusvaraus 1.1.	417 197,53			
Lisäykset/Vähennykset	-98 755,28			
Potilasvakuutusvaraus 31.12.	318 442,25	0,00		
Ky:n alijäämän kattaminen 1.1.	1 420 329,00		1 420 329,90	
Lisäykset/Vähennykset	1 656 526,00	0,00	1 656 526,00	
Eliminointi konsernissa	-1 420 329,00	0,00	-1 420 329,90	
Ky:n alijäämän kattaminen 31.12.	1 656 526,00	0,00	1 656 526,00	0,00
Muut varaukset 1.1.		1 656 526,00		1 656 526,00
Lisäykset/Vähennykset				
Muut varaukset 31.12.		1 656 526,00	0,00	1 656 526,00
Yhteensä	1 981 861,00	1 656 526,00	1 656 526,00	1 656 526,00

5.3.7. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni 2022	Konserni 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
Muut toimintatuotot				
Rakennusten myyntivoitot	0,00	0,00		93 871,44
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	50 138,08	93 871,44	50 138,08	367 500,25
Muut myyntivoitot	9 058,00	462 779,01		14 568,65
- eliminoitu sis.kate konsernissa		14 568,65		
Myyntivoitot yhteensä	59 196,08	571 219,10	50 138,08	475 940,34
Muut toimintakulut				
Rakennusten myyntitappiot	40149,16	0,00	40 149,16	0,00
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	510,77	556,58	510,77	556,58
Muut myyntitappiot	-3098,49	3 368,00		3 368,00
Myyntitappiot yhteensä	37 561,44	3 924,58	40 659,93	3 924,58
5.3.8. Osinkotuottojen ja peruspo:n korkojen erittely	Konserni 2022	Konserni 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
Osinkotuotot muista yhteisöistä			464 426,66	471 557,13
Osuuspääoman korot			55 372,67	92 849,10
Yhteensä			519 799,33	564 406,23
5.3.9. Poistoeron muutoksien erittely				
Investointivaraukseen liittyvä poisto- eron muutos			-358 582,67	690 585,36

5.4 Tasetta koskevat erittelyt

5.4.1 Arvonkorotukset	Konserni 2022	Konserni 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
Maa- ja vesialueet Arvo 1.1. Arvonkorotukset Arvonkorotusten purku Arvonkorotukset 31.12.	82 100,52	82 100,52		
	82 100,52	82 100,52		
Rakennukset Arvo 1.1. Arvonkorotukset Arvonkorotusten purku Arvo 31.12.	132 301,99	132 301,99		
	132 301,99	132 301,99		
5.4.2 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
Aineettomat hyödykkeet				
Poistamaton hankintameno 1.1. Lisäykset tilikauden aikana Vähennykset tilikauden aikana Rahoitusosuudet tilikaudella Siirrot erien välillä Tilikauden poisto Arvonalennukset Poistamaton hankintameno 31.12.	888 986,58			
	-150 921,32			
	738 065,26			

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesialueet	Kiinteistö- jen liittymis- maksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	7 061 649,88	0,00	37267831,92	6 749 529,52	945 096,50	173 807,31	2 955 523,66	55 153 438,79
Lisäykset tilikauden aikana	91 309,68		3600991,93	828 801,23	381 638,96			4 902 741,80
Rahoitusosuudet tilikaudella					-49 000,00			-49 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	-82 348,98	0	-18606,29	-147 355,14	-425,37		-2 288 396,98	-2 537 132,76
Siirrot erien välillä								0,00
Tilikauden poisto			-3265979,81	-1 075 516,35	-209 000,72			-4 550 496,88
Arvonlennukset								0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	7 070 610,58	0	37584237,75	6 355 459,26	1 068 309,37	173807,31	667 126,68	52 919 550,95

5.4.3 Sijoitukset**Kunta 2023****Osakkeet ja osuudet**

	Osakkeet konserniyhteisöt	Osakkeet omistusyhtiöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 974 291,84	0,00	2 683 979,42	732 233,68	0,00
Lisäykset				3 795,00	0,00
Arvonlennukset					8 390 504,94
Siirrot erien välillä					3 795,00
Vähennykset			-1 939 834,29	-26 799,35	0,00
Hankintameno 31.12.	4 974 291,84	0,00	744 145,13	709 229,33	0,00

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

	JVK- lainasaamiset	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.		2 154 388,72	0,00	379 868,19	0,00
Lisäykset					0,00
Vähennykset/lisäykset		2 491 511,30		-1 800,00	2 534 256,91

Siirrot erien välillä					0,00
Hankintameno 31.12.	4 645 900,02	0,00	378 068,19	2 489 711,30	

5.4.4 Kuntayhtymäosuusien arvon muutokset

	Kunta 2023 Tasearvo 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Tasearvo 31.12	Kunnan osuus ky:n perus- pääomasta	Erot
Siun Sote ky	1 939 834,29		-1 939 834,29	0,00	0,00	0,00
P-K:n koulutuskuntayhtymä	742 097,78			742 097,78	789 626,82	-47 529,04
Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto	2 047,35			2 047,35	2 047,35	0,00
Yhteensä	2 683 979,42			744 145,13	791 674,17	-47 529,04

5.4.5 Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden voitosta+/tappiosta
Tytäryhteisöt						
<i>Yhdistetty nimellisarvomenetelmällä</i>						
Kiinteistö Oy Nurmeksen vuokratilat	Nurmes	100	100	1 511 339,47	9 491 233,46	-103 148,78
Nurmeksen Yrityspalvelu Oy	Nurmes	100	100	500 340,26	8 573 469,67	-273 663,40
Nurmeksen Lämpö Oy	Nurmes	88	88	4 232 121,18	3 001 789,83	204 852,94
Nuoriso- ja Matkailukeskus Hyvärilä Oy	Nurmes	100	100	555 245,88	480 048,56	27 536,08
Pielisen-Karjalan kehittämiskeskus Oy Pikes	Nurmes	100	100	319 599,63	110 727,34	27 553,10
Nurmeksen Vesi Oy	Nurmes	100	100	1 357 594,92	5 624 734,47	60 476,83
Kuntayhtymät						
<i>Yhdistetty suhteellisen peruspääoman mukaan</i>						
Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä	Joensuu	6,4	6,4	5 532 139,81	600 420,37	186 774,57
Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto	Joensuu	7	7	172 629,18	55 311,46	22 758,42

5.4.6 Saamisten erittely

	Kunta 2022 Pitkäaikaiset	Kunta 2022 Lyhytaikaiset	Kunta 2023 Pitkäaikaiset	Kunta 2023 Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		207 862,42		215 576,60
Lainasaamiset	13 130 112,98	883 049,60	11 779 476,58	772 483,62
Muut saamiset	373 468,91		364 980,21	
Siirtosaamiset		14 697,29		73 874,69
Yhteensä	13 503 581,89	1 105 609,31	12 144 456,79	1 061 934,91
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		1 363,62		
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä		1 363,62		
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		728,50		
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä		728,50		
Saamiset yhteensä	13 503 581,89	1 107 701,43	12 144 456,79	1 061 934,91

5.4.7 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni 2022	Konserni 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kelan korvaus työterveydenhuollosta				
ScanPole, mittaustodistus	328 945,41	93 179,35	113 608,84	79 968,12
Palvelusetelisaaminen		56 875,24		56 875,24
EU-tuet ja muut valtionavustukset	1 340 537,75	0	0,00	0,00
Vuokrasaatavat	403 227,28	153 269,62		72 210,68
Muut saatavat		11 745,15		11 745,15
Siirtosaamiset yhteensä	578 035,71	161 612,01	157 136,41	24 982,86
	2 650 746,15	476 681,37	270 745,25	245 782,05

5.4.8. Oman pääoman erittely	Konserni 2023	Konserni 2022	Kunta 2023	Konserni 2022	Hyvinvointialueelle Siun sote ky
Peruspääoma 1.1.	34 936 532,60	36 876 366,89	34 936 532,60	36 876 366,89	1 939 834,29
Lisäykset					
Vähennykset					
Peruspääoma 31.12.	34 936 532,60	36 876 366,89	34 936 532,60	36 876 366,89	
Säätiöiden ja yhd. peruspääoma 1.1.					3 289,25
Lisäykset	0,00	3 289,25			
Vähennykset					
Säätiöiden ja yhd. peruspääoma 31.12.	0,00	3 289,25			
Arvonkorotusrahasto 1.1.					
Lisäykset	214 402,52	214 402,58			
Vähennykset					
Arvonkorotusrahasto 31.12.	214 402,52	214 402,58			
Muut omat rahastot					
<i>Vahinkorahaston pääoma 1.1.</i>	1 508 931,41	1 699 282,23	1 006 685,49	1 010 987,18	77 046,59
Siirrot rahastoon	36 000,00	-4 301,69	36 000,00	-4 301,69	
Maakuntaliitto	20 898,26	-896,44			
Siun Sote	0,00	-577,06			-577,06
P-K:n koulutuskuntayhtymä	0,00	-47 529,04			
Pikes/alkus.korj./virhe v. 2021 oik.ed.tilik.po	0,00	-60 000,00			
Muut omat rahastot 31.12.	1 565 829,67	1 585 978,00	1 042 685,49	1 006 685,49	
<i>Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.</i>	28 346 692,72	30 841 418,21	15 167 771,84	16 315 092,06	172 606,87
Oikaistu Siun soten senttiero alkusaldoon	-0,17				
Siun sote palkkaharmonisointi	0,00	-891 673,00	0,00	-891 673,00	-891 673,00
Siun sote/muutos voittovar./varauspurku		-52 950,46			-52 950,46
Poisto-oikaisu Vuokratalot(Lintinrivi)	-507 550,20	-409 593,20			
Vähemmistöosuus Nurmeksen Lämpö	-2 670,40	-17 881,11			
Maakuntaliitto/kons.luov.tappio/poisto-oik.		896,44			
Pikes/alkus.korj./virhe v. 2021 rahasto		60 000,00			

Vuokratalot Oy /eliminointi		18 196,44		
pyöristys	0,71	152,51		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	27 836 472,66	29 548 565,83	15 167 771,84	15 423 419,06
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	6 084,22	-1 029 266,24	510 793,31	-255 647,22
Oma pääomaa yhteensä	64 559 320,95	67 199 335,59	51 657 783,24	53 050 824,22

Konserni 2023

Konsernin oman pääoman vertailu 1.1.2023

Avaava tase oma pääoma yht.		36 876 366,73		
Muutos päättävään		-1 939 834,30	34 936 532,43	
* Sote ky alaskirjaus, kaikki opo erät		-252 942,22		

Konsernin edell. tilikausien yli-/alijäämän vertailu 1.1.2023

Edell. tilikausien ylijäämä 31.12.2022		29 548 565,33		
Tilikauden ylijäämä 2022		-1 029 266,24	28 519 299,09	
Edell.tk ylijäämä 1.1.2023		28 346 692,72		
Muutos päättävään 31.12.2022		172 606,37		
* Soten yj osuus alaskirjattu		-172 606,37		
		28 346 692,72		

Konsernin oman pääoman vertailu 31.12.2023

Oma pääoma 31.12.2023		65 559 320,95		
Oma pääoma avaava tase		65 006 559,07		
Muutos, josta		552 761,88		
* Omat rahastot lisäys Nurmes		36 000,00		
* Omat rahastot lisäys Maakuntaliitto		20 898,26		
* tytäryhtiöiden poisto-oikaisut		-507 550,20		
* tytäryhtiön vähemmistöosuus		-2 670,40		
* Tilikauden ylijäämä yhteensä		1 006 084,22		

Kunnan peruspääoman muutokseksi on kirjattu Siun soten kuntayhtymäosuus.
Kirjaukset on käsitelty alkusaldojen muutoksina. Siun soten alaskirjaus konsernissa on toteutettu alkusaldojen muutoksina.

5.4.9. Pitkäaikaiset velat	Konserni 2022	Konserni 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
Viisi vuotta tai myöhemmin erääntyvä osuus	32 121 408,69	32 121 408,69	6 342 236,00	13 356 052,00
5.4.10. Pakolliset varaukset	Konserni 2022	Konserni 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraukset	6 892,75			
Potilasvakuutusvaraus	318 442,25			
Muut varaukset	1 656 526,00	1 656 526,00	1 656 526,00	1 656 526,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 981 861,00	1 656 526,00	1 656 526,00	1 656 526,00
Vapaaehtoiset varaukset				
Investointivaraukset		1 000 000,00		1 000 000,00
5.4.11. Vieras pääoma	Kunta 2022	Kunta 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		209 530,67		194 814,17
Siirtovelat				
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		13 505,38		14 334,40
Siirtovelat		2 721 045,00		
Muut velat				
Velat osakkuus- tai muille omistusyhteisöille				
Ostovelat				
Yhteensä		2 944 081,05		209 148,57
5.4.12. Muiden velkojen erittely	Konserni 2022	Konserni 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
Muut velat				
Liittymismaksut	1 770 335,51	1 885 242,21	0	0

5.4.13. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni	Konserni	Kunta	Kunta
	2022	2023	2022	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät	112 509,60	12 876,14	112 509,60	12 876,14
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus	6 083 071,08	2 254 612,82	2 004 745,14	1 961 278,98
Korkojaksotukset	53 789,29	80 785,91	25 681,91	80 785,91
Valtionosuusennakot	482 458,35	138 771,42	147 834,18	138 771,42
Muut siirtovelat	4 789 073,03	1 211 758,58	3 432 585,56	558 225,44
Siirtovelat yhteensä	11 520 901,35	3 698 804,87	5 723 356,39	2 751 937,89

Siun soten / Pohjois-Karjalan Hyvinvointialueen palkkaharmonisaatio

Nurmeksen kaupungin vuoden 2022 tilinpäätöksen laatimista koskevissa liitetiedoissa on kerrottu Siun soten palkkaharmonisaation tilanteesta ja Nurmeksen kaupungin tekemistä kirjauksista siihen liittyen.

Vuoden 2023 aikana ei Nurmeksen kaupunki ole tehnyt uusia kirjauksia tai päätöksiä liittyen palkkaharmonisaatioon.

Pohjois-Karjalan Hyvinvointialue on lähettänyt Nurmeksen kaupungin kirjaamoon 7.2.2024 sähköpostiviestin otsikolla ”Palkkaharmonisaatio ja siihen liittyvä laskutus”. Pohjois-Karjalan Hyvinvointialue on lähettänyt Nurmeksen kaupungille myös kuntakohtaiset laskut palkkaharmonisaatiokuluista. Nämä laskut Nurmeksen kaupunki kirjaa sotekulujen tilille ja purkaa v. 2022 tilinpäätöksessä tehtyä pakollista varausta sotekulutiliä vastaan laskujen suuruisilla summilla.

Valtiovarainministeriö on valtionosuuslaskelmissaan ottanut huomioon Siun sote kuntayhtymän tilinpäätöksessä 2022 kirjaamat palkkaharmonisaation kustannukset. Tämä vähentää vuositasolla Nurmeksen kaupungin valtionosuuksia arviolta noin 0,5 miljoonaa euroa. Valtionosuuspäätöksestä on jätetty Valtiovarainministeriölle oikaisuvaatimus, jossa vaaditaan palkkaharmonisaatiokustannusten poistamista VOS-laskentaperusteista.

5.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

	Konserni 2022	Konserni 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
5.5.1. Omasta puolesta annetut vakuudet				
Lainat vakuutus ja rahoituslaitoksilta	12 340 710,00	15 939 834,93		
Kiinnitykset maa-alueisiin ja rakennuksiin	34 609,18			
Lainat julkisyhteisöiltä	13 777,00			
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	34 609,18			
5.5.2. Leasingvastuut				
Leasingvastuut 31.12.	926 625,17	768 808,25	474 825,45	657 272,66
Josta seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	236 364,00	98 572,88	71 006,63	44 948,91
5.5.3. Vuokravastuut				
Vuokravastuut 31.12.	9 027 377,71	6 323 373,70	5 370 699,96	5 753 210,21
Josta seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	3 695 267,68	908 980,04	703 177,02	641 157,96 *
*Käytetty irtisanomisajan vuokraa				
5.5.4. Vastuusitoumukset				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			5 688 476,00	5 688 476,00
Jäljellä oleva pääoma 31.12			5 508 904,00	5 432 278,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	747 020,75	747 020,75	747 020,75	747 020,75
Jäljellä oleva pääoma 31.12	578 287,81	501 748,01	578 287,81	501 748,01

5.5.5.	Vastuut Kuntien takauskeskuksen- takausvastuista	Konserni 2022	Konserni 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
	Kunnan osuus takauskeskuksen - takausvastuista 31.12.	71 337 936,00	76 678 350,00	71 337 996,00	76 678 350,00
	Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12	41 254,00	61 038,00	41 254,00	61 038,00
5.5.6.	Muut taloudelliset vastuut	Konserni 2022	Konserni 2023	Kunta 2022	Kunta 2023
	Sopimusvastuut				
	Sitoumus jätehuoltoalueen ympäristö- luvan ehtojen hoitamiseen	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00
	Maankaatopaikan ympäristöluvan sitoumus	15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00
	Muut vastuut	117 187,11	35 052,73	35 052,73	35 052,73
	Arvonlisäveron palautusvastuu	5 596 673,05	5 763 908,84	4 319 279,66	4 544 677,60

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Nurmeksen kaupunkia kohtaan on mahdollisesti tulossa vahingonkorvausvaatimus.
Asia tulee käsittelyyn vuoden 2024 aikana.

5.6 Muut liitetiedot

5.6.1	Henkilöstön lukumäärä vuoden lopussa Henkilöstön määrä 31.12.	Kunta 2023 372	Kunta 2022 426
5.6.2	Henkilöstökulut		
	Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	17 956 525,15	19 511 953,49
	Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	30 398,94	1 656,39
	Henkilöstökulut yhteensä	17 986 924,09	19 513 609,88
5.6.3	Tilintarkastajan palkkiot		
	Luottamushenkilötarkastus	14 652,78	19 394,81
	Ammattitarkastus	9 958,56	3 285,38
	Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	6 915,67	6 439,16
	Yhteensä	31 527,01	29 119,35
5.6.4	Tilitetyt puolueverot		
	Kokoomus	307,50	348,30
	Kristillisdemokraatit	680,64	727,59
	Keskusta	8 119,69	8 201,09
	Sosiaalidemokraatit	5 401,57	5 645,92
	Perussuomalaiset	2 118,82	2 361,36
	Vasemmistoliitto	716,26	654,92
	Menojäämäpalkat		68,75
	Yhteensä	17 344,48	18 007,93

Muut liitetiedot

Nurmeksen kaupunki on tehnyt 1.036.800,00 euron arvonalentumiskirjauksen vuoden 2023 tilinpäätökseen. Investointihankkeen kustannukset on kirjattu keskeneräisten hankintojen tilille 1195. Investoinnista on maksettu 1 036 800 euroa ja Nurmeksen kaupunki toteaa, että toistaiseksi se ei katso kuivurilla olevan tulontuottokykyä. Investointia ei ollut aktivoitu taseeseen. Puunkuivuri-investointi oli kirjattu keskeneräisiin hankintoihin. Mikäli myöhemmin puunkuivuri saadaan sopimuksen mukaiseen kuntoon ja toimintaan, voidaan sen osalta tehdä arvonalentumisen palautus ja aloittaa poistosuunnitelman mukaiset poistot.

6 Erikseen raportoitavat tulosityksiköt

6.1 Periaatteet

Julkisyhteisöllä on velvollisuus pitää erillistä kirjanpitoa eri toiminnoistaan silloin, kun toimija harjoittaa sekä kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa että muuta toimintaa. Markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan tulkinnassa on ratkaisevaa harjoitettavan toiminnan luonne, joka on arvioitava tapauskohtaisesti. Markkina ja ei-markkina toiminnan erottamiseen ei ole yksiselitteistä ohjetta. Kirjanpidon eriyttämisvelvollisuuden ulkopuolelle jää vähäiseksi katsottava taloudellinen toiminta. Mikäli julkissektorin tai sen määräysvallassa olevan yksikön kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan liikevaihto on alle 40.000 euroa vuodessa, kyseiseen sääntelyyn liittyvää kirjanpidon eriyttämisvelvollisuutta ei ole

Kirjanpidon eriyttämisvaatimus koskee tilanteita, joissa

- Julkissektori tai sen määräysvaltaan kuuluva yksikkö esim. yhtiö harjoittaa kilpailutilanteessa markkinoilla olevaa taloudellista toimintaa ja muuta toimintaa
- Kysymys on hankintalain 15 §:n sallimasta ulosmyynnistä ulkopuolisille toimijoille
- Kunta tai kuntayhtymä kuntaorganisaatiomuodossa toimii kuntalain 127 §:n poikkeussäännöksen perusteella kilpailutilanteessa markkinoilla.

Kirjanpidon eriyttämisvaatimus ei koske tilanteita, joissa

- Toiminta ei ole markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa (julkisen vallan käyttö ja viranomaistoiminta)
- Toimija harjoittaa ei-markkinatoiminnan lisäksi vain sellaista taloudellista toimintaa, joka kuuluu kuntalain 126 §:n 2 momentin soveltamisalaan
- Yksikön markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan liikevaihto on alle 40.000 euroa vuodessa.

6.2 Erikseen raportoittavat tulosityksiköt (sisältyvät kaupungin tulokseen)

6.2.1 Ruokahuolto

Myyntituotot (5741 €) vuonna 2023 ovat muiden tahojen maksamia lounasruokailuja. Esimerkiksi Nuoriso- ja matkailukeskus Hyvärilän maksamia koululounaita Kirkkokadun koululla, Itä-Suomen Aluehallintoviraston maksamat sivistysjohdon verkostotapahtuman lounaat Kirkkokadun koululla, Honkalampisäätiön maksamat ammatillisen kuntoutujan lounaat Niksulan päiväkodilla sekä Pohjois-Karjalan tukipalvelut – Polkka Oy:lta laskutettuja kotipalvelulounaita. Vuonna 2022 myyntituotot (1 175 046 €) olivat pääasiassa Siun Soten ateriapalveluista saatuja tuotteita.

Tuet ja avustukset (4978 €) ovat Ruokaviraston maksamaa kouluhedelmätukea (Komission asetukset (EU) 2017/39 ja (EU) 2017/40). Kouluhedelmätuki on tarkoitettu päiväkodeissa ja kouluissa oleville lapsille. Tuen tarkoitus on lisätä kasvisten, vihannesten, hedelmien ja marjojen osuutta lasten ruokailussa ja edistää terveellisiä ruokailutottumuksia.

Henkilöstökulut (451 987 €) ovat puolittuneet vuodesta 2022 (913 400 €), koska henkilökunta on vähentynyt puoleen 1.11.2022. Tällöin Pohjois-Karjalan Tukipalvelut - Polkka Oy vuokrasi Nurmeksen kaupungilta Kyrölän tuotantokettilän ja aloitti Hyvinvointialueen tarvitsemien ateriapalvelujen valmistamisen. Tällöin myös puolet ruokapalvelun henkilökunnasta siirtyi Polkka Oy:n palvelukseen.

Palvelujen ostot (71 056 €) ovat vähentyneet 78 % vuodesta 2022 (323 297 €). Tämä selittyy ostopalvelujen tarpeen vähenemisellä hyvinvointialueen ateriapalvelujen siirryttyä Polkka Oy:lle. Esimerkiksi Kuljetuspalvelut (29 483 €) ovat vähentyneet 88 % vuodesta 2022 (245 975 €). Osa vuonna 2022 ICT-palveluihin tiliöidyistä menoista on tiliöity vuonna 2023 muihin toimintakuluihin, tämä selittää pieneltä osalta palvelujen ostojen vähentymistä.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat (377 730 €) ovat pienentyneet 56 % vuodesta 2022 (853 032 €). Valmistettujen aterioiden määrän merkittävä väheneminen hyvinvointialueen aterioiden siirryessä Polkka Oy:lle, on vähentänyt aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintatarvetta. Mutta myös määrätietoinen säästöjen etsiminen on tuottanut tulosta vuonna 2023. Elintarvikekustannusten osuutta lounaan hinnasta on saatu laskettua noin 0,19 €/ateria.

Muut toimintakulut (19 765 €) ovat kohonneet 64 % vuodesta 2022 (7 162 €), koska vuonna 2023 leviteannostelijoiden ja ruokahävikkivaakojen vuokrat on tiliöity Koneiden ja laitteiden vuokriin, Muihin toimintakuluihin, kun ne aiemmin tiliöitiin palvelujen ostoihin. Kulut sinänsä eivät ole lisääntyneet, ne vaan ovat tiliöity eri tavalla.

1470 RUOKAHUOLTOPALVELUT	1–12 / 2023		1–12 / 2022	
TOIMINTATUOTOT				
MYYNITUOTOT	5 741		1 175 046	
TUET JA AVUSTUKSET	4 978		2 350	
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	10 719	1 689	1 179 084
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT				
PALKAT JA PALKKIOT	-354 303		-722 642	
HENKILÖSIVUKULUT				
ELÄKEKULUT	-85 029		-163 975	
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-12 655		-26 782	
PALVELUJEN OSTOT	-71 056		-323 297	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-377 730		-853 032	
MUUT TOIMINTAKULUT	-19 765	-920 538	-7 162	-2 096 890
TOIMINTAKATE		-909 819		-917 806

6.2.2 Tilapalvelut

Tilapalvelut -yksikkö vuokraa toimitiloja ja asuinhuoneistoja kilpailluilla markkinoilla. Tilapalvelut on saanut ulkoisia toimintatuottoja yhteensä noin 4 miljoonaa euroa. Tästä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen osuus on noin 2,6 miljoonaa euroa. Yksikön toimintakulut laskivat vuodesta 2022 noin 650 tuhannella eurolla ja toimintakate jäi negatiiviseksi 0,6 miljoonaa euroa.

Pohjois-Karjalan Hyvinvointialueen vuokraamissa kohteissa tehtiin vuonna 2023 seuraavia toimenpiteitä:

- Nurmeksen terveyskeskuksen osalta jatkettiin tiivistyskorjauksia.
- Kotirinteen peruskorjaukseen (Kuusikummun korvaavat tilat) on yhdessä Hyvinvointialueen kanssa valmisteltu esisopimus ja kohteen suunnittelu on tehty vuoden 2024 alussa tehtäviä urakkakilpailutuksia varten.

Merkittävin investointikohde vuoden 2023 aikana oli Kauppalantalon peruskorjaus, joka eteni talousarvion määrärahan raameissa ja valmistui hankeaikataulun mukaisesti.

Tilapalvelut -yksikön tuloja ja menoja seurataan kaupungin kirjanpidossa eriyttynä tulosalueena, ilman eriytettyä tasetta. Vuokrien hinnoittelu tapahtuu vuokralaisten kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksena.

5220 TILAPALVELUT	1–12 / 2023		1–12 / 2022	
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	133 065		276 559	
TUET JA AVUSTUKSET	0		15 000	
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 768 193	3 901 258	3 694 270	3 985 828
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		19 701		25 672
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT				
PALKAT JA PALKKIOT	-1 208 382		-1 344 203	
HENKILÖSIVUKULUT				
ELÄKEKULUT	-281 637		-337 177	
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-41 956		-49 410	
PALVELUJEN OSTOT	-1 079 185		-1 177 210	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 636 856		-1 865 946	
MUUT TOIMINTAKULUT	-296 352	-4 544 368	-426 676	-5 200 623
TOIMINTAKATE		-623 409		-1 189 123

7 Allekirjoitukset ja merkinnät

7.1 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Nurmeksessa 27. maaliskuuta 2024

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

7.2 Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Nurmeksessa ____ . _____ kuuta 2024

BDO Audiator Julkishallinnon Palvelut Oy
JHTT-yhteisö

Taina Törrönen
HT, JHT

8 Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista

Luettelo käytetyistä tilikirjoista, tosittelajeista ja säilyttämistavoista v. 2023

Tilinpäätös	Sidottuna		
Pääkirja	Sähköinen arkistointi		
Päiväkirjat	Sähköinen arkistointi		
Tase-erittelyt	Irtolehdet mapitettuna		
Tositeaineisto			
<i>Kirjanpito</i>			
Avaava tase	ALKUSA	Sähköinen arkistointi	1001–1006
Muistiotositteet	MUIST1	Sähköinen arkistointi	10001–10155
Ulkoiset muistiot, Rondo	MUIRO2	Sähköinen arkistointi	15001–15207
Vyörytys	VYÖR	Sähköinen arkistointi	31001–31009
Muistiot tilinpäätös	MUISTP	Sähköinen arkistointi	32001–32002
Kassatositteet, CPU	KASSA2	Sähköinen arkistointi	113001–113267
Tiliotteet	PANKKI	Sähköinen arkistointi	101001-101648
Sisäiset siirto ja oikaisut	MUISIS	Sähköinen arkistointi	-
Sisäiset muistiot, Rondo	MUIRS2	Sähköinen arkistointi	25001–25114
Talousarvio	BUD	Sähköinen arkistointi	2001–2004
Lisätalousarvio	BUDL	Sähköinen arkistointi	3001–3009
<i>Palkat</i>			
Palkkatositteet	PALKAT	Sähköinen arkistointi	100001–100036
Ostoreskontra			
Ostolaskut, Rondo	OSTOT	Sähköinen arkistointi	8000001–8007103
Ostolaskut, Rondo (1.9.alk.)	ORPRO	Sähköinen arkistointi	8007313–8010433
Ostoreskontramaksut	OMAKSU	Sähköinen arkistointi	8990001–8990266
Ostoreskontramaksut (1.9.alk.)	ORPMAK	Sähköinen arkistointi	8990246–8990315
<i>Myyntireskontra</i>			
Laskulajit	MRP30	Sähköinen arkistointi	30000001–3000089
	MRP33	Sähköinen arkistointi	3300001–33000392
	MRP35	Sähköinen arkistointi	3500001–35000735
	MRP37	Sähköinen arkistointi	3700001–37000385
	MRP38	Sähköinen arkistointi	3800001–38000614
	MRP40	Sähköinen arkistointi	4000001–40000340
	MRP50	Sähköinen arkistointi	5000001–50000195
	MRP51	Sähköinen arkistointi	5100001–51000515
	MRP52	Sähköinen arkistointi	5200001–52001771
	MRP54	Sähköinen arkistointi	5400001–54000946
MRP hyvityslaskukuittaukset	MRPHYV	Sähköinen arkistointi	531001–5310128
MRP manuaalisuoritukset	MRPMAN	Sähköinen arkistointi	5110001–5110072
MRP luottotappiot	MRPK	Sähköinen arkistointi	54100001
MRP viitesuoritukset	MRPVII	Sähköinen arkistointi	5210001–5210521

Käyttöomaisuus

Hankinnat, myynnit/romutukset	KOMTOS	Sähköinen arkistointi	34001–34201
Suunnitelman mukaiset poistot	KOMTOS	Sähköinen arkistointi	
Käyttöomaisuusmuistiot	KOMMUI	Sähköinen arkistointi	39001–39038

Konserni

Alkusaldot	KLALKU	Sähköinen arkistointi	99910001–99910013
Tytär/kuntayhtymät	KLYHT	Sähköinen arkistointi	99920001–99920018
Konsernikirjaukset	KLKIRJ	Sähköinen arkistointi	99930001–99930007
Tilinpäätöksen liitetietosisitteet		Irtolehdet mapitettu	34 kpl

9 Liite: Tunnusluvut, tunnuslukumääritelmät ja tulorahoituksen riittävyyden määrittely

9.1 Emon ja konsernin tunnusluvut

Nurmeksen kaupunki	2023	2022
Veroprosentti Nurmes	8,36	21,00
Veroprosentti Koko maa	7,38	20,01
Veroprosentti Pohjois-Karjala	8,11	20,75
Asukasmäärä	9132	9245
Tuloslaskeman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	21,0 %	11,0 %
Vuosikate/Poistot, %	139,0 %	82,0 %
Vuosikate, €/asukas	739	416
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€	0	0
Investointien tulorahoitus, %	187,2 %	96,7 %
Lainanhoitokate	2,7	1,7
Kassan riittävyys, pv	15	6
Asukasmäärä	9132	9245
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus-%	70,8 %	69,4 %
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	58,7 %	28,6 %
Velat ja vastuut, % käyttötuloista	72,6 %	35,2 %
Kertynyt ylijäämä, M€	15,7	15,2
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	1717	1641
Lainakanta 31.12., M€	18,3	17,2
Lainat €/asukas	2009	1863
Lainasaamiset 31.12., M€	16,8	18,3
Konsernituloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	49 %	52 %
Vuosikate/Poistot, %	114 %	87 %
Vuosikate, €/asukas	1016	752
Konsernirahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€		
Investointien tulorahoitus, %	149,1 %	65,1 %
Lainanhoitokate	2,8	1,5
Kassan riittävyys, pv	59	25
Konsernitaseen tunnusluvut		
Omavaraisuus-%	65,40 %	53,38 %
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	60,60 %	36,80 %
Velat ja vastuut, % käyttötuloista	77,46 %	40,92 %
Kertynyt ylijäämä, M€	28,8	29,5
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	3158	3196
Lainakanta 31.12., M€	24,2	37,0
Lainat €/asukas	2653	3999
Lainasaamiset 31.12., M€	4,2	4,3

9.2 Tytäryhtiöiden tunnusluvut

	Voitto/tappio 1000 €		Kum. yli/alijäämä 1000 €		Käyttökate/ poistot	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Nurmeksen Vesi Oy	60	91	258	197	179 %	157 %
Nurmeksen Lämpö Oy	-103	22	-507	3 327	138 %	110 %
Nuoriso- ja matkailukeskus Hyvärilä Oy	205	-129	3 532	298	148 %	-265 %
Nurmeksen Yrityspalvelu Oy	28	-230	455	-280	189 %	75 %
Pikes Oy	60	-22	258	43	179 %	-1800 %
Kiinteistö Oy Nurmeksen Vuokratalot	28	151	71	-404	3266 %	174 %
Yhteensä	-82	-117	4 084	3 182	136 %	113 %

	Käyttökate-%		Omavaraisuusaste		Current ratio	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Nurmeksen Vesi Oy	36,8 %	35,3 %	19 %	22 %	1,5	3,1
Nurmeksen Lämpö Oy	25,6 %	15,7 %	14 %	59 %	0,2	6,4
Nuoriso- ja matkailukeskus Hyvärilä Oy	16,9 %	-8,7 %	59 %	49 %	6,4	1,7
Nurmeksen Yrityspalvelu Oy	4,9 %	44,0 %	54 %	8 %	1,9	0,3
Pikes Oy	36,8 %	-2,2 %	19 %	71 %	1,5	3,5
Kiinteistö Oy Nurmeksen Vuokratalot	3,2 %	30,3 %	74 %	14 %	3,9	0,4
Yhteensä	22,3 %	20,2 %	24 %	24 %	2,0	2,0

9.3 Tunnuslukujen laskentakaavat

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista:

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalennukset}$

Vuosikate €/asukas

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, %:

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien omahankintamenot ovat rahoituslaskelman mukaiset investointimenot, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet

LAINANHOITO

Lainanhoitokate:

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv):

= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kassasta maksut kerätään seuraavista eristä

Toimintakulut- Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %:

= $100 * (\text{Omapääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %:

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
 Käyttötulot ovat toimintatuotot, verotulot ja käyttötalouden valtionosuudet

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$
 Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$
 Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat euroa/asukas

Lainakanta / asukasmäärä

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk –lainasaamiset ja muut lainasaamiset

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

Konsernituloslaskelman, rahoituslaskelman ja konsernitaseen tunnusluvut lasketaan kuin vastaavat kunnan tunnusluvut poikkeuksena konsernin omavaraisuus, jonka laskentakaava on määritelty erikseen.

Konsernin omavaraisuus (%):

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
 Konserniyhtiöiden vertailussa käytettävät muut tunnusluvut

Current ratio

= $\text{Vaihtuvat vastaavat} / \text{Lyhytaikainen vieras pääoma}$

Käyttökate %

= $100 * (\text{Liikevoitto} + \text{poistot}) / \text{Liikevaihto}$

TULORAHOITUKSEN RIITTÄVYYDEN LUOKITTELU

1. Ylijäämäinen tai vahvistuva talous

Vuosikate

- pitkäaikaisten lainojen lyhennykset

- korvausinvestoinnit

= >0

2. Tasapainossa oleva talous

Vuosikate

= suunnitelmapoistot

= korvausinvestoinnit

3. Heikkenevä talous

Vuosikate positiivinen

Tilikauden tulos negatiivinen

4. Kriisitalous

Vuosikate negatiivinen